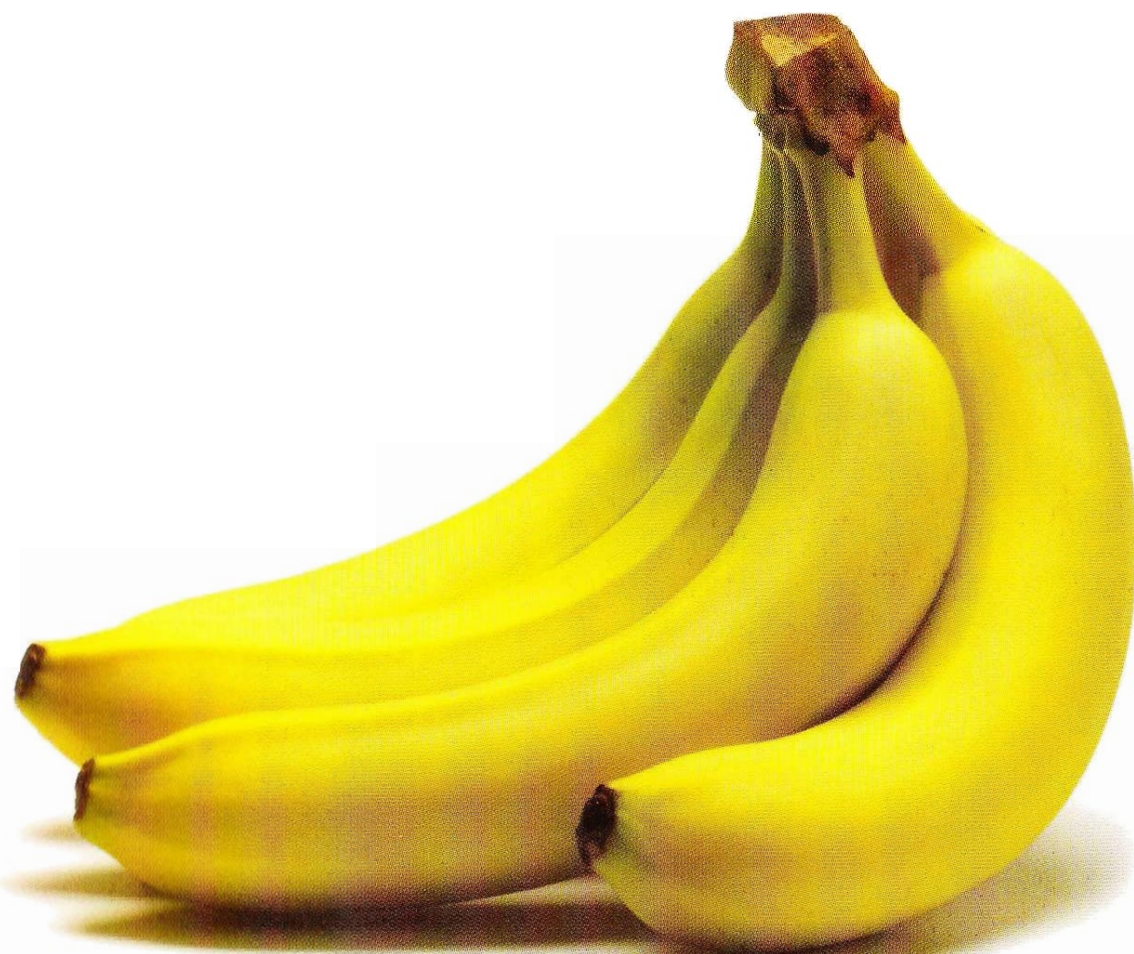

Anthony Browne

Úprk rozumu

Politická korektnost a smrt veřejné rozpravy v moderní Británii

Komentář David Conway,
předmluva Martin Weiss

DO K OŘÁN

Známý britský novinář Anthony Browne se ve svém eseji zabývá jedním z klíčových fenoménů současného veřejného života – politickou korektností. Na rozdíl od jiných kritických textů se však neomezuje na pouhé okrajové projevy, jakými jsou leckdy komicky neústrojná „korektní“ pojmenování, jeho analýza směřuje do hloubky. Politickou korektnost chápe jako ideologii, jež výrazně formuje nejen vyjadřování, ale hlavně myšlení a postoje jednotlivců i skupin, zvláště těch mediálně a politicky aktivních. Kde se vzala ideová struktura, v jejímž jménu je moderní západní člověk ochoten tolerovat cenzuru a autocenzuru? Jaké jsou její kořeny? A komu a čemu v konečném důsledku slouží? To jsou jen některé z velmi provokativních otázek, jež si autor v této knize pokládá.

Anthony Browne

Úprk rozumu

Politická korektnost a smrt veřejné rozpravy v moderní Británii

Anthony Browne

Úprk rozumu

*Politická korektnost a smrt veřejné rozpravy
v moderní Británii*

Komentář David Conway

Praha 2009

DOKOŘÁN

© The Institute for the Study of Civil Society, 2006
Translation © Milena Turner, 2009
ISBN 978-80-7363-240-3

Obsah

Předmluva k českému vydání (Martin Weiss)	9
Osobní předmluva autora.	20
Shrnutí	25
Kapitola 1: Co je politická korektnost?	29
Kapitola 2: Charakteristické znaky politické korektnosti	45
Kapitola 3: Počátky politické korektnosti	60
Kapitola 4: Triumf politické korektnosti	64
Kapitola 5: Výhody politické korektnosti.	73
Kapitola 6: Nevýhody politické korektnosti	75
Kapitola 7: Jak politická korektnost ovlivňuje politiku	94
Kapitola 8: Potíže s diskriminací	105
Kapitola 9: Disidenti politické korektnosti	115
Kapitola 10: Jak by se dala politická korektnost porazit	120
Epilog: Jak se očistit od politické korektnosti	125
Doslov	128
Komentář Davida Conwaye	136
Poznámky	152

Setřes všechny strach a otrocké pověry, pod nimiž se krčí slabé myslí. Usad' rozum na trůn a každý fakt, každý názor předvolej k jeho soudu.

Thomas Jefferson, 1787

Největší chybou při hledání faktické pravdy nebo moudré politiky je odmítání diskuse.

Sidney Hook, *Etika polemiky*, 1980

Předmluva k českému vydání Martin Weiss

Politická korektnost je k smíchu a nemá u nás šanci. Tak mi to alespoň dlouho připadalo. Neuměl jsem si představit, že by ji někdo v Česku mohl brát vážně. Práce Anthonyho Browna nás však přesvědčuje, že politická korektnost je záležitost velmi vážná.

V jeho knížce lze najít řadu důvodů, proč by u nás politické korektnosti měla scházet živná půda. Politická korektnost je luxusem blahobytné společnosti, a za takovou ani dnes nemáme tendenci se považovat. Její ideologické kořeny jsou v podstatě marxistické. Začalo to migrací myšlenek frankfurtské školy na americké univerzity, které po válce ty zmutované myšlenky reexportovaly do západní Evropy. Tam je pak generace osmašedesátníků šířila společností v rámci svého „dlouhého pochodu institucemi“. Ale to všechno nás míjelo a marxismus sám byl po rozpadu komunistického režimu zdiskreditován. A komplex „liberální viny“, nápadná ingredience politické korektnosti, logicky bují ve společnostech s imperiální historií a tam, kde je na očích kontrast mezi domácím komfortem a chudobou lidí jiných národností a etnik. V postkomunistické zemi ale nedává příliš smysl.

Hlavně jsem ale věřil, že jsme vůči nákaze politické korektnosti získali imunitu díky zážitku reálného socialismu. Copak tlak na kvóty pro menšiny v zaměstnání, ve školství i v mediální krajině není opakováním komunistického preferování dělnických kádrů? Politicky korektní zdůrazňování skupinových identit je vůči individualitě skoro stejně podezíravé jako komunistické zdůrazňování třídní

příslušnosti. A nemuselo snad každé pracoviště vykazovat, jak jeho aktivita přispívá k plnění cílů strany, tak jako dnes každá větší západní firma preventivně vykazuje svou etnickou diverzitu a ekologičnost?

Ale to všechno ještě příliš zavání ideologií. Myslel jsem si, že to, co musí každého Čecha varovat před politickou korektností na sto honů, je cosi osobnějšího: vynucování lži. Veřejný diskurs reálného socialismu podobně jako politická korektnost nevyžadoval, abyste o tom, co říkáte, byli vnitřně přesvědčeni. Stačilo dostatečně svědomitě předstírat. Věřit mohlo být dokonce pro duševně normálního člověka nemožné a co víc, i nebezpečné. O některých věcech se nesmělo mluvit – ale museli jste vědět, které věci to jsou. Tak třeba pokud přišlo na literaturu, jestliže jste nějakým nedopatřením ve veřejně dostupném textu narazili na jméno Milana Kundery či Ludvíka Vaculíka, museli jste je znát jako ty, o nichž se nemluví – ptát se, kdo to je, rozhodně nebylo vhodné. Toto přinucení ke spolupráci na veřejné lži bylo to nejodpudivější a nejvíce ponižující. Svobodné poměry by se měly vyznačovat mimo jiné tím, že nikdy nic takového už dělat nebudeme. A právě politická korektnost vytváří odlišné, ale analogické „slony v místnosti“, o kterých všichni vědí, ale nemluví se o nich.

A konečně politická korektnost představuje invazi politiky a ideologie do osobní sféry. Hesla jako *Osobní je politické* a *Mysli globálně, jednej lokálně* zavlekla ideologii do osobních a přímo intimních rozhodnutí. Vlastně nechtěně posilují postavení lidského typu, který David Riesman v *Osamělém davu* charakterizoval jako vnějškově řízeného člověka. Rozdíl mezi rozhodnutím, které je autenticky moje, a rozhodnutím konformním s dominantní ideologií se rozmazává. Takže ideologicky uvědomělí lidé při výběru partnera zohledňují parametry jako politické přesvěd-

čení či rasový původ a výběr bydliště, školy pro své dítě či místa dovolené pojmají jako ideologické gesto. Výsledkem je směšnost, pokrytectví a odcizení. Ale nebylo snad toto všechno obsaženo ve větě, kterou si pamatuji z jednoho textu Josefa Škvoreckého o 50. letech – „V Koreji se umírá, a vy si tady klidně souložíte“? Návrat něčeho takového přece u nás nikdo nedopustí.

Jenže dnes už si tím nemůžeme být úplně jistí. To, co Browne popisuje ve své knížce, k nám pomalu proniká.

Možná právě proto, že fenomén politické korektnosti je vděčným terčem humoru, je snadné nechat se ukolébat pocitem, že to je přece všechno jen vtip. Není. Politická korektnost je komická, ale zároveň nesmírně vlivná, dobře opevněná, nemilosrdná a je spojenkyní novodobého barbarství. Podívejme se na jeden aktuální příklad ze země, kde politická korektnost ve své institucionalizované podobě vznikla.

Začal v roce 2007 na univerzitě v Indianapolisu ve státě Indiana. Osmapadesátiletý uklízeč Keith Sampson si tam jednoho dne přinesl do práce knihu s názvem *Notre Dame vs. the Klan: How the Fighting Irish Defeated the Ku Klux Klan*. Byla to historická studie z roku 2004 o srážkách členů rasistického Ku klux klanu se studenty místní katolické univerzity Notre Dame, k nimž došlo v roce 1924. Sampson byl vášnivý čtenář a na škole zároveň na stará kolena studoval komunikaci. Jeho kolegové ovšem jeho zájmy nesdíleli a na knize si všimli jen slova „Klan“ a historické fotografie příslušníků klanu v charakteristických kápích na obálce. Sampson byl v listopadu předvolán do univerzitní kanceláře afirmativní akce a dozvěděl se, že na základě stížností dvou spolupracovníků proti němu bylo zahájeno kázeňské řízení. Záhy nato obdržel dopis, v němž mu ředitelka kanceláře Lillian Charlestonová oznamovala, že vyšetřila ob-

vinění, že „rasově obtěžoval“ své spolupracovnice tím, že „opakovaně četl“ uvedenou knihu „v přítomnosti černošských zaměstnanců.“ A dospěla k závěru: „Prokázal jste pohrdání a necitlivost vůči svým spolupracovníkům, kteří vás opakovaně žádali, abyste se zdržel čtení knihy s takovýmto pobuřujícím a urážlivým tématem v jejich přítomnosti... Prokázal jste extrémně špatný úsudek tím, že jste záměrně a otevřeně četl knihu týkající se historicky a rasově odpudivého tématu v přítomnosti černých spolupracovníků.“ V dopise bylo Sampsonovi nařízeno, aby knihu nečetl v bezprostřední blízkosti spolupracovníků, a chtě-li ji přesto číst, aby si odsedl. Nechyběla výhrůžka kázeňským řízením a finančním postihem.

Ani spolupracovníci, ani úředníci Kanceláře afirmativní akce neměli zájem se s okolnostmi a knihou blíže seznámit. Sampsonův odborový předák mu řekl, že je to, jako by do práce přinesl pornografii.

Pak se ale Sampsona zastala vlivná liberální organizace ACLU, Americká unie pro občanské svobody, a taky autor knihy. V únoru následujícího roku se záležitost dostala do novin, načež ředitelka Kanceláře afirmativní akce promptně revidovala svůj závěr. Ne ovšem, že by uznala to, co všichni, kdo o případu psali: že k této absurdní urážce občanských svobod a základních idejí univerzity nikdy nemělo dojít. „Ráda bych upřesnila, že můj předchozí dopis nelze vykládat tak, že vám není dovoleno číst vědeckou či podobnou literaturu v průběhu pracovních přestávek,“ začínal dopis. „Vaši spolupracovníci se domnívali, že jste jednal se záměrem vytvořit na pracovišti nepřátelskou atmosféru antagonismu. Vy jste se domníval, že čtete o pracovní přestávce vědeckou práci, což by vám mělo být umožněno bez ohledu na to, zda její téma znepokojuje vaše spolupracovnice. Nejsem schopna dospět ke konečnému závěru

ohledně toho, co bylo cílem vašeho chování. Samozřejmě, pokud jeho záměrem bylo narušení pracovního prostředí, stalo by se takové chování předmětem kázeňského opatření univerzity. Protože však nejsem schopna dospět ke konečnému závěru, nebudou v předmětné záležitosti proti vám přijata žádná kázeňská opatření.“ Nejen že ústup ředitelky Charlestonové byl trapně alibistický, ale Sampson se navíc dozvěděl, že jeho chování teď vyšetřuje pro změnu oddělení lidských zdrojů. Mezitím se ale na Sampsonovu stranu postavila další organizace, FIRE – Nadace pro individuální práva ve vzdělání, a ta se spolu s další publicitou zasloužila o to, že vedení univerzity v dubnu celé řízení anulovalo a konečně v červenci (po dalším kritickém článku v novinách) se Sampsonovi omluvilo.

Jak mohlo univerzitě trvat, než dospěla k tomuto v civilizované zemi samozřejmému a jedinému možnému kroku, osm dlouhých měsíců? Vždyť z pozornosti organizace, jako je ACLU, z reakce na blozích, v celostátních novinách i v televizi muselo být univerzitním činitelům jasné, že to bude jen horší. Nikdo samozřejmě neuznává rád chybu, ale v tomto případě nám více napoví pohled na oficiální životopis funkcionářky zodpovědné za celou aféru:

„Lillian Charlestonová je uznávaná v celých USA pro své znalosti a vysokou odbornost v afirmativní akci a souvisejících oborech. Vedle své 16 let trvající práce na pozici referentky pro afirmativní akci na Indianské univerzitě působila jako specialista na desegregaci pro správu indianapoliských škol. Byla členkou správní rady Americké asociace pro afirmativní akci...“ a následuje výčet jejích funkcí v řadě dalších organizací, vesměs rovněž s politicky korektní náplní činnosti. Před svým odchodem do důchodu (jenž nastal příhodně vzápětí po Sampsonově případu) pobírala Lillian Charlestonová roční plat 106 000 dolarů.

A je černoška. Sampson je běloch. Stěžující si spolupracovníci byli černoši.

Nešlo tedy o exces. Nešlo o přehlédnutí nebo opomenutí. Šlo o profesionální jednání odpovídající nárokům „dobré praxe“ oboru. Politická korektnost není hobby pár pseudointelektuálů. Je to rozvětvená mašinerie pevně zachycená ve strukturách, dobře institucionálně a finančně zabezpečená a s velkými finančními a mocenskými zájmy. Lidé podřadného intelektu a charakteru mají díky ní příjmy a moc, na jaké by v případě zhroucení politické korektnosti nikdy nedosáhli.

A další poznatek z posledního případu: od univerzit, založených jako místa svobodného bádání, spásu nečekejme. Od té doby, co se akademické kruhy po marxisticku rozhodly, že jejich cílem bude svět nikoli vykládat, ale měnit, už se na to, že budou chránit svobodu projevu, nedá spolehnout.

Není pochyb o tom, že politická korektnost u nás zatím nemůže počítat s automatickým přijetím. Kdoví, zda za to mohou spíš faktory popsané v úvodu, anebo to, co může někdo vidět jako české buranství – jestliže první generace zdejších demokratických elit trpěla z dnešního hlediska různými civilizačními nedostatky typu neznalosti cizích jazyků či nepoužívání deodorantů, nelze jí na druhé straně upřít i netknutost politickou korektností. Co víc, podobně jako u toho deodorantu si ani nebyla vědoma žádného nedostatku. Když počátkem 90. let napsala jakási progresivní Američanka kritický článek o českých sexistických velikonočních zvycích, stala se předmětem všeobecného posměchu. O společenské atmosféře svědčí, že v pořadech komerčních rádií a televizí nejsou stereotypy z éry před politickou korektností rozhodně tabu.

Nicméně tak jako se ukázalo, že recepty reálného socialismu nejsou navěky vykořeněné, že stačí zbavit je explicitní komunistické či socialistické visačky, a jsou opět částí veřejnosti přijímány a žádány, tak je třeba počítat i s tím, že vůči politické korektnosti nejsme imunní. A v tu chvíli vidíme, že podmínky jejího vzniku, o nichž píše Browne, u nás jsou taky.

Kde se u nás politická korektnost bere? Přichází z ciziny – skrz akademické kruhy a zavádění genderových studií. Skrz organizace a jednotlivce zaobírající se monitorováním situace romské menšiny, případně tzv. pravicového extremismu. A hlavně skrze Evropskou unii. Ta je zaprvé nositelem standardní politické korektnosti v oblastech jako ochrana menšin, multikulturalismus, specifická ženská práva a podobně. Šíří je zejména prostřednictvím programů a grantů neziskovým organizacím z Evropského sociálního fondu a dalších, jež mají politicky korektní kritéria. Zadruhé Unie vytváří zvláštní formu politické korektnosti týkající se jí samé: podpora stále hlubší evropské integrace a myšlenek přicházejících z Bruselu se předepisuje jako samozřejmá, opačný názor je prezentován jako podezřelý a vyžadující vysvětlení, případně nápravu. Neústupně jsou vyžadována gesta podpory Unie, jak ukazuje třeba spor o to, zda musí prezident Klaus vyvěsit na Pražském hradě vlajku EU. Politické špičky ministerstev v tom hrají roli spíš pasivní – bývalý ministr sociálních věcí Zdeněk Škromach by asi obtížně vysvětloval, co to je „gender mainstreaming“, nicméně jeho ministerstvo tuto politiku (tak mlhavou, že ji ani nelze vyjádřit českým slovem) šířilo, jako by to byla ta nejsamozřejmější věc na světě. Samo o sobě nemá asi velký dopad, že od roku 2006 působí jakási ministryně politické korektnosti přímo v kabinetu. Její návrhy – typická byla třeba myšlenka na zákaz fyzického trestání

děti zákonem – zpravidla zašly na úbytě, aniž se dostaly na jednání vlády. Paradoxně se ministryně sama stala obětí politické korektnosti, když poznamenala, že některé romské rodiny nechápou význam vzdělání a neposílají děti do školy. Tento mimořádný úkaz, že ministryně otevřeně pojmenovala skutečný problém, dopadl tak, že svůj výrok ještě téhož dne odvolala.

Společenské změny ovšem dlouhodobě hrajou politické korektnosti do karet. Čas přinesl spolu s cizími jazyky a deodoranty taky zvýšený důraz na vzdělání. Roste množství předpisů, které je třeba naplňovat, a roste množství pracovních pozic ve státním i soukromém sektoru, kde je třeba především dosahovat naplňování těchto předpisů a takzvaně komunikovat. Roste počet vysokoškolských studentů, kteří si hlavně chtějí snadno opatřit nějaký diplom, a nabídka jim vychází vstříc. Roste množství agend, rekvalifikací, koordinátorů, intervenčních center, státních i nevládních agentur. Jinak řečeno, roste počet pracovních míst, kde lze všechno „okecat“, a roste množství lidí, u nichž je schopnost všechno „okecat“ hlavní kvalifikací. Jaká to skvělá příležitost pro politickou korektnost!

Podívejme se na příklad, v němž se protínají všechny zmíněné faktory: vysoké školství, Evropská unie, menšiny, nevládní organizace, multikulturalismus. Společnost Člověk v tísni v rámci svého vzdělávacího programu provedla průzkum, jaké jsou názory studentů „multikulturálního/interkulturního vzdělávání“ na tuto materii. Není snad ani třeba dodávat, že program financuje Evropská unie. Výsledek hodnotili organizátoři tak, že „značná část studentů zastává etnocentrické postoje“ a určitá část i „rasistické názory“. Jak k tomu organizátoři dospěli, nejlépe osvětluje ukázka hodnocení vybraných odpovědí pracovníkem nadace:

K2. Kultura některých národnostních skupin je na vyšším stupni vývoje než kultura jiných skupin.

Na tuto otázku odpovědělo 30,2 % respondentů zcela souhlasím, 40,2 % spíše souhlasím, 12,5 % uvedlo středovou hodnotu, 10 % spíše nesouhlasím a 7,1 % zcela nesouhlasím.

Tato otázka, znějící jako prosté konstatování, v sobě obsahuje etnocentrický – rasistický (?) předpoklad, že totiž určitá skupina obyvatel je lepší/výše postavená než skupina jiná. S tímto silně etnocentrickým tvrzením více či méně souhlasí nadpoloviční většina studentů (celkem 70,6 %), naopak více či méně nesouhlasí pouze 17,1 % respondentů.

K4. Kdyby některé skupiny imigrantů zůstaly doma a nepřicházely by do ČR, měli bychom méně problémů.

Na tuto otázku odpovědělo 13,2 % respondentů zcela souhlasím, 31 % spíše souhlasím, 24,6 % uvedlo středovou hodnotu, 21,7 % spíše nesouhlasím a 9,6 % zcela nesouhlasím. I tato otázka je silně etnocentrická a xenofobní, přesto s ní více budoucích pedagogů souhlasí (celkem 44,2 %), než nesouhlasí (31,3 %).

K6. Děti ze sociálně a kulturně odlišných rodin by se měly přizpůsobit prostředí českých škol.

Na tuto otázku odpovědělo 18,5 % respondentů zcela souhlasím, 38,8 % spíše souhlasím, 26,7 % uvedlo středovou hodnotu, 13,5 % spíše nesouhlasím a 2,5 % zcela nesouhlasím. S tímto tvrzením, které je rovněž etnocentrické a popírající ideje multikulturní společnosti, souhlasí více než polovina respondentů (57,3 %), naopak nesouhlasí s ním pouze 16 % budoucích pedagogů.

Máme zde školu politické korektnosti jako na dlani. Hodnocení první otázky (K2) věrně odráží jeden z axiomů politické korektnosti: hlavně nehodnotit! Neexistuje

lepší a horší, existuje jen odlišnost. V jiném kontextu by přitom hodnotitel nepochybně souhlasil, že česká kultura je, přinejmenším co do multikulturalismu, na nižším stupni vývoje než kultura západoevropských zemí.

U druhé otázky (K4) je evidentní, že imigrace nás jednak obohacuje, a jednak nám přináší zcela konkrétní, doložitelné problémy a náklady – ve zdravotnictví, v zátěži pro úřady, v nedorozuměních vyvolávajících napětí i ve specifické kriminalitě. Politická korektnost však velí to první absolutizovat a to druhé nevidět.

Ve třetím případě (K6) hodnotitel nechápe, že součástí kultury je i postoj ke vzdělání, míra respektu k autoritám, normy společenského chování, role mužů a žen, a že kultury se v těchto ohledech liší. Jak jinak má dítě z cizí kultury v české škole přežít a něco si z ní odnést, než že se do určité míry přizpůsobí její kultuře? Hodnotitel však zřejmě zastává názor, že kulturní rozdíly buď neexistují, nebo jsou vždy a všude překlenutelné, anebo se má přizpůsobit česká škola.

Praktické dopady ovšem politicky korektního jedince nezajímají. Důležité je znát správné kategorie a umět správně vyhodnotit politicky nekorektní odpověď: Etnocentrické! Xenofobní! Popírá ideje multikulturní společnosti! Student není veden k přemýšlení, poznávání a hledání řešení, nýbrž jen a pouze k nalezení nezávadné odpovědi v testu. Test, hypotetická, uměle nastavená situace, je také oblíbenou pomůckou pseudointelektuálních byrokratů, jací se snadno uplatňují na vysokých školách. Je vlastně povzbudivé, že tolik adeptů učitelství dopadlo v testu tak špatně – pokud to ovšem není způsobeno nezájmem o předmět studia tak totálním, že ho nepřemůže politická korektnost. Netečnost ale k porážce politické korektnosti dlouhodobě nevede. Vždyť, jak říká Browne, ta je produktem společ-

nosti cítící se natolik bezpečně, že „se vzdala rozumové úvahy ve prospěch citovosti a pravdu podřídila dobrotě“. Člověk, který si nevypěstuje návyk kritického myšlení, ale má potřebu být dobrý, snadno podlehne svodům emoční manipulace, kterých je všude plno.

Francis Fukuyama v roce 1989 ve svém eseji *Konec dějin?* napsal, že marxismus jako živá ideologie je mrtev a nic na tom nemění existence „pár přežívajících izolovaných věřících v místech jako Managua, Pchjongjang nebo Cambridge ve státě Massachusetts,“ sídle Harvardovy univerzity. Dočkáme se doby, kdy bude možné napsat, že „PC“ je mrtvá, a nic na tom nemění existence pár přežívajících izolovaných věřících v místech jako Brusel nebo Cambridge ve státě Massachusetts? A budeme si muset my v Čechách odbýt celou tu pouť, anebo budeme schopni si ji zkrátit? To je třeba pochopit ne jako otázku, ale jako výzvu. České vydání Browneovy knížky nám při tom bude pomocníkem.

Osobní předmluva autora

Neexistuje pravda, které bych se bál nebo kterou bych si přál ukryt před světem.

Thomas Jefferson

Myšlenkový proces, který vedl až k napsání této knihy, odstartovala banální příhoda – rozhlasová stanice BBC Radio 4 pozastavila vysílání rozhovoru, který se mnou natočila pro pořad *Today*. Nešlo ani tak o to, že vypustili můj rozhovor (to byl nakonec skutek milosrdenství vůči posluchačům), ale spíš o skutečnost, že rozhovor s ministrem, který odvysílali místo něj, byl s tím mým v přímém protikladu.

Epizoda ilustruje stále častější neochotu vést v Británii veřejnou debatu – nazvěme tento trend „politikou popírání“ – a důsledky jsou horší než jen ochuzení několika lidí o posluchačský zážitek. K věci totiž neproběhla žádná diskuse a vláda pak přijala zcela nevhodnou politiku, která nijak nepřispěla k řešení problémů, jimiž se měla zabývat.

Je to spiknutí nikoliv mlčících, ale popírajících, které zachvátilo média i vládu od nejnižších úředníků a reportérů po nejvyšší ministry a nejnámější moderátory. Toto spiknutí je masově rozšířeným podvodem na publiku, ale protože ho každý z aktérů před všemi ostatními popírá, málokdo si ho uvědomuje – všeobecně přijímanou pravdou se stala virtuální realita. Její závěry bývá obvykle snadné vyvrátit – v našem případě se stačilo podívat na pár vládních statistik – účastníci jsou však v této hře natolik angažováni, že to nikdo ani nezkusil.

Kolektivní popírání zahalilo mediální a politickou elitu do té míry, že už si téměř neuvědomuje, jak moc je její vidění světa odtržené od skutečnosti. Když jsem začal říkat na veřejnosti, jak se věci mají, setkal jsem se téměř všude s netolerantní, myšlenkově nepoctivou reakcí lidí, kteří dávali přednost politické korektnosti před korektností faktickou.

Dokonce ani mnozí z těch, kdo si uvědomují intelektuální poctivost svých názorů, nejsou schopni je citově přijmout. Když se totiž rozum dostane do konfliktu s city, u většiny lidí zvítězí city.

Můj rozhovor pro pořad *Today* se zabýval vysoce citlivým tématem – exponenciálním růstem výskytu HIV v Británii po roce 1997, kdy vládu převzala labouristická strana. Vládní organizace Public Health Laboratory Service (Státní zdravotní laboratoř) publikovala čísla, která ukazují 25% nárůst za jediný rok, přičemž většina případů byla zaznamenána mezi heterosexuály. Vláda a média heterosexuály již po léta varují před neopodstatněným pocitem bezpečí, a to v podstatě od doby, kdy počet přenosů HIV v této skupině překročil počet přenosů homosexuálních. Jde o dobře známý a často rozebíraný jev. Ministr ve svém rozhovoru reagoval na poslední údaje o nárůstu případů HIV tím, že prezentoval novou vládní kampaň za bezpečný sex. Prý stačí, aby mládež používala kondomy, a počet nakažených přestane stoupat.

Je zde však malý problém: růst výskytu HIV nemá prakticky nic společného s tím, že by britští občané praktikovali rizikový sex. Naopak, téměř celý jde na vrub imigraci HIV pozitivních osob (většinou Afričanů) do Spojeného království, kde teprve je u nich tato choroba diagnostikována.

Poprvé jsem o tom psal v úvodníku pro *The Times*. Zabýval jsem se v něm vládními statistikami, podle nichž je v Británii africká imigrace významnějším zdrojem nových případů HIV než homosexuální sex. Vládní epidemiolo-

gové, kteří se mnou na článku spolupracovali, se obávali reakce veřejnosti. Obávali se zbytečně – údajům prostě nikdo nevěřil. Většina lidí vnímala článek jako nepravdivý – každý přece ví, že případů HIV přibývá, protože Britové jsou příliš lehkomyšní a promiskuitní.

Když jsem o tom mluvil s vedoucí tiskového odboru ministerstva zdravotnictví, myslela, že mi přeskočilo – právě zahajovala zmíněnou kampaň za bezpečný sex, protože je přece všeobecně známo, že za růst výskytu HIV může rizikový sex.

Jediní lidé, kteří mi telefonovali a děkovali, byli lékaři HIV pozitivních pacientů. Ti totiž žijí ve skutečném světě, nikoliv ve virtuální realitě politické korektnosti. Jejich pacienti byli v té době převážně (a někdy výlučně) afričtí přistěhovalci, ale stejně se o tom nemluvalo. Někteří doktoři mi řekli, že když se pokoušeli informovat místní zdravotní úřady, byli jen hrubě odbyti.

Z ministerstva zdravotnictví mi potají telefonoval jeden vládní poradce. Děkoval mi, že upozorňuji na tento problém, a naléhavě žádal, abych pokračoval – Británie čelí masivní explozi HIV, a ministři i vládní úředníci jednoduše odmítají mluvit o jejích příčinách. „Ministři o tom nechtějí slyšet, protože si myslí, že je to rasismus,“ řekl, „ale veřejnost si zaslouží alespoň upřímnost.“

I když veřejnost nakonec skutečný stav věcí postupně akceptovala, média jako *Guardian* nebo BBC pokračovala v překrucování fakt nenuceně dál – patrně proto, že jejich vidění světa bylo v této otázce tak hluboce zakořeněné, že už nedokázala o problému psát poctivě. Reportáž, kterou jsem na toto téma napsal pro *Spectator*, se stala přímým cílem článku listu *Observer*, pro nějž jsem psal dřív. Jejich touha vyvrátit moje slova zjevně zvítězila nad soudností, nic se jim vyvrátit nepodařilo.

Sklon k největší intelektuální poctivosti ve skutečnosti prokázaly (přes často poněkud senzační tón) bulvární plátky. A nebylo to poprvé, kdy britský bulvární tisk, levicí tak nenáviděný, převzal pochodeň pravdy a dovolil si psát hluboce nepohodlné věci, kterým se ostatní vyhýbali.

Dva roky po mém úvodníku v *Timesech* popírání příčiny celého problému s HIV konečně přestalo. Státní zdravotní laboratoř již otevřeně připouští, že hlavní příčinou nové vlny HIV v Británii jsou afričtí přistěhovalci, a dokonce i levicová média jsou o tom schopna psát.

Jeden člověk mi řekl, že i kdyby opravdu epidemii HIV urychlovala africká imigrace, nemá se o tom psát, aby se nepodněcoval rasismus. Výsledkem tohoto spiknutí mlčících však je, že vládní opatření pro boj proti HIV v Británii mají nulový účinek. Vyřešit epidemii HIV by udělalo v boji proti rasismu daleko více, než když dopustíme, aby africká imigrace odpálila explozi HIV – a právě k tomu vládní politika přispívá. Takový vývoj bude navíc politickým darem pro rasisty z Britské národní strany.

Je pravda, že současná politika může zachránit životy současných HIV pozitivních přistěhovalců. Kdyby se však prostředky, které stojí jejich léčba v Británii, utratily přímo v Africe, zachránilo by se zhruba desetkrát až stokrát víc životů.

Další okolností je ještě lidská cena: z Afriky dovezená epidemie HIV se po Spojeném království šíří dál. Většina lidí, kteří se v Británii nakazí virem HIV při heterosexuálním styku, se nakazí od afrických imigrantů. Od té doby, co se dostali k moci labouristé, se nakazilo od přistěhovalců nemocných AIDS téměř 1 000 lidí, což vládě poskytlo dost absurdní důvod pro její tažení za bezpečný sex. Tedy 1 000 životů, které politická korektnost zruinovala – její proponenti musí uznat, že to je dost vysoká cena.

Tato kniha však není o epidemiologii HIV. Zabývá se myšlenkovými a emocionálními pochody v pozadí této debaty a tím, jak ovlivňují veřejnou diskusi a politické spektrum v politicky korektní Británii 21. století.

Británie byla po staletí majákem svobody slova, myšlení a vyznání, teď se však její intelektuální a politický život zdá spoután v okovech.

Veřejnost, vědci, novináři a politici se bojí i si jen myslet určité myšlenky. Lidé, kteří se veřejně odkloní od všeobecně přijímaného schématu, jsou uráženi a zesměšňováni, propouštěni ze zaměstnání nebo je dokonce za zločiny proti všeobecně uznávané pravdě vyšetřuje policie. Celé bloky témat veřejné diskuse se uzavřely pod drtivým tlakem moralistické ideologie politické korektnosti.

Politická korektnost je jeden z produktů kulturního marxismu 20. let 20. století v Německu, kterou převzali kulturní rebelové v 60. letech ve své snaze propagovat toleranci a alternativy ke konzervativním hodnotám své doby.

Rychle pronikla mezi americké intelektuály a rozprostřela svá chapadla po celém Západě. Na počátku 21. století pak dovršila své tažení britskými institucemi a podmanila si je téměř všechny – od škol po nemocnice, od místních zastupitelstev po vládu, od velkých firem po policii, armádu a církev. V roce 1997 začala Británii poprvé řídit vláda, která je velkou měrou pod vlivem politicky korektní ideologie. Vliv této ideologie se rozšířil na celou oblast politiky – nejen na příjem žen a rasové vztahy, ale i na právo a pořádek, vzdělání, zdraví a životní prostředí. Tato ideologie je podporována mocným seskupením lobbistických skupin, počínaje Amnesty International a konče Přáteli Země, a řadou domácích a mezinárodních zákonů, dohod a úmluv.

Politická korektnost začala jako reakce proti převládající ideologii, ale nakonec se převládající ideologií stala sama. Určuje podmínky a charakter každé celonárodní diskuse. Vše, co není politicky korektní, je automaticky kontroverzní. Ve veřejné sféře nahradila politická korektnost rozum emocemi a objektivní pravdu podřídila subjektivním hodnotám.

V raných dobách byla politická korektnost prospěšná, protože pomáhala zlepšovat vztah společnosti k jejím zranitelnějším členům – k ženám, k handicapovaným, k etnickým menšinám. Jak se však rozšířila a prohloubila svůj vliv, byla čím dál dogmatictější a přestávala tolerovat jakýkoli nesouhlas, až nakonec úplně zradila liberalismus, z něhož původně vzešla. Přispěla k zavedení nových opatření politické cenzury, která potlačují svobodu projevu a omezují činnost legálních demokratických stran. Jejím výsledkem je spíše omezenost mysli než její otevřenost.

Deklarovaným cílem politické korektnosti je přerozdělit moc – vzít ji mocným a dát ji bezmocným. Politická korektnost automaticky a nekriticky podporuje ty, které považuje za oběti bez ohledu na to, jestli si to zaslouží, a staví se proti mocným bez ohledu na to, jestli jsou dobří či špatní. Pro politicky korektní lidi nejsou nadnárodní firmy, USA a Západ vůbec schopny pozitivního činu, zatímco rozvojové země nemohou udělat chybu.

Politická korektnost je často zesměšňována, ale legrace už skončila. V minulosti možná přinesla mnoho dobrého, nyní se však stala překážkou pokroku a hrozbou společnosti. Tím, že potlačuje volnou diskusi, omezuje schopnost společnosti vypořádat se s problémy.

Tak dlouho se v Nizozemsku propagoval multikulturalismus a zároveň se mlčelo o jeho stinných stránkách, až nakonec situace vyústila v náboženském násilí, kvůli kte-

rému žije větší část země ve strachu. V Británii politická korektnost umožnila vznik muslimských ghett, z nichž pocházejí mladí masoví vrazi. Politická korektnost staví práva zločinců nad práva jejich obětí a brání tak uplatňování zákona a podporuje kriminalitu. Ve školách se staví proti autoritě učitelů, čímž způsobuje úpadek kázně, nivelizuje hodnocení prospěchu a prosazuje tak průměrné proti vynikajícím, což vede k degradaci vzdělání a k tomu, že školní známky již téměř o ničem nevyovídají.

Potlačováním diskuse a omezováním objektivní analýzy škodí politická korektnost těm, kterým chce pomoci. Učí oběti vinit za svou zranitelnost ostatní a odvádí je od vlastní odpovědnosti za zlepšení svého života, pokud si za své problémy mohou sami.

Příslušníci černošské komunity jsou vedeni k názoru, že za špatný prospěch jejich dětí může rasismus učitelů, místo aby se zamysleli nad svou vlastní kulturou a vztahem ke vzdělání, jež mohou být hlavní příčinou. Chudí nemocní mají v Británii horší lékařskou péči než v kontinentální Evropě, protože politická korektnost nadlouho zablokovala diskusi o zásadní reformě státní zdravotní péče. Zaměstnané ženy mají o tolik více práv než muži, že o ně zaměstnavatelé přestávají stát. Nezaměstnaní jsou vedeni k tomu, aby skomírali na podpoře, protože za jejich úděl přece nese vinu někdo jiný. Chudí Afričané jsou odsouzeni k živoření, protože je povzbuzujeme ke svalování viny na Západ, místo aby se zabývali skutečnými příčinami – neschopností svých vlád, korupcí a nedostatečnou úrovní vzdělání.

Politická korektnost kdysi měla smysl, ale teď již způsobuje mnohem víc škody než užitku. V posledních několika desetiletích byl rozum na ústupu – a nyní je nejvyšší čas, aby se opět začal vracet.

Co je politická korektnost?

Ždá se, že neví, co je to argument. On sám argumenty nikdy nepoužívá. Nikdy si neláme hlavu s odpovědí na argumenty protivníka... Nikdy ho nenapadne..., že když někdo vznese námitku, mělo by se jí čelit něčím přesvědčivějším než slovem „všivák“ nebo „pitomec“.

Lord Thomas B. Macaulay, *Southey's Colloquies on Society*

Výraz „politicky korektní“ vyvolává různé představy: horliví obecní radní prosazují zákaz černých igelitových pytlů na odpadky, Červený kříž lidem před Vánoci brání postavit betlém a invalidům se musí říkat „lidé s pozměněnými schopnostmi“. Někdy jen odráží měnící se skutečnost, třeba když se hasiči přejmenovali na požárníky, jindy jde o krystalické symptomy politické korektnosti, z nichž se snadno dělá legrace: nesmí se říkat „mrtvola“, ale „člověk s pozměněným metabolismem“.

Politická korektnost však není jen legrace nebo „tvořivá aktualizace tradičního užívání jazyka“. Je to systém přesvědčení a myšlenkových šablon, který pronikl do mnoha aspektů moderního života, drží veřejnou diskusi v kleštích a rozhoduje, o čem a za jakých podmínek lze vůbec mluvit, jaká politika vlády je přijatelná a jaká ne. Během několika posledních desetiletí vzrostl vliv politické korektnosti natolik, že se stala jednou z převládajících charakteristik veřejné rozpravy nejen v Británii, ale napříč západním – a zejména anglofonním – světem.

Ironie politické korektnosti spočívá v tom, že sama je prakticky politicky nekorektní. Málo lidí se považuje za politicky korektní, a ještě méně z nich by to veřejně přiznalo. Je to výraz obecně používaný jen jejími kritiky.

Jako jev je politická korektnost překvapivě málo prozkoumaná a je tématem zanedbatelného počtu akademických pojednání či knih, přinejmenším mimo USA. Její kritikové se navíc zřídka od zesměšňování k analýze.

Jednou z příčin je, že neexistuje uznávaná standardní definice politické korektnosti. Peter Coleman, bývalý ministr australské vlády za Liberální stranu, napsal:

Politická korektnost je kacírskou odnoží liberalismu. Vzniká tam, kde se protíná liberalismus a levičáctví. To, co začalo jako liberální boj proti bezpráví, se přeměnilo – a není to poprvé – na novou formu bezpráví.¹

Coleman dále řekl, že se liberalismu zmocnil dogmatismus, a výsledek je „netolerantní“, „pokrytecký“ a „kvazi-náboženský“.

Politicky korektní lidé snášejí kritiku hůře než tradiční liberálové, a dokonce i hůře než konzervativci. Liberálové předchozích generací považovali neortodoxnost za normální. Právo na odlišný názor je ostatně základem klasického liberalismu. Politicky korektní lidé však tomuto právu příliš vysokou prioritu nepřisuzují. Narušuje jejich naprogramované myšlení. Ti, kteří se nepodřídí, mají být ignorováni, umlčeni nebo zhanobeni. Politická korektnost v sobě skrývá určitý druh mírného totalitářství.²

Americký konzervativní komentátor Paul Weyrich, prezident nadace Svobodný kongres, je také znepokojen netolerancí politické korektnosti, hlavní starost mu však působí její nepřátelství k západním hodnotám:

Spojené státy se rychle blíží tomu, že se z nich stane stát se zcela převládající cizí ideologií, která je silně nepřátelská vůči západní kultuře. Poprvé za svého života si lidé musí dávat pozor na to, co říkají. To se v historii naší země ještě nikdy nestalo. Ale řeknete-li dnes „něco špatně“, můžete mít právní problémy, politické problémy, můžete dokonce ztratit zaměstnání nebo vás vyloučí ze školy. Určitá témata jsou zakázána. U celé řady různých témat se k pravdě nesmíte ani přiblížit. Když to uděláte, označí vás okamžitě za „rasistu“, „sexistu“, „homofoba“, „necitlivého“ nebo „plného předsudků“.³

Americký komentátor William Lind, ředitel Centra kulturního konzervatismu, patří mezi lidi, kteří označují politickou korektnost za „kulturní marxismus“. Podle něj se jedná o „marxismus převedený z ekonomického na kulturní pole“.⁴ Napsal:

Kulturní marxismus politické korektnosti, stejně jako ekonomický marxismus, zjednodušuje celý historický vývoj jen na jedno hledisko. Ekonomický marxismus tvrdí, že veškeré dějiny určuje vlastnictví výrobních prostředků. Kulturní marxismus neboli politická korektnost tvrdí, že veškeré dějiny určuje moc, pomocí níž různé skupiny definované na základě rasy, pohlaví apod. ovládají ostatní skupiny. Všechno ostatní je lhostejné.⁵

Richard Bernstein, kulturní zpravodaj *New York Times*, který se postavil proti multikulturalismu ve své knize *The Dictatorship of Virtue* (Diktatura ctnosti), je také znepokojen tím, jak se politická korektnost pokouší svrhnout většinou

kulturu a stávající mocenské struktury. Jeho článek z roku 1990 se stal mezníkem v dějinách žurnalistiky, neboť odstaroval debatu o politické korektnosti v USA. Píše se zde:

Základem politické korektnosti, která má kořeny v radikalismu 60. let, je názor, že západním společností po staletí dominovalo to, čemu se často říká „bělošská mužská mocenská struktura“ či „patriarchální hegemonie“. Ruku v ruce s tímto názorem jde přesvědčení, že každý kromě bílých heterosexuálních mužů trpěl nějakou formou útlaku a neměl možnost se kulturně projevat.⁶

Výše uvedené charakteristiky jsou ovšem spíše popisy typických znaků politické korektnosti (jež podrobně rozebereme v kapitole 2) a jejích pracovních metod nežli její definice. Slovníky mají tendenci definovat tento pojem popisně a občas kruhem. Ve svém politickém slovníku definuje William Safire politickou korektnost takto:

[Je to ideový systém, který je] v souladu s liberálními nebo krajně levicovými názory na sexuální, rasové, kulturní nebo environmentální otázky.⁷

Ostatní vidí politickou korektnost jen jako určitou formu uhlazenosti. *Wall Street Journal* přispěl s touto definicí:

Politická korektnost je přes všechnu svou odpornost snahou spasit duše pomocí jazyka.⁸

Lidé, kteří věří v liberální demokracii a volnou soutěž idejí, nemusí v útocích na západní kulturu a tradiční hierarchii, v urážení mužů, propagování homosexuality nebo

ve snaze přerozdělit moc vidět nic špatného. Jestliže se to někomu nelíbí, může přece stejně otevřeně oponovat.

Problém s politickou korektností nastává tehdy, když začne podrývat samu liberální demokracii a její základní kámen, svobodu projevu; když se na trhu idejí namísto široké škály názorů mohou vyskytovat pouze ty, které jsou politicky korektní.

A to je nejnepříjemnější aspekt politické korektnosti, který ji odlišuje od většiny ostatních názorových proudů. Nejužitečnější definici politické korektnosti je třeba založit na její nesnášenlivosti vůči odlišným názorům a snaze diktovat, co je „korektní“ a co je „nekorektní“. Navrhuji tedy následující definici:

Politická korektnost je ideologie, která klasifikuje určité skupiny lidí jako oběti, jež potřebují ochranu před kritikou, a jejíž přívrženci věří, že jiný přístup nelze tolerovat.

Existují mnohá přesvědčení – obvykle založená na rozumu, důkazech a volné diskusi – která nesouhlas tolerují, ignorují nebo dokonce aktivně podporují. Na Západě naprosto převažuje liberální demokracie, která však až příliš snadno koexistuje s těmi, co na ni nevěří – například s komunisty, anarchisty či náboženskými fundamentalisty – a to až do chvíle, kdy začnou ohrožovat její vlastní existenci, jako je tomu v případě radikálních islamistů. Podobně dominantní je v naší společnosti i věda, zejména ta empirická, která se také jen zřídkakdy namáhá umlčovat nositele nevědeckých názorů, jako je víra v paranormální jevy, alternativní medicína nebo astrologie. Nanejvýš se jim směje. Anebo na Západě dominantní náboženství – křesťanství – se také v posledním století nijak zvlášť ne-

snaží potlačovat rozdílné názory, naopak je spíš toleruje a dokonce vítá rostoucí nekřesťanské menšiny.

Vzestup politické korektnosti představuje útok na rozum a na liberální demokracii současně. Je to útok na rozum, protože přijatelnost určitého přesvědčení už se neměří jeho objektivní, empiricky prokázanou pravdivostí, ale tím, zda souzní s přijatým učením o politické korektnosti. Je to útok na liberální demokracii, protože vše prostupující politická korektnost omezuje svobodu projevu a otevřenou diskusi (viz kapitola 6).

Postavíte-li moderní mysl před řadu možností jak řešit složitý problém, její první reakcí nebude snaha zjišťovat správnou odpověď, nýbrž najít odpověď „politicky korektní“. Mnoho lidí nejprve napadne správná odpověď, ale pak ji ve snaze vyhnout se potížím nebo konfliktu začnou poměřovat požadavky politické korektnosti. A lidé, které politická korektnost zbavila všech intelektuálních schopností, se již naučili automaticky sáhnout hned po politicky korektní odpovědi.

Potenciálně politicky nekorektní argumenty, ať už jsou opodstatněné nebo ne, lze někdy pro zlepšení jejich stravitelnosti transformovat do politicky korektní podoby. Tak například Royal College of Nursing (Odborový svaz zdravotních sester a ošetřovatelů) vystupuje proti masovému náboru zdravotnického personálu z rozvojových zemí oficiálně proto, že má neblahý dopad na personální zabezpečení zdravotní služby ve třetím světě. O negativnímu dopadu na vlastní členskou základnu – tlaku na snižování mezd, zhoršování pracovních podmínek a poklesu poptávky po školení ošetřovatelů v Británii – se už tak moc nemluví.

Na veřejnosti i v soukromí lidé raději použijí politicky korektní argument, třebaže vědí o jeho mylnosti, než argument politicky nekorektní, i kdyby ho považovali za správn-

ný. Nepravdivá, ale bezpečná argumentace má přednost před argumentací poctivou, avšak riskantní.

V sázce není totiž jen pověst diskutujícího, ale i riziko osobní újmy, a proto je jejich opatrnost zcela na místě. Jde o to, že lidé, kteří se proviní proti politicky korektnímu učení, nejsou považováni za pouhé pomýlence, s nimiž je třeba diskutovat, ale za lidi zlé, které je třeba odsoudit, umlčet a zavrhnout. Situace podporuje morální zbabělost, která vede k intelektuální nepoctivosti, a ta prostupuje celou naši veřejnou diskusi jako smrtelný jed.

Snaha zapůsobit na rozum byla ve větší části britské veřejné rozpravy nahrazena důrazem na citovou působivost argumentů. Vedle kdysi výhradně uznávané říše empirismu a deduktivního uvažování se náhle objevil překvapivě působivý svět drtivě silných citů, který za určité postoje lidi odměňuje konejšivým pocitem z konání dobra a za jiné je trestá pocitem viny. Je to systém podobný náboženství, neboť nabízí k použití připravené, emocionálně uspokojivé odpovědi ve světě příliš složitém na to, aby se mu dalo plně porozumět, a poskytuje blažený pocit správnosti v naší jinak sekulární společnosti.

Výsledkem je, že většina lidí s úctou naslouchá veřejným osobnostem vysvěceným na politicky korektní (takovým jako Michael Moore – veleknězům politické korektnosti), když se vyjadřují na jakémkoliv potenciálně kontroverzní téma. Mají totiž jistotu, že i kdyby to, co daná osobnost říká, mělo tu bezvýznamnou vadu, že je to úplný blud, bude to více než jen vyváženo daleko důležitější výhodou – politickou korektností.

S politicky nekorektními názory se nediskutuje, ty se jen prezentují tak, že každý pochopí jejich nepřijatelnost – prostě protože nejsou politicky korektní. „On si myslí, že ženy získaly méně Nobelových cen kvůli genetickým rozdíl-

lům mezi muži a ženami“ se pokládá za přesvědčivé vyvrácení důkazů, že existuje rozdíl mezi mužským a ženským mozkem. Když prezident Harvardovy univerzity Larry Summers jemně naznačil, že příčinou rozdílných výsledků ve špičkové vědě by mohly být vrozené rozdíly mezi schopnostmi mužů a žen, čekaly ho stávky, veřejné odsouzení a výzvy k rezignaci od lidí, kteří nepředložili žádný skutečný důkaz, že se mýlí.

Politicky korektní lidé věří, že jsou nejen na straně pravdy, ale i dobra – a proto ti, kteří jsou proti nim, se nejen mýlí, ale jsou navíc špatní. Proto mají politicky korektní lidé právo omezovat škodlivé názory těch, kteří s nimi nesouhlasí. Nikdy neřeknou, že chtějí slyšet argumenty druhé strany, jejich role se omezuje na „tohle nesmíte říkat“.

Pokud věří, že jejich oponenti se nejen mýlí, ale že jsou i zlí, cítí se politicky korektní lidé oprávněni zaútočit na ně osobně. Nepodaří-li se najít jednoznačně zavrženíhodné pohnutky, stačí osočit oponenty z nekalých postranních úmyslů – proti obvinění z různých „ismů“ neexistuje obrana. S tímto pocitem vlastní čestnosti a spravedlnosti politicky korektní věří, že mají právo potlačovat svobodu projevu. Politická korektnost je diktaturou dobra.

Politicky korektní lidé tak budují kolem svých přesvědčení nedobytné hrady, v nichž se chovají stejně jako členové královské rodiny – nikdy nemusí nic zdůvodňovat a za nic se omlouvat. Jak napsal norský dramatik Henrik Ibsen, obhájce svobody myšlení:

Vzdušné zámky – je tak snadné se v nich schovat.
A tak snadné je budovat.⁸

V tomto na hlavu postaveném politicky korektním světě se pravda vyskytuje ve dvou podobách: politicky korektní a fakticky korektní. Politicky korektní pravdu veřejně hlá-

sají politici, celebrity a BBC, i když neplatí, zatímco fakticky korektní pravdu odsoudí jako mylnou, i když platí. Fakticky korektní pravdy mají tu nevýhodu, že není nutné dokazovat jejich chybnost, stačí říct, že jsou politicky nekorektní.

Bývaly časy, kdy pravda byla tím nejdůležitějším, definitivním měřítkem všeho; pro politicky korektní lidi nemá význam. Pro ně totiž „pravda“ není „něco, co existuje v objektivní realitě“, ale „něco, co odpovídá mým předem daným názorům“. Taková selektivní definice pravdy činí politicky korektní argumenty téměř nevyvratitelnými.

Problém	Politicky korektní pravda	Fakticky korektní pravda
platy žen jsou nižší než platy mužů	sexuální diskriminace	různá váha priorit práce/rodina, mateřství
exploze HIV	mladiství se oddávají rizikovému sexu	afričtí přistěhovalci
vzestup počtu antisemitských útoků	bílí skinheadi	muslimská mládež
chudoba v Africe	nedostatečná pomoc Západu	špatné vlády

V důsledku toho politicky korektní lidé často věří, že jejich verze pravdy lze omluvit i lež. Deník *Daily Mirror* uveřejnil fotografie britských vojáků, jak mučí Iráčany, a přívrženci listu snímky hájili i poté, co se ukázalo, že je to podvrh. Ohrazovali se tím, že fotografie ilustrují obecnější pravdu (což může být pravda, ale nikomu by neprošlo použít lež k ilustraci pravdy politicky nekorektní). Michael

Moore si ve svých filmech s veselou bezstarostností vymýšlí fakta po celých desítkách, nad tím se však jeho stoupenci ani nepozastaví, neboť svými falsifikáty napomáhá (politicky korektní) pravdě.

Zato když Robert Kilroy-Silk napsal, že Arabové jsou „sebevražední atentátníci, amputují údy a utiskují ženy“, BBC ho propustila za to, že porušil zákony politické korektnosti, a nikoli snad proto, že by nepravdivě popisoval jisté nejvíc znepokojivé charakteristické rysy některých současných arabských společností. BBC prohlásila, že Kilroyovy názory „nesdílí“, čímž vlastně připustila, že přestože jako instituce nemá mít své vlastní „názory“, v podstatě se řídí politicky korektní normou. Navzdory tomu, že vládní statistiky ukazují, že občané afrokaribského původu páchají nepřiměřeně vysoké množství násilných zločinů v porovnání s jinými etnickými skupinami, se zlou se potázete, řeknete-li to veřejně.

Argumenty proti postulátům politicky korektní víry média buď ignorují, nebo je jednoduše potlačí. Když list *Observer* a BBC odsuzovali vládní tyranii za to, že bez soudního přelíčení zavírá cizince podezřelé z terorismu do vězení Belmarsh, zřídka kdy se zmínily o tom, že tito podezřelí neuposlechli příkazu k opuštění země, že ačkoliv byli ve vězení, měli možnost kdykoli z Británie vycestovat do kterékoli země, jež by je přijala, že mnozí z nich už to udělali a že vláda je ani nemohla násilně deportovat do jejich původní vlasti, protože by to bylo proti Zákonu o lidských právech. Připustit cokoli z toho by poškodilo politicky korektní pokus vyvolat rozhořčení tím, že se věc zobrazí jako jasný případ, jak mocná západní vláda zneužívá bezmocné nezápadní občany. Belmarsh není britské Guantánamo: vězni Guantánamo opustit nemohou a stojí mimo demokratické zákony – to je docela důležitý rozdíl.

Přerozdělení moci

Co je však měřítkem politické korektnosti? Proč jsou některé postoje politicky korektní a jiné nejsou?

Ve své nejzákladnější podobě se politická korektnost snaží převést moc z mocných na bezmocné. Ve své nejprimitivnější podobě odporuje moci jen proto, aby odporovala moci, a nedělá rozdíl mezi škodlivou a užitečnou mocí, nezjišťuje, zda náhodou mocní neužívají svou moc způsobem, který lze racionálně ospravedlnit. Existuje jediný důvod, proč je politicky korektní, jestliže se náboženští fundamentalisté (sebevražední atentáčníci Hamásu) záměrně snaží zabít co nejvíc civilistů, a zároveň politicky korektní není, když se liberální demokracie (Izrael) pokouší selektivně zabít vůdce teroristů odpovědného za vlnu sebevražedných útoků (zakladatele Hamásu Ahmada Jásína), přitom s co možná nejmenšími ztrátami na životech nevinných obětí. Tímto důvodem je, že izraelská vláda je silná a Palestinci jsou slabí.

Amerika jako nejsilnější země nikdy nemůže udělat nic dobrého, ačkoliv je to nejmocnější liberální demokracie na světě, největší dárce zahraniční pomoci a porazila jak nacismus, tak komunismus. Západu lze – jako nejmocnějšímu kulturnímu a ekonomickému seskupení na světě – spolehlivě přičíst vinu za veškerou bídu lidstva, ačkoli se ve skutečnosti zasloužil o šíření blahobytu, demokracie a vědeckého pokroku po celém světě.

Nadnárodní korporace jsou zavrženíhodné, protože utiskují chudé po celém světě – ač jsou ve skutečnosti hnací silou globálního ekonomického růstu, investují obrovské prostředky do vytváření pracovních příležitostí v nejchudších zemích světa a přinášejí tam růst životní úrovně a kvalifikace.

Na druhé straně politická korektnost automaticky podporuje slabé a zranitelné a dělá z nich prakticky nedotknu-

telné oběti bez ohledu na to, zda si to zaslouží či nikoliv. Když byl v Amsterdamu za urážku islámu rituálně zavražděn úspěšný, zámožný a mocný holandský režisér a producent Theo van Gogh, postavily se politicky korektní instituce, včetně listu *Guardian* a organizace na podporu svobody projevu Index on Censorship, automaticky na stranu vraha – poměrně bezmocného holandskomarockého muslima.

Způsob, jakým politická korektnost manipuluje s informacemi, dobře vynikne při porovnání mediálního pokrytí vraždy 52 nevinných lidí islámskými extremisty při nejhorším teroristickém útoku na půdě Británie a případu, kdy o čtrnáct dní později britská policie nešťastnou náhodou zabila nevinného brazilského přistěhovalce. Po několika dnech byly zprávy o teroristickém útoku zcela zastíněny množstvím reportáží o zabití při policejní akci – k velké nevoli příbuzných obětí. Důvodem bylo jednoduše to, že se – pro společnost mnohem závažnější – teroristické útoky nehodily do politicky korektního rámce, zatímco usmrcení bezbranného přistěhovalce mocnou policií ano.

Hledisku moci přisuzuje politická korektnost mnohem vyšší váhu než morálním ohledům. Velmi dobře to ilustruje reakce médií na tak zásadní událost jako první svobodné volby v Iráku. Iráčané se pod záštitou USA účastnili prvních svobodných demokratických voleb ve svém životě, bez ohledu na hrozby, že je koalice islámských fundamentalistů a fašistických přívrženců strany Baas vyhodí do povětří již za pouhou účast. I ta nej povrchnější etická úvaha musí vést k závěru, že jediný správný postoj je podporovat obyčejné Iráčany, kteří se snaží zvolit si svou vlastní vládu, proti těm, kdo je za to chtějí zabít. Volby však podporuje mocná Amerika, proti níž stojí poměrně bezmocní fundamentalisté, a to znamená pro politickou korektnost pro-

blém. V samoučelném odporu k moci se tak mnozí z politicky korektní levice – včetně *Guardianu*, *Independentu*, většiny BBC a bývalého labouristického poslance George Gallowaye – zastávali těch, kdo se záměrně snaží vraždit bezbranné civilisty.

Automatický odpor proti mocným a podpora bezmocných vede politicky korektní lidi ke zvláštnímu způsobu rozhodování. Když jsou postaveni před nový problém, potřebují zjistit nikoli, co je správné a co chybné, co je zhoubné a co příznivé, co je pravdivé a co nepravdivé – ale kdo je mocnější a kdo méně mocný. Politicky korektní proces analýzy je vlastně kouzelně jednoduchý:

1. identifikuj oběť,
2. podporuj ji a její zájmy bez ohledu na jakékoliv další faktory.

Ve sporu mezi Čínou a USA tak budou politicky korektní lidé stranit Číně, ale ve sporu mezi Čínou a řekněme Tibetem budou automaticky (a v tomto případě správně) podporovat Tibet.

Někdy se ovšem změní vnímání mocenského poměru mezi skupinami, což se nutně odrazí i na loajalitě politické korektnosti. Politicky korektní Britové kdysi podporovali bělošské dělníky, neboť v nich spatřovali oběť útlaku středními vrstvami. Pak ale zjistili, že bělošská pracující třída stojí v hierarchii moci výše než ještě zranitelnější etnické menšiny, a tak otevřeně namířili svou zlobu proti bílým dělníkům (jak to zachycuje kniha Michaela Collinse *The Likes of Us* – Našinci). Ačkoliv se bělošská pracující třída sama skoro nezměnila, změna pohledu na rozdělení moci ve společnosti způsobila, že projevy, které byly dříve považované za politicky nekorektní, jsou vnímány jako politicky korektní.

Ke stejné změně pohledu na rozdělení moci došlo i v případě Židů a muslimů. Od dob holocaustu byli Židé pova-

žování za nejohroženější oběti a antisemitismus za nejhorší fanatismus. Avšak někdy kolem roku 2000 – částečně v souvislosti s intifádou, v jejímž důsledku se Židé dostali do role utlačovatelů, částečně následkem vzrůstajících obav z islámu po 11. září – se nejohroženějšími oběťmi stali muslimové a nejhorším fanatismem islamofobie.

Tato dvojí role Židů – utlačovatelů a zároveň utlačovaných – působila zpočátku politicky korektnímu hodnocení potíže, ale v důsledku posunu v mocenských vztazích se nakonec politická korektnost jednoznačně postavila na stranu muslimů proti Židům.

Tento přesun loajality potvrdilo i chování Evropského monitorovacího centra rasismu a xenofobie, které si objednalo zprávu o antisemitismu v Evropě. Když totiž její autoři došli k závěru, že hlavní příčinou rostoucího antisemitismu v Evropě je muslimská mládež, nikoliv skinheadi a neofašisté, oznámilo Centrum autorům (Židům), že zpráva by poškodila úsilí pomáhat muslimům jakožto nejvíce diskriminované náboženské skupině v Evropě. Proto jim nařídilo zprávu přepsat v tom smyslu, že pachateli jsou bílí rasisté. Když autoři protestovali, že by to bylo v rozporu s podkladovými daty, Centrum přepracovalo zprávu samo a vydalo ji se shrnutím a závěrem, které byly v naprostém rozporu s doklady uvnitř. Na tiskové konferenci pak jeho představitelé opakovaně uváděli, že viníky jsou bělošští skinheadi, navzdory dokladům ve zprávě a navzdory názorům odborníků. K tomu se přidal *Independent* s politicky korektním titulkem „Vzestup útoků na Židy kladen za vinu bělochům“.¹⁰

V ostrém kontrastu k tomu publikoval list *Daily Telegraph* méně politicky korektní, zato fakticky správnější článek s názvem „Evropská unie kryla útoky mladých muslimů na Židy“.¹¹

Pokud oběti získávají podporu nikoli proto, že jsou v právu, ale protože jsou slabší, každá jejich kritika se stává útokem na ně a ti, kteří se toho odváží, dostanou punc utiskovatele. Ve světě politické korektnosti mohou oběti říkat a žádat cokoli ne proto, že jsou v právu nebo že si to zaslouží, ale protože se nemusí bát veřejného zkoumání a námitek.

Nejotevřenější rasismus, sexismus a homofobie se v současné Británii vyskytuje v sociálně nejslabších skupinách, mezi etnickými menšinami, neboť proti jejich názorům se zřídka někdo ozve – považovalo by se to za útlak. Vrozené rozpory politické korektnosti ji činí v podstatě neschopnou vyřešit tak objektivně jednoduché etické problémy, jako je vražedná homofobie jamajských rapových zpěváků nebo týrání žen ve vynucených manželstvích. Labouristická vláda toleruje týrání zvířat při rituální porážce halal, zatímco mnohem méně závažné týrání při honu na lišku postavila mimo zákon jednoduše proto, že vykonavatelé porážek halal jsou v roli obětí, kdežto bílí lovci lišek mají status utlačovatelů.

Status oběti poskytuje v současné veřejné diskusi velmi silné postavení a odměna za něj je tak vysoká, že se za oběť snaží vydávat kdekdo. A tak je skupina obětí stále větší a početnější. Obézní, křesťané, kuřáci i lovci lišek – ti všichni vedou v Británii počátku 21. století kampaň za získání veřejně uznaného statutu oběti. Zvláště pozoruhodní jsou lovci, kteří se – zatím neúspěšně – snaží obrátit politickou korektnost naruby tím, že se prohlašují za oběť „předsudků“. Pokroky v lékařské diagnostice vedly k tomu, že chlapci, kteří by dříve byli považováni za lumpy, na které stačí rákoska, se dnes klasifikují jako oběti lehké mozkové dysfunkce (či nověji ADHD), kteří potřebují podporu a léčbu.

V souboji mezi rozumem a citem zvítězí u většiny lidí obvykle emoce: srdce přetrumfne hlavu, protože je těžší žít se špatným pocitem než se špatnou logikou. Málokdo trpí výčitkami za chyby v úsudku, mnoho je však těch, které trápí pocit viny. Lidé zkrátka věří tomu, čemu věřit chtějí, a je pro ně velmi obtížné věřit tomu, co si nepřejí, ať by byly důkazy sebepádnější.

Nejpohodlnější cestou k dosažení souladu mezi fakty a tím, čemu chcete věřit, není změnit přesvědčení, ale potlačit důkazy a umlčet ty, kdo na ně upozorňují. Až do nástupu pravicové vlády před nedávnem bylo v Dánsku protizákonné členit policejní statistiky podle etnické příslušnosti pachatele.

Lidé mají sklon věřit tomu, co jim přináší dobrý pocit, nikoli tomu, z čeho se cítí špatně. Většina lidí má hlubokou potřebu věřit, že stojí na straně práva a spravedlnosti, a toho lze nejspíše dosáhnout tak, že se hlásí k názorům veřejně uznaným za správné. Hollywoodské multimilionáře z Beverly Hills nic neuspokojí víc než halasná kampaň proti chudobě třetího světa a výzva ke zvýšení rozvojové pomoci ze strany Západu – místo aby požadovali odpovědnější práci od afrických vlád, které jsou skutečnou příčinou utrpení svého lidu.

Jaké dobro však tento přístup přináší? Jednou z absurdit politické korektnosti je to, že často způsobuje víc škody než užitku, protože podřizuje objektivní pravdu subjektivním hodnotám (viz kapitola 6). Cesta do pekla je dlážděna dobrými úmysly. Dobré úmysly světu nechybí, až příliš často mu však chybí zdravý rozum.

Charakteristické znaky politické korektnosti

Nedostatek důvěry v lidskou přirozenost

Politicky korektní lidé mají malou důvěru v lidskou přirozenost, považují ji za v podstatě vadnou a věří, že ji lze zdokonalit pomocí vhodné psychologické přestavby. Afroamerický teoretik Thomas Sowell rozlišuje dva druhy přístupu k lidské přirozenosti – vedle „omezeného“ pohledu na lidskou povahu, který v podstatě akceptuje její základní nedostatky, je zde pohled „neomezený“, jenž věří, že lidskou povahu lze zdokonalit.¹ Ti s omezenou vizí mají tendenci být spíše pragmatičtí a pravicoví, ti s vizí neomezenou tíhnou k utopiím a levicovým názorům.

Politicky korektní lidé věří, že člověka lze předělat na soucitného, nesobeckého, tolerantního tvora, který se cítí být občanem světa spíše nežli své vlasti. Politicky nekorektní lidé připouštějí, že kultura a společnost se dají zlepšovat – například v přístupu k ženám a homosexuálům – ale zároveň věří, že existují meze toho, nakolik lze lidskou povahu přeměnit, a že některé vady je třeba přijmout, ba že dokonce mohou být i užitečné.

V tomto smyslu se politická korektnost podobá marxismu, který věřil, že osobní zjištnost a sobectví je možné z lidské povahy vymýt a že výchovou lze docílit toho, že lidé budou pracovat stejně usilovně pro obecné blaho jako pro své vlastní. Multikulturalismus přenáší hledání lidské dokonalosti z ekonomické sféry do oblasti sociální

a kulturní a vyžaduje, aby se lidé vzdali kmenového cítění a sounáležitosti a dávali přednost „jinému“ před důvěrně známým. Je třeba připomenout, že marxismus selhal, protože nedokázal změnit lidskou povahu; víra v multikulturalismus teď činí totéž.

Propagace převýchovy

Utopická snaha o zdokonalení lidské povahy propaguje převýchovu, školou počínaje a zaměstnáním konče. Vyskytuje se v politicky korektních dětských knížkách – někdy jsou to přepsaná klasická díla, dnes už nepřijatelná. (*Sněhurka a sedm trpaslíků*, kteří by všichni byli běloši, je už dnes nemyslitelná.)

Objevuje se ve školních osnovách, které nyní obsahují takové poklady jako Měsíc černošské historie a Měsíc homosexuální, lesbické a transsexuální historie a které na základě velmi chatrných (a někdy vůbec žádných) důkazů předepisují ve školách učit, že národní vzory jako Florence Nightingalová a William Shakespeare byly homosexuály.

Na pracovištích po celé zemi, od podniků po vojenské základny a od nemocnic po televizní stanice se lidé podrobují „školení v odlišnosti“, aby byli převychováni k větší politické korektnosti. Napříč celým spektrem televizních programů se intenzivně propaguje multikulturalismus.

Stejně jako víra ve zdokonalování lidské povahy, i propagandistická a převýchovná vášeň se silně podobají metodám komunistických společností. Zatímco sovětský socialistický realismus oslavoval proletariát, BBC oslavuje multikulturní společnost.

Nedostatek důvěry v demokracii

Nedůvěra v lidskou povahu a touha zdokonalit ji omezuje důvěru politicky korektního člověka v demokracii. Omezení demokracie se často ospravedlňuje tvrzením, že kdyby byla demokracie příliš přímá, v Británii by se do dnes popravovalo a homosexualita by stále byla nelegální (ač jsou obě tato tvrzení pochybná – přímá demokracie by podporovala veřejnou diskusi a tím i pochopení). Politicky korektní lidé odmítají své oponenty jako „pravicové populisty“, jako by být populární v demokracii znamenalo něco zásadně špatného (je dosti významný rozdíl mezi populistou a tím, kdo pro své účely rozdmýchává ve společnosti nenávist). Jak se ukáže v kapitole 6, mnohá omezení demokracie jsou vynucována právě politickou korektností.

Nedůvěra politické korektnosti k demokracii je oprávněná: většina lidí k ní má totiž v soukromí výhrady. Vzhledem k tomu, do jaké míry je politicky korektní elita odtržena od života, je demokracie skutečně velkou hrozbou pro její nejmilovanější názory. Když si diváci pořadu *Volte mě* na ITV volili svého politika, vyhrál Rodney Hylton-Potts, který sliboval skoncovat s imigrací do Británie – a vysloužil si přezdívku „komediální fašista“.

Spisovatel Frederick Forsyth napsal, že politická korektnost:

je urážlivě povýšená a opovrhuje těmi, kterým říká „obyčejní lidé“. Je to krédo samozvané elity. Cokoliv populárního je označeno za „populistické“, což je utrhačný přívlastek, který poukazuje na nejhorší vkus. Z toho plyne, že je nedemokratická – přestože předstírá podporu demokracii, má mnohem raději své vlastní elitářství. Politicky preferuje vládu několika málo lidí, řízenou několika málo lidmi a hlavně ve prospěch několika málo lidí.²

Podpora cenzury

Kombinace přesvědčení, že ti, kdo jsou proti nim, se nejen mýlí, ale jsou i špatní, a touhy vylepšit lidskou povahu vedou politicky korektní lidi nejen k nedůvěře v demokracii, ale i k podpoře cenzury. Snahy omezit projev oponentů, které považují za nepřípustné, se realizují v rozpětí od politiky „nedat prostor“ po legalizaci otevřené cenzury, jak si ukážeme v kapitole 6.

Liberální vina

Jedním z nejsilnějších psychologických základů politické korektnosti je liberální vina. Na Západě trpí mnozí lidé střední vrstvy obvykle nevysloveným pocitem viny za své nezasloužené výsady, což může vést k jakési podvědomé sebenávisti. Muži se často cítí vinni za to, že jsou muži, a běloši se často cítí vinni tím, že jsou bílí, i když jsou to vrozené charakteristiky a stěží s nimi lze něco udělat. Muži pak například podporují zřizování výlučně ženských fakult, neboť to poněkud uchlácholí jejich mužský pocit viny – jen málokdo asi skutečně věří, že jsou takové fakulty potřebné v době, kdy je na univerzitách více žen než mužů a v průměru dosahují lepších výsledků.

Greg Dyke, bývalý ředitel BBC, označil BBC za „ohavně bílou“ – jak jinak vysvětlit slovo „ohavný“ než pocitem liberální viny? Lidé asijského původu jsou dnes na právnických a lékařských fakultách zastoupeni více než proporčně, ale nikoho, tím méně člověka asijského původu, by je asi nenapadlo nazývat „ohavně asijskými“. Žádný člověk afrokaribského původu by nenazval Brixton [londýnská čtvrť s převážně černošským obyvatelstvem] „ohavně černým“.

V době, kdy probíhala bělošská populační exploze, byl Západ zaplaven nátlakovými skupinami a organizacemi

propagujícími snížení porodnosti. Heslem dne bylo „konec světa je naše vina“. Když růst západní populace zvolnil, starosti s přelidněním vyšly z módy, protože by to znamenalo chtít méně hnědých nemluvnat, jak řekl Tony Benn. Kombinace západní viny a strachu z rasismu v posledních několika desetiletích téměř umrtvila veřejnou diskusi o přelidnění. V době růstu bílé populace v USA agitovalo největší environmentální seskupení v zemi, Sierra Club, pro kontrolu populace. Nyní, když je růst populace USA způsoben hlavně imigrací, Sierra Club populační politiku zcela opustil a jeho financování závisí v podstatě na tom, že se o imigračních otázkách ani nezmíní.

Liberální vina miluje až flagelantské projevy. Euforii z koncertu Live 8, přenášeného všemi médii, umožnila plně prožívat jen politicky korektní teze, že za africkou bídu nesou vinu afričtí despotové a africká kultura, nýbrž my, protože jim neposkytujeme dostatečnou pomoc a neodpouštíme jim dluhy. To už není jen povýšenecké – tvrdíme tím vlastně, že se Afričané neumí o sebe sami postarat – ale i bláhové: ještě ani jedna země se nedostala z bídy jen zahraniční pomocí a oddlužením. Od Číny po Jižní Koreu, od Indie po Malajsii – ti všichni se někam dostali vlastním přičiněním, dopad zahraniční pomoci byl nanejvýš okrajový.

Krásnou ilustrací myšlení typu „je to všechno naše vina“ a šíření měkkého rasismu je „politicky nejkorektnější“ článek „Jejich homofobie je naše vina“, který napsala Decca Aitkenheadová o jamajské homofobii. Tvrdí, že jamajská homofobie je výsledkem 400 let pohlavního zneužívání jamajských mužů jejich bílými otrokáři. A co bychom podle ní měli dělat místo tlaku na Jamajčany, aby přestali vraždit homosexuály?

Raději bychom si měli uvědomit svoji vinu. Každá z ingrediencí jamajské homofobie ukazuje na Britá-

nii, která udržovala podmínky homofobii nápomocné, od otroctví až po současné zadlužení, jež činí vzdělání cenově nedostupným. To, že odsuzujeme Jamajčany za postoj, jehož jsme původci, je hanebné. A dělat to ve jménu liberálních hodnot je nesmyslné.³

Přimět bílé západní liberály k pocitu viny – to je pro politickou korektnost snadné a originální řešení problému, zda je přijatelné požádat chudé černé Jamajčany, aby přestali vraždit homosexuály. Ale Rob Berkeley z britského Black Gay Men's Advisory Group (Poradní sbor pro černošské homosexuály) odpověděl:

Dnešní Jamajčané nesou za delikty proti gayům plnou zodpovědnost. Jsou schopni racionálního myšlení a morální volby jako každý jiný. Homofobové nejsou nuceni dějinami ani bídou, aby byli proti gayům. Naznačovat, že Jamajčané nemohou změnit zákony a hodnoty zděděné z britské koloniální éry, znamená prohlašovat je za nedospělé.⁴

Psychologizující argumenty

Namísto polemiky se skutečným obsahem argumentu samotného útočí politicky korektní lidé na to, co považují za psychologické pozadí argumentu: nejenže jejich oponenti dělají chybu, navíc jsou i špatní. Nařknout někoho ze skryté a zlovolné motivace často umožňuje vyhnout se intelektuálně a emocionálně náročnému úkolu zabývat se jeho argumenty, a politicky korektní lidé tak mohou zůstat pod ochranou své tvrze na morálních výšinách.

Když běloši nesouhlasí s afirmativní akcí pro černochoy, předpokládá se, že je k tomu vede rasismus, ačkoliv s ní ne-

souhlasí i mnoho černochů (a podotkněme, že se s tím politická korektnost těžko vyrovnává). Když muž dokazuje, že rozdíly mezi příjmem mužů a žen jsou nevyhnutelným důsledkem odlišného životního stylu a různých právních nároků na důchodové zabezpečení a rodičovskou dovolenou, automaticky se předpokládá, že je sexista.

Za názor, že je neproduktivní dávat peníze pouličním žebrákům, nás všichni považovali za lakomce a sobce – a to až do chvíle, kdy se k němu začaly hlásit mnohé charity pro bezdomovce. Budete-li tvrdit, že určitou formu omezeného lovu velryb lze z hlediska ochrany přírody a péče o zvířata ospravedlnit, budou vám zazlívát, že jste proti přírodě. Myslíte-li si, že věznice plní nějaký účel, je jasné, že se nedovedete vcítit do těžkého údělu zločince.

Argumentace ad hominem (útok na diskutujícího)

Nevyhnutelným následkem psychologizujících argumentů je argumentace *ad hominem*, neboli útok na osobu diskutujícího místo na jeho argumenty. Je to známý, špinavý, leč stále účinný trik, řazený mezi tzv. logické klamy. Ti, kteří mají proti politicky korektním heslům námitky, jsou považováni za vhodný terč pro jakékoliv osobní urážky, ať už na veřejnosti nebo v soukromí. Ti, kteří kritizují zázračnou medicínu politické korektnosti, jsou často odsuzováni jako extremisté.

Nechce-li se vám podstupovat útoky na vlastní osobu, musíte si uvědomit, že podle pravidel politické korektnosti mohou vyjadřovat výhrady proti feminizmu pouze ženy, proti islámskému fundamentalismu jen muslimové a kritizovat britský zdravotnický systém smějí jen ti, kdo mohou prokázat, že jsou chudí a nemocní nebo že o takové lidi pečují.

Vina z důvodu spoluúčasti: osobní forma

Politicky korektní lidé mají sklony předpokládat, že se vina šíří sdružováním, podobně jako dříve senátor Joe McCarthy při svém honu na komunisty nebo Sovětský svaz při boji proti disidentům. Pokud se někdo dopouští myšlenkového zločinu, pak se ho dopouští i každý, kdo je s takovou osobou ve spojení. Prosazení principu asociované viny má velmi silný profylaktický účinek: izoluje totiž ty, kteří rozbíjejí politicky korektní tabu, neboť i ti nejvěrnější stoupenčí se s nimi nakonec přestanou veřejně stýkat.

Vina z důvodu spoluúčasti: intelektuální forma

Politicky korektní lidé mají sklon vyvracet argumenty nikoli na základě podstaty věci, ale na základě toho, že tyto argumenty jsou v nějakém spojení s jinými argumenty nebo s lidmi, kteří jsou tabu. „To říká Národní fronta,“ se často používá k vyvrácení faktu, že imigrace může mít vliv na pracovní příležitosti a příjem některých domácích dělníků – bez ohledu na to, že špičkoví specialisté na trh práce a imigrační politiku v mnoha odborných pracích doložili, že tomu tak je. Pravdivost nebo nepravdivost tvrzení snad ale nezávisí na tom, kdo ho podporuje nebo s jakými tvrzeními bylo v minulosti spojováno. To by bylo jako nařídít vegetariánským ochráncům přírody, aby okamžitě přehodnotili své priority, protože Hitler byl vegetarián a miloval přírodu.

Preferování osobního před abstraktním

Protože se jejich přístup zakládá spíše na emocích než na rozumu, politicky korektní lidé dávají při argumentaci přednost osobnímu před abstraktním. To neznamena jen

personifikaci argumentů pomocí útoků na osobu diskutujícího, ale také zálibu ve vyprávění osobních příběhů, zejména těch nešťastných. Osobní příběhy, které se výtečně vyjmají v televizi, mají osvětlit hlavní problém, ale většinou to tak nefunguje. Soustřeďují se na hrůzy, které musí vytrpět hladovějící africké dítě a vyvolávají v západních čtenářích pocity viny, ale už nevysvětlí, zda dítě hladově kvůli zkorumpované vládě a nezákonnosti nebo proto, že Západ neposílá dostatečnou pomoc.

Moc oběti

Politická korektnost zaručuje zvláštní výhody všem, kdo mají status oběti těch mocnějších – nebo se za takovou oběť prohlásí. Oběť domácího násilí se automaticky pokládá za experta v těchto záležitostech, jakkoliv by možná bylo užitečnější naslouchat někomu, kdo z tyranského vztahu unikl dříve, než k násilí došlo. Jedním s důsledků této „moci oběti“ je v USA nový jev falešných rasových útoků, při nichž lidé uměle zinscenují útok sami na sebe (viz kapitola 4).

Propagování skupinových identit

Chcete-li snadno a rychle zjistit, kdo je oběť a kdo utiskovatel, aniž byste se trápili se sbíráním a posuzováním faktů, velmi užitečné je rozdělit lidstvo do skupin obětí: černoši, muslimové, homosexuálové, ženy, postižení. Rozdělení lidstva na skupiny téměř automatizuje politicky korektní myšlenkové procesy:

žena = oběť = pravda; muž = utiskovatel = lež.

Od prisuzování skupinových identit už je jen krůček k automatickému přiznání práv na základě těchto identit. Jste-li černocho nebo Asiat, máte pravděpodobně právo na afirmativní akci, která vám dopomůže k místu na vysoké

škole nebo k žádoucí kariéře. Je snad zbytečné říkat, že to může být ze své podstaty nespravedlivé – Asiaté střední vrstvy se mohou narodit s daleko většími životními příležitostmi než běloši dělnické třídy. Soudit lidi podle skupiny, do které patří, spíš než podle toho, kým jsou, jen posiluje předsudky, proti kterým politická korektnost bojuje: je to živná půda diskriminace a rasismu.

Politicky korektní lidi posedlo dělení podle skupinové identity, takže takovou klasifikaci každého jedince požadují po institucích i jedincích samotných. S neúprosnou politicky korektní logikou jsou teď studenti, nemocní i zaměstnanci tříděni do kategorií: černochoch, bělochoch, Asiat. Například policie musí při náboru nových zaměstnanců dokonce zjišťovat sexuální orientaci. Personalista potřebuje vědět, jaké políčko na formuláři zaškrtnout, a tak se vám hrubě vměšuje do soukromého života.

Hodnocení lidí podle příslušnosti ke skupině znamená, že budou považováni spíše za produkt oné skupiny než za jednotlivce odpovědné za svůj osud. To je nejen povýšené, ale i odlidšťující a ve svém výsledku kontraproduktivní.

Dvojitý metr

Kdyby všichni mocní byli zlí a všichni bezbranní dobří, neexistoval by konflikt mezi zdravým rozumem a politickou korektností, mezi podporou toho, co je správné, a podporou slabých. Ale tak tomu není. Konflikt mezi rozumem a politickou korektností je reálný. To často vede ke křiklavým případům měření dvojitým metrem. Existuje obrovský počet na etnickém principu založených skupin, sdružení a publikací, které by – kdyby měly sloužit bělochům – byly naprosto nepřijatelné. Například Společnost

asijských právníků aktivně prosazuje kariérní příležitosti právníků výhradně asijského původu, rovněž v londýnské čtvrti Tower Hamlets bylo nedávno otevřeno sídliště „jen pro Asiaty“.

Muži jsou stále otevřeně a legálně diskriminováni v oblasti svých důchodových práv způsobem, který by byl zcela nepřijatelný, kdyby šlo o ženy – navzdory tomu, že muži žijí kratší dobu, a tak by se dalo očekávat, že půjdou do důchodu dříve.

Ačkoliv se donekonečna mluví o evropském zotročení Afričanů, o zotročení Afričanů (a v menší míře i Evropanů) v muslimském světě prakticky neuslyšíte, i když k němu docházelo v podobném měřítku (méně intenzivně, zato po delší dobu) – a i když se to děje dodnes. Z hlediska otroka je méně důležité, kdo je otrokářem, než fakt, že je otrokem. Neschopnost Západu postavit se současnému islámskému otrokářství je odrazem neschopnosti politicky korektního myšlení vyrovnat se s realitou, která politicky korektní není.

Peter Tatchell je mužem tak nekompromisních názorů, že levičáky – zejména relativistického ražení – dovede rozzuřit k nepřičetnosti. O vřelém přijetí homofobního misogyny a sponzora teroristů, šejka Jusufa al-Karadávího u londýnského starosty Kena Livingstona řekl:

Livingstone tvrdí, že duchovního přivítal, protože je významným náboženským vůdcem. Přivítal by i křesťanského fundamentalistu, který prosazuje, stejně jako Karadáví, zřízení teokratického státu, kde demokracie a individuální svoboda neexistují, kde se homosexuální pohlavní styk trestá smrtí, kde je povoleno bít ženy a kde by byly zrušeny svoboda projevu, odbory i právo na protest?⁵

Levicoví aktivisté vášnivě protestují proti izraelské okupaci Západního břehu, ale o syrské okupaci Libanonu nebo čínské okupaci Tibetu se téměř nezmíní. Dvojí metr zaměřený toliko proti Izraeli se nepoužívá proto, že by byl Izrael horší než ostatní, ale protože pro politicky korektní schéma je těžké odsoudit arabskou nebo čínskou diktaturu, zatímco zavrhnout demokratický stát jí problémy nečiní.

Dvojí metr politické korektnosti má na svědomí i to, že komunističtí diktátoři jako Stalin jsou přijímáni daleko shovívavěji než fašističtí, jako byl Hitler. Nelze to vysvětlit počtem lidí, které zavraždili: ve 20. století měl komunismus (v Sovětském svazu, v Číně a v jihovýchodní Asii) na svědomí daleko víc lidských obětí než fašismus.

Extremismus

Protože eliminovala vlastní kritickou opozici, zachází politická korektnost často do extrémů. Někdy se spokojí s požadavkem „nulové tolerance“, ale jindy jde mnohem dál. Politicky korektní lidé, zbaveni umírňujícího hlasu rozumu, občas dokážou dotáhnout své názory v úřadu i na akademické půdě do takových extrémů, že jsou pro nezúčastněné jednoduše směšné. V jídelně Školy orientálních a asijských studií pokárali německou studentku za to, že si objednala bílou kávu, což by mohlo být chápáno jako rasistické: musí prý žádat o kávu s mlékem.

Urážlivost

Netolerantní, pokrytecká morální nadřazenost, o kterou se opírají názory politicky korektních lidí, vede k tomu, že je mínění ostatních snadno urazí. Málokdo je tak netolerantní jako ten, kdo káže toleranci. Naopak – jsou-li vaše

názory založeny na rozumu a empirismu, protichůdná přesvědčení vás neurazí, zaujmou vás.

Nedostatek smyslu pro humor

Se svou taktikou útoku na diskutujícího, psychologizací, nulovou tolerancí, extremismem a sklonem k cenzuře je politická korektnost dobře chráněna proti většině forem intelektuální kritiky. Ale proti satíře nic nezmůže, tam má svoji Achillovu patu. Politicky korektní lidé se mohou bránit vtipům dupáním a výkřiky „to není vtipné“, na satiru jsou však většinou krátkí.

Ve Spojených státech přišli konzervativní studenti na to, že jedinou účinnou obranou proti pozitivní diskriminaci – v jejímž rámci jsou studenti přijímáni na univerzitu na základě barvy pleti jako za apartheidu – je satira. Tak jako programy afirmativní akce, které automaticky sníží přijímací požadavky pro příslušníky etnických menšin nebo ženy, i konzervativní studenti otevřeli stánky, kde prodávali čajové pečivo za 1 dolar mužům, 50 centů ženám a 25 centů Afroameričanům. Fox News o tom informovala:

Pomocí „Afirmativní akce prodej pečiva“ si konzervativní skupiny na vysokých školách po celé Americe mírumilovně a s humorem posvítily na nespravedlnost programů pozitivní diskriminace, které penalizují nebo zvýhodňují studenty pouze na základě pohlaví nebo rasy.

Účelem těchto prodejů je podnítit diskusi, nikoliv zisky. Patří do stejného žánru jako gerilové divadlo – efektivní taktika antikultury obvykle spojovaná s le-

vicí – kterou se protestuje proti společenským před-
sudkům předváděním různých scének. Na udivenou
otázku „Máte to povoleno?“ jeden rebel-prodavač od-
pověděl: „Úředníci na studijním to dělají každý den.“
Tím, že se principy afirmativní akce přenesou z uni-
verzitní politiky na pečivo, odhalí se nejen jako sexist-
tické a rasistické, ale také jako úplně nesmyslné.

Prodavači-rebelové dělají jednu věc, kterou politic-
ká korektnost nemůže snést – odhalují její absurditu
a smějí se jí do očí. Nejen že říkají moci pravdu, ale
dokonce se jí vysmívají.

Aby znovu získali svou morální převahu, které si tak
vysoce cení, musí politicky korektní lidé prodej pe-
čiva démonizovat. Na Univerzitě státu Indiana proto
jeden student podal úřední stížnost, ve které tvrdil,
že prodej pečiva „vytváří atmosféru nepřátelství pro-
ti barevným studentům a ženám a snadno může vést
k násilí“. (Fakt, že právě oni dostali slevu, onomu stu-
dentovi bez smyslu pro humor vůbec nevadil a klidně
položil rovnítko mezi slevu pro kupujícího a hrozbu
násilím.)

Republikáni na Washingtonské univerzitě zorganizo-
vali Afirmativní akci prodej pečiva na den 7. října. Je-
jich prezident Jason Chambers oznámil: „Asi ve 12.30
se přibližně 150 studentů shromáždilo kolem našeho
stánku a diskutovalo o problému, když na náš stánek
zaútočili levicoví studenti, kteří nesouhlasili s naším
postojem k afirmativní akci.“ Levičáci naházeli pečivo
na zem, strhli plakát a fyzicky napadli jednoho pro-
davače.

Washingtonská univerzita není sama.

- Kalifornská univerzita v Irvine zastavila prodej pečiva s tím, že je diskriminační.
- Severozápadní univerzita nařídila studentům zastavit prodej pod hrozbou přivolání policie.
- Jižní metodistická univerzita ukončila prodej pečiva po 45 minutách, neboť vytvářel „nebezpečnou“ atmosféru.
- I představitelé Univerzity Williama a Mary – prý „šokováni a zděšení“ – prodej koláčků zakázali.

Je jasné, že univerzitám se Afirmativní akce prodej pečiva nelíbí. Důvodem může být, že ji (podobně jako na univerzitě v Indianě) provázejí petice za „zákaz sbírání údajů o rasové příslušnosti, zejména v přijímacích a náborových řízeních“.

Politicky korektní lidé ale především nechtějí být terčem veřejného posměchu.

Kapitola 3

Počátky politické korektnosti

Když budete opakovat lež dost často, stane se pravdou.

Vladimír Iljič Lenin

Nesnášenlivost je stejně stará jako náboženství. Křesťanství, zejména v dobách náboženské perzekuce, třebaš v alžbětinské Anglii, neslo leckteré znaky moderní politické korektnosti a často zacházelo mnohem dál, neboť prosazovalo svou nesnášenlivost násilím (stejně jako to dnes v některých částech světa dělá islám). Darwin se stal obětí viktoriánského typu politické korektnosti, když se mu posmívali a stranili se ho za tvrzení, že naši předkové lezli po stromech.

Netolerance se často uplatňovala i mimo náboženské otázky. S těmi, kteří se postavili proti existující mocenské struktuře – například když požadovali volební právo pro ženy – se ve viktoriánské Anglii zacházelo stejně jako s těmi, kteří dnes porušují politicky korektní tabu.

Osvícenci a zastánci svobody myšlení, například Mill, Locke a Voltaire, začali otevírat lidskou mysl a postupně skoncovali s „politicky korektní“ náboženskou vírou a umožnili volnou a otevřenou diskusi. Během posledního století se lidské uvažování otevřelo víc než kdy předtím, nyní se však zdá, že se zase uzavírá.

Obvykle se předpokládá, že moderní politická korektnost vznikla ve „frankfurtské škole“ v Německu mezi válkami. William Lind¹ napsal, že to začalo, když Institut sociálního

výzkumu na Frankfurtské univerzitě, založený roku 1923, začal převádět marxistické postupy z ekonomie na kulturní a sociální problémy a přidal k tomu něco z Freuda. Jeden ze zakladatelů, George Lukacs, řekl, že účelem politické korektnosti bylo odpovědět na otázku „Kdo nás zachrání před západní civilizací?“. Vzestup nacistického Německa znamenal, že mnohé hlavní osobnosti frankfurtské školy uprchly do USA a jejich způsob myšlení rychle nabytl vlivu v americkém akademickém světě, který byl dlouho baštou a hlavním propagátorem politické korektnosti.

Soudí se, že vystřízlivění západních komunistů z opojení Sovětským svazem přidalo politické korektnosti na síle. Protože už nebyli schopni vystupovat s věrohodnou kritikou kapitalismu založenou na ekonomických argumentech, přeorientovali svoji kritiku Západu na oblast kultury.

Opravdový růst vlivu politické korektnosti nastal ve spojitosti s antikulturou let šedesátých, kdy se masově rozšířená liberální touha kritizovat konzervativní pravidla chodu společnosti ukázala být úrodnou půdou pro politicky korektní ideologii. Coleman označil politickou korektnost za průsečík mezi levicí a liberalismem, ale dodal, že nekompromisní ideologie politické korektnosti nad *laissez-faire* rebelantským liberalismem vítězí. Výsledkem je, že politická korektnost přeměnila „liberalismus 60. let na dogmatickou a konformistickou, dokonce snad šikanující ideologii“.²

Byla to právě ona přeměna tolerance v netoleranci, která přiměla Fredericka Forsytha k označení politické korektnosti za „nový fašismus“.

Štítím se politické korektnosti a pohrdám jí v podstatě proto, že je to lež. Je to lež, protože předstírá být jednou věcí, zatímco je jejím opakem. Začala jako fi-

lozofie, která žádala větší toleranci, a žádný poctivý člověk by proti tomu nemohl nic namítat.

Tolerance – k druhým lidem, menšinám, k osobám jiného vzezření, zvyků a názorů – je ona kouzelná přísada, která dělí barbary od civilizované společnosti.

Ale politická korektnost se změnila. Původně se přimlouvala za toleranci k proměnlivosti toho, co Malraux nazýval „lidská přirozenost“, ale záhy zaujala pozici tvrdého pokrytectví. Od té doby se vyvinula v nový a netolerantní fanatismus – přesně v tu věc, proti které by měla bojovat.

Politická korektnost teď už nedovolí žádný odklon od své drtivé uniformity, od své stranické linie, od své pravověrnosti. Zavání to Orwellovým *1984* nebo bývalým Východním Německem; stal se z ní nový fašismus.³

Literární vědec John Ellis si povšiml ve své knize *Literature Lost: Social Agendas and the Corruption of Humanities* (Ztracená literatura: Sociální otázky a rozklad humanitních věd), že západní intelektuálové nacházejí chyby ve svých vlastních společnostech a dokonalost v jiných již od doby, kdy v prvním století našeho letopočtu římský historik Tacitus velebil německé kmeny. Prohlásil, že ačkoliv jsou známi jako barbaři, jsou neobyčejně demokratičtí, netrpí sexistickými předsudky, jsou věrni v manželství a vyhýbají se nectností jako je pýcha a nestřídmost. Francouzsko-švýcarský filozof Jean-Jacques Rousseau svou romantizací „ušlechtilého divocha“ zpopularizoval v 18. století hanobení západní civilizace. Ellis tvrdí, že politicky korektní lidé

svou nekritickou chválou všeho nezápádního jen dokazují, jak velmi západní ve skutečnosti jsou:

Politická korektnost sama je veskrze západní jev. Od nejranějších dob byla západní společnost náchylná k periodickým záchvatům sebezpochybnování. Ti, kterých se toto rozpoložení zmocní, si mohou představit, že se staví do protizápadní pozice, ale je to jen součást stejného sebeklamu.⁴

Politickou korektnost podporuje i postmoderní filozofie, která zdůrazňuje kulturní relativismus a snižuje význam objektivní reality. Jak napsal profesor Oaklandské univerzity Howard Schwartz:

Jakmile se vytratí představa objektivního vnějšího světa, ztrácejí smysl idea velkého činu i idea získání lásky prostřednictvím dobrého skutku. Jednotlivci, kteří v minulosti získali svými významnými činy určitý status, začali být považováni za lidi, kteří ho získali nelegitimně. Představa, že postavení lze dosáhnout úspěšnou prací, je považována za zástěrku pro krádež. Lidé s vysokým statutem se tak změnili v lidi, kteří ukradli přízeň těm se statutem nižším. Jsou to utiskovatelé, kteří si zaslouží být nenáviděni a napadáni a jejichž moc je nutné zničit.⁵

Kapitola 4

Triumf politické korektnosti

Navzdory svému antikulturnímu a možná marxistickému původu se politická korektnost stala na Západě dominantní ideologií. Kam až sahá její vliv? A jak probíhala její infiltrace institucí a myšlení Západu?

Mladí britští aristokrati snad mohli ještě v roce 2005 pořádat politicky nekorektní maškarní večírky na téma „kolonialisté a domorodci“, i když i tyto večírky byly nejspíš politickou korektností inspirovány a měly ji jen poškádlit. Zbytek země však politická korektnost dokonale vyčistila a pevně se usadila ve všech institucích, od škol po televizní vysílání, od podnikových ředitelství po armádu. Těžko najdeme nějakou součást života – přinejmenším veřejného – která ještě nepodlehla diktátu politické korektnosti. První černošský arcibiskup z Yorku prohlásil, že anglikánská církev je rasistická instituce.

Politická korektnost vystoupila do popředí národní debaty už v 80. letech, ale teprve o deset let později začal lidi její postup znepokojovat. V široce diskutovaném Dopisu konzervativcům roku 1999 konzervativní komentátor Paul Weyrich uvedl:

Nelze ignorovat fakt, že Spojené státy začínají být státem ideologickým. Ideologie politické korektnosti, která otevřeně vyzývá ke zničení naší tradiční kultury, ovládla politiku a naše instituce natolik, že začíná mít vliv dokonce i na církve. Zcela zachvátila akademický

svět. Proniká do zábavního průmyslu a hrozí ovládnutím doslova všech aspektů našeho života.¹

Stížnosti, že v USA převzala politická korektnost vládu nad akademickou obcí, jsou odůvodněné. Studia multikulturalismu, rasismu a sexismu předstihla na mnohých institucích tradiční židovskokřesťanský kánon. Americké učebnice pro státní střední a vysoké školy musí mít „posudek citlivosti“ dokládající, že jsou politicky korektní. Tyto změny mapuje celá řada knih, například *The Closing of the American Mind* (Americké myšlení se uzavírá) od Alana Blooma. Bývalý politický analytik Bílého domu a člen Amerického institutu podnikání Dinesh D'Souza napsal:

Přeměna amerických vysokých škol je tak zásadní, že není přehnané nazvat ji akademickou revolucí.²

V Austrálii popsal rozpínavost politické korektnosti bývalý ministr Peter Coleman takto:

Její první a hlavní charakteristikou je to, že se domáhá politizace – člověk by řekl transformace – života. Požaduje politické řízení všech odvětví od řečněckých dětských knížek až po soudy. Žádnou profesi nevyjímá. Všechny musí projít zkouškou politicky korektního myšlení a pokrokovosti. Právníci, účetní, doktoři, vědci, spisovatelé, novináři a podnikatelé – všichni ji musí složit.³

V USA napsal Lind roku 2004:

Ideologie, která převládá v Americe, se nejčastěji nazývá politická korektnost. Někteří lidé si myslí, že je

to legrace. Není. Je smrtelně vážná. Snaží se změnit doslova všechna pravidla, formální i neformální, která řídí vztahy mezi lidmi a institucemi. Chce změnit chování, myšlenky, dokonce i slova, která používáme. A do značné míry už se jí to podařilo.⁴

Politická korektnost se stala do té míry zavedenou ideologií, že se obrátily tradiční role pravice a levice. Tradičně představovala pravice zavedený *status quo* a levice na něj útočila revolucí. Ale politicky korektní levice se stala vládnoucí třídou do té míry, že o ní Herbert Shapiro, profesor univerzity v Cincinnati, napsal:

Pravice se prezentuje jako obránce intelektuální svobody proti levici, která by nejraději umlčela dialog idejí. Zdá se, jako by americké univerzity byly pod nadvládou radikálů.⁵

V Británii začala poprvé politická korektnost vládnout v roce 1997. Labouristická vláda byla první britskou vládou, která se politické korektnosti nepostavila na odpor, ale naopak se snažila její diktát uzákonit, pokud nebyl pro voliče příliš nestravitelný nebo v příliš vážném rozporu se skutečností – někdy však nevadilo ani to. Předchozí vláda konzervativců byla téměř záměrně politicky nekorektní a za labouristické vlády, která předcházela jim, neměla ještě politická korektnost zemi v dostatečně pevném sevření, aby ji mohla ovládat podle libosti.

Na začátku 21. století však politická korektnost v Británii obemkla téměř celou oblast politiky, od příjmů žen po rasové vztahy, od zdravotní péče po vzdělání, od kriminality po kázeň dětí, a skoro všechny instituce, společnosti, podniky i úřady.

Politická korektnost získala moc nad veřejnými službami, od škol a nemocnic až po místní úřady a centrální vládu. Naprosto ovládla BBC, ale začala ovládat už i nezávislou televizi ITV a seriózní tisk. Politicky korektní alternativní humoristé a komici rychle ovládli svůj obor a stali se hlavním proudem, politická korektnost triumfovala i na poli tisku. Zvítězila v odborech a charitách, ale i v profesních a obchodních sdruženích, od zdravotnických odborných společností až po sdružení podnikatelů. Nakonec politické korektnosti podlehly i nadnárodní korporace a policie.

Tomuto vítěznému pochodu, který nenechal kámen na kameni ani v nejzapadlejším koutě národního života, hodně pomohlo, že v podstatě neexistuje konkurenční ideologie: ačkoliv si z politické korektnosti mnoho lidí dělá legraci, organizované hnutí proti ní prakticky neexistuje. Společnost, která žije v nevídané hojnosti a bez ohrožení zvnějšku, si může dovolit propadnout intelektuální dekadenci.

Ve společnosti, která se těší svobodě projevu již tak dlouho – a bojovala za ni tak málo – že jí na ní přestalo záležet, jsou metody politicky korektní kontroly projevu a vyloučení opozice mimořádně účinné.

Od té doby, co se z ní stala státní ideologie, určuje politická korektnost pravidla diskuse a je měřítkem veřejného mínění. Když se sejdou dva cizí lidé a baví se o politice, požadavek přijatelnosti je často tak silný, že se drží politicky korektního tónu, i když s ním ani jedna strana nesouhlasí. Trest za přestupek je natolik přísný, že se málokterý politik nebo veřejný činitel odváží být politicky nekorektní, ledaže by mu to přineslo ve volbách velmi podstatnou výhodu. Ti, kterým jde jen o popularitu, například herci nebo hvězdy popu, si automaticky osvojí a obhajují politicky korektní názory, čímž je zároveň posilují v myšlení veřejnosti.

Všechno, co politickou korektnost porušuje, je automaticky kontroverzní, a proto musí být politicky korektní každá instituce, která se uchází o přízeň veřejnosti a chce se vyhnout sporům. Protože většině britských institucí jde o veřejné uznání, politická korektnost je prakticky všechny plně ovládla.

Rozhlasová média a zejména BBC se u většiny témat drží politicky korektního tónu, čímž se chrání před kritikou. BBC může donekonečna beztrestně propagovat masovou imigraci i proti vůli plátců koncesionářských poplatků, ale ve chvíli, kdy se v jediném jejím pořadu (Panorama) poukázalo na stinné stránky masové imigrace, pustila se do ní za „powellovský tón“ jak vláda, tak levicový tisk [poslanec Enoch Powell vystupoval v 70. letech proti imigraci]. Filmový průmysl v Británii i v USA se téměř jednohlasně drží na bezpečném území politické korektnosti.

Politická korektnost umlčela již mnoho nepříjemných diskusí – i s lidmi, kteří je chtěli vést. Skandál kolem knihy Charlese Murraye *The Bell Curve* (Zvonová křivka) ukázal, že studium rasových rozdílů už je téměř úplně tabu. Takové skupiny jako Southern Poverty Law Centre [americký spolek právníků, kteří obhajují oběti tzv. „zločinů z nenávisti“] dokážou velmi efektivně umlčet všechny, o kterých rozhodnou, že se provinili „nenávistí“. Politická korektnost přeměnila Amnesty International ze zasloužilého bojovníka za práva politických vězňů po celém světě na organizaci, která neúnavně agituje proti všem západním vládám a jež se úplně vzdálila svým základním principům. Organizaci Index on Censorship chybí už jen krůček, aby svobodu projevu místo prosazování začala potlačovat.

Politická korektnost rovněž vytvořila ovzduší pro ohromný vzestup charit i nátlakových skupin, které podporují a propagují politicky korektní světový názor na téměř kaž-

dý problém. Velmi posílil nevládní sektor – od Greenpeace po Amnesty International, od Refugee Action po National Council for One Parent Families – a všichni působí ve směru politické korektnosti. Tyto organizace jsou často financovány daňovými poplatníky: buď přímo, nebo nepřímo pomocí systému daňových úlev, a jejich kampaně na získávání sponzorů se neseťkávají s problémy. Pro BBC i většinu novin jsou „objektivním nezávislým zdrojem“ a tak mohou do nekonečna čerpat bezplatný reklamní prostor. Například BBC tlumočí všechno, co řekne organizace Liberty, jako by to automaticky byla nezpochybnitelná pravda, a jiným úhlům pohledu nedává žádný prostor, ačkoliv Liberty je úzce spjata s labouristickou stranou a rozhodně ji nelze považovat za politicky neutrální. Jak si často stěžuje bulvární tisk, Státní loterie byla zredukována na fond k propagaci politické korektnosti.

Pokud by se v agendě nějaké nevládní organizace vyskytl politicky nekorektní aspekt, organizace ho obvykle rychle potlačí. Tak třeba Council for the Protection of Rural England (Rada na ochranu anglického venkova) agituje proti výstavbě sídlišť ve volné krajině, ale nikdy by se neodvážila kritizovat hlavní a nejsnáze napadnutelnou příčinu růstu poptávky po bydlení – masové přistěhovalectví.

V protikladu k bujení politicky korektních organizací prakticky neexistují skupiny z druhé strany názorového spektra. Je několik výjimek, například křesťansky orientované spolky na podporu rodinných hodnot, ty se však snaží být pokud možno nenápadné. I tak se na ně ale média – a obzvláště BBC – dívají s podezřením. Dalším takovým příkladem je Migrationwatch UK (organizace sledující přistěhovalectví), kterou založil bývalý velvyslanec sir Andrew Green. Je to osamělá skupina, která propaguje snížení přistěhovalectví (názor podporovaný 80 procenty veřejnosti),

a stojí proti doslova desítkám skupin, jež přistěhovalectví podporují. Na rozdíl od nich však Migrationwatch nedostává od daňových poplatníků ani libru a BBC – a do jisté míry i seriózní tisk – ji zcela přehlížejí. Politická korektnost totiž způsobila, že prominentní osobnosti raději veřejně podporují kdejakou politicky korektní organizaci spíše než Migrationwatch, aby se nevystavily otevřenému útoku.

I z pravidla „rozděl a panuj“ dovede politická korektnost těžit, podobně jako kdysi britské impérium. Zatímco ti na politicky korektní straně můžou spokojeně držet spolu, ať už jsou rozdíly mezi nimi jakékoliv, ti z druhé strany spektra často končí tak, že se v rámci jakési „triangulace“ snaží uchláchnout druhou stranu tím, že se zříkají svých podobně smýšlejících kolegů, jenom aby vypadali méně extrémně než ostatní. Politická korektnost je tak mocná a dovede vzbuzovat tak silné pocity „asociované viny“, že se politicky nekořektní lidé bojí i toho, že je někdo uvidí pohromadě. Proto je pro ně velmi těžké spolupracovat i na věcech obecného zájmu.

Bujení politické korektnosti podporují také společenské změny. V minulých desetiletích stále rostl důraz kladený na emoce a city na úkor rozumu a logiky. To v kombinaci s úpadkem studia exaktních věd pomohlo politické korektnosti ovládnout myšlení národa. Vítězství kultury pomíjivých celebrit nad intelektuální kulturou slova snížilo odolnost veřejnosti vůči politické korektnosti, protože povrchní celebrity podlehnou módním tlakům mnohem snáze než intelektuálně výrazné osobnosti. Televizní kultura dává přednost osobnímu zážitku před abstraktním uvažováním, a tím již ze své podstaty podporuje politicky korektní způsoby myšlení.

Politická korektnost povzbuzuje strategie, které dále rozšiřují její moc. Pomáhá přistěhovalectví z třetího svě-

ta na Západ, čímž importuje kritiku tradičních západních hodnot a rozděluje společnost do etnických skupin, kde se může rozvíjet politika skupinových identit a křivd. Povzbuzuje růst veřejného sektoru, čímž rozšiřuje sféru, na kterou má nejsilnější vliv.

Politická korektnost rovněž zaplétá své hodnoty do struktury společnosti pomocí zákonů a mezinárodních dohod, proti kterým je pak velmi obtížné vystoupit. Různé zákony o lidských právech, smlouvy, konvence a dohody, od OSN přes Evropskou unii po Zákon o lidských právech – to vše vytváří provázaný systém mezinárodního i domácího práva na prosazování politicky korektních hodnot a postojů, kterému budou těžko čelit i všechny budoucí vlády. Vůdce britských konzervativců Michael Howard v roce 2005 prohlásil, že bude-li zvolen premiérem, postará se, aby Británie odstoupila od Konvence OSN pro uprchlíky. Nato ho Evropská komise upozornila, že by to bylo proti právu EU a že kdyby to udělal, Británie by okamžitě byla postavena před Evropský soudní dvůr.

A na závěr poslední postřeh: politická korektnost je přepychem, který si může dovolit jen silná společnost. Pocit ohrožení je jejím nepřitelem, jak ukázala epizoda s obavami z islámského terorismu. Když mají lidé obavy, brání se politicky korektní idiocii silněji, protože vědí, že je v sázce příliš mnoho.

Kombinace všech těchto faktorů způsobila, že politická korektnost, jedna z nejrozsáhlejších ideologických revolucí v dějinách, zaznamenala mimořádně prudký rozvoj. John Ellis napsal:

Oponenti budou nejen kritizováni – to jsou nakonec vždycky – ale i odsuzováni jako morální vyvrhelové a naivní hlupáci zároveň. K této situaci navíc došlo

na základě názoru, který se ujednotil příliš rychle na to, aby mohl být pořádně promyšlen, názoru, který neprorazil svou intelektuální silou, ale jakousi přílivovou vlnou, která se náhle nad námi vzedmula. Je čas vrátit se zpět, udělat to, co se mělo udělat na začátku: pořádně se zamyslet nad tím, co tento názor obnáší a je-li dostatečně cenný, aby zaujímal tak silné postavení, jaké nyní má.⁶

Výhody politické korektnosti

Nejhorším nepřítelem pravdy a svobody v naší společnosti je drtivá většina. Ano, ta prokletá, drtivá, liberální většina.

Henrik Ibsen, *Nepřítel lidu*

Ti, kteří se odváží podporovat politickou korektnost, obvykle jaksi pokorně naznačují, že „má svůj účel“. Jak napsal Angus Roxburgh:

Politická korektnost, tak vysmívaná všemi politiky krajní pravice, vznikla z určitého důvodu: je to produkt civilizace a svědčí o elementární touze tolerovat a nikoli pronásledovat ty, kteří mají jinou víru, přesvědčení nebo barvu kůže.¹

Pokud jde o změnu myšlení a chování jednotlivců, politická korektnost pomáhá slabým proti silným. Je to mocná zbraň při prosazování základní slušnosti v situacích, kde pouhá zdvořilost selhává. Přiměje davy bělošských fotbalových fanoušků, aby přestali řvát rasistické nadávky na černé fotbalisty, zabrání zaměstnavatelům, aby odmítali homosexuály, a přiměje tělesně zdatné, aby se přestali vysmívat postiženým. Povzbuzuje lidi k tomu, aby byli otevření vůči těm, kteří jsou jiní, a přestali je zařazovat do stereotypních škatulek – například aby se dívali na své sikhské sousedy jako na lidi spíš než na ty, co nosí turban.

Politická korektnost může změkčit institucionální necitelnost velkých organizací, které příliš často nevidí potřeby skupin mimo hlavní proud – od přístupu k postiženým až po zaměstnávání etnických menšin.

Jedním z hlavních účelů civilizace je chránit slabé a omezovat jejich zneužívání silnými. Málokdo může nesouhlasit se základním cílem politické korektnosti – přerozdělit moc silných slabým – stejně jako je do určité míry rolí vlády přerozdělit majetek bohatých chudým.

Nevýhody politické korektnosti

Politická korektnost vážně ohrožuje politické zdraví.

Saul Bellow

Svoboda myslet si, co chcete, a říkat, co si myslíte, je nezbytný prostředek při objevování a šíření politické pravdy... /Víme/, že pořádek se nedá nastolit jen strachem z trestu. Strach plodí útisk, útisk plodí nenávist a nenávist ohrožuje stabilní vládu. Bezpečná cesta spočívá v možnosti svobodně diskutovat o domnělých křivdách a návrzích řešení. A lékem na špatné rady jsou dobré rady.

Soudce Louis Brandeis v případě
Whitney versus Kalifornie (1927)

Politická korektnost má však i své stinné stránky, a čím důkladněji ovládá politické činitele a tvůrce veřejného mínění, tím jich přibývá.

Na začátku 21. století jsme se ocitli v situaci, kdy se veškerý přínos politické korektnosti v podstatě zužitkoval – máme rovnoprávnost žen, homosexuálů, postižených a etnických menšin. A politická korektnost náhle působí daleko víc škody než užitku.

Ačkoliv přerozdělení moci silným slabým může být do určité míry prospěšné, nesmí se to s ním přehánět, jinak může mít neplánované škodlivé následky. Aristoteles věřil, že každou ctnost provázejí dvě nectnosti: jednu způsobuje nedostatek oné ctnosti, a druhou její nadbytek. Přerozdělení majetku bohatých chudým vede k rovnoprávnější, sprá-

vedlivější a harmoničtější společnosti, ale jak ukázal krach komunismu, nadměrné přerozdělování vede k ekonomické stagnaci, všeobecné chudobě, nízké životní úrovni a demoralizaci. Veřejné odsouzení xenofobie, šovinismu a rasismu je nutné, ale když je dovedeno do extrému, ničí jakýkoliv pocit národní identity a solidarity ve společnosti.

Politická korektnost vytváří „mentalitu oběti“, zbavuje lidi pocitu zodpovědnosti za vlastní život, potlačuje svobodu projevu a zkresluje veřejné mínění, čímž vede k přijetí chybných politických rozhodnutí.

V extrémním pojetí může politická korektnost ublížit dokonce i těm, kterým má pomáhat. Ženy, za jejichž pracovní příležitosti se neustále bojuje, mohou nakonec získat tolik práv, že je zaměstnavatelé začnou skutečně diskriminovat, jen aby je nemuseli zaměstnat. Almužna umožňuje bezdomovcům živořit na ulicích v rámci jakési pouliční kultury a odrazuje je od ubytoven, kde by se jim dostalo mnohem účinnější pomoci. Systém sociální péče je tak štědrý, že nemotivuje k práci, ale povzbuzuje nezaměstnané, aby žili z podpory. Černošští studenti se učí své špatné výsledky ve škole svádět na ostatní místo toho, aby si kladli vyšší cíle a stavěli se k vlastnímu životu zodpovědně. A děti etnických menšin mají mnohem menší životní šance, protože je nikdo nenutí, aby se naučili anglicky a integrovali se do většinové společnosti.

Vznik „skupiny obětí“

Politická korektnost přerozděluje moc silným slabým, což vede k tomu, že mnoho lidí ze sebe dělá bezbranné. Získání „statutu oběti“ s sebou nese nemalý prospěch – kromě lichotivých sympatií znamená také možnost vyhnout se otevřené kritice tím, že svého oponenta obviníte z „ismu“

nebo „fobie“, a vynutíte si tak u politických činitelů zvláštní zacházení a výhody.

Postavení oběti si nejlépe zajistíte, když budete neúnavně připomínat škody, které na vás „společnost“ napáchala, a podaří se vám umlčet ty, kteří by vás mohli kritizovat. Bojovníci, kteří se snaží získat plné výhody takového postavení pro celou skupinu lidí, to řeší tak, že přehání buď míru, nebo závažnost problémů této skupiny.

Problém, který se týká určité skupiny lidí, se dá zvětšit tak, že se jednoduše nafouknou příslušná čísla. Nebo se tak rozředí jeho definice, že se rázem začne týkat mnohem více lidí. Bojovníci za ženská práva tvrdí, že čtvrtina všech žen je obětí domácího násilí, protože pod pojem násilí zařadili i slovní urážky. Propagátoři práv postižených zase prohlašují, že každý osmý člověk je nějak postižený, čímž rozšiřují definici postižení do té míry, že zahrnuje i mnoho lidí, kteří se považují za úplně zdravé. V Británii byly v boji za status oběti velmi úspěšné muslimské skupiny, zejména Muslimská asociace Velké Británie, která zvýšila svůj vliv tím, že nafoukla počet muslimů v Británii o milion oproti výsledku oficiálního sčítání lidu a každého, kdo se postavil proti jejímu extremistickému islámskému programu, nařkla z „islamofobie“. Ačkoliv má zcela totalitářský program (podporuje terorismus, prosazuje právo manžela bít svou manželku a schvaluje popravy homosexuálů), vydává se tato skupina za utlačovanou tak přesvědčivě, že úplně zmátla politicky korektní struktury, zejména *Guardian*, *Independent* a BBC, které jí bez sebemenšího zaváhání dávají prostor.

V Británii, a ještě výrazněji v USA, usilují o status oběti kuřáci a obézní lidé. Kuřáci to nemají lehké, ale obézní lidé úspěšně obviňují za svou váhu kdekoho kromě sebe sama a jsou bráni jako oběti společnosti a diskriminace.

Touha dostat se do skupiny obětí může v mimořádných případech vést až k tomu, že lidé sami vyrábějí důkazy, že je jim ubližováno. V USA a ve Francii bylo zaznamenáno mnoho případů, kdy si lidé vymysleli, že se stali obětí rasistického útoku, aby vzbudili soucit. V jednom takovém případě v USA si černošská učitelka rozbila vlastní auto a obvinila za to bělošské rasisty. Když se ukázalo, že existují svědci, kteří ji viděli, přiznala se, ale přesto získala širokou podporu veřejnosti, protože postavení oběti je neotřesitelné (a pro politicky korektní lidi není pravda konečným argumentem).

Je-li status oběti spojen s přímou finanční odměnou, mohou být následky hroživé. Dokonce i propagátoři rasové rovnoprávnosti si stěžují, že rasistické útoky vykonstruované za účelem získání peněz umožňují „darebákům využít rasismu k destabilizování a terorizování úřadů“.¹ Když byl obětem černobylské katastrofy na Ukrajině přiznán nárok na zdravotní péči a bydlení zdarma plus zvláštní dovolená a příplatky, polovina obyvatelstva začala tvrdit, že byla zasažena radiací, i když studie ukázaly, že počet obětí se pohyboval v řádu tisíců.² A v některých částech Walesu se až čtvrtina pracujících zaregistrovala jako postižení kvůli vyšší podpoře.

Politická korektnost může přinést souboj o to, „kdo je větší oběť“, který vyvolává napětí mezi skupinami, jež předtím žily v harmonii. Howard Schwartz si povšiml, jaký dopad má „podřízení pravdy dobrotě“ na univerzitách:

Místo o úspěch studenti usilují o soucit a dokonce o politování. Snaží se dokázat, že byli v minulosti pronásledováni, utlačováni, zneužíváni a ponižováni, aby si zajistili právo na kompenzaci na úkor nároků ostatních. Tím lze vysvětlit proces balkanizace stu-

dentských organizací rozdrobených do jednotlivých národnostních skupin, které se předhánějí, kdo je na tom hůř.

Když na našich multikulturně vybudovaných univerzitách dochází k těmto střetům, vyvolává to údiv a lítost lidí, kteří je svými dobrými úmysly způsobili. Přitom to byli oni, hlasatelé politické korektnosti, kteří všemožně podporovali narcisimus jednotlivých skupin, až se z univerzit stala místa plná hořkosti, závisti a zášti. Konflikty a nepřátelství nejsou jen přechodné jevy, ze kterých politicky korektní univerzita vyroste, jsou součástí její struktury.³

Zvrácená motivace: odměna za neřest a trest za ctnost

Politická korektnost přímo svým založením oslabuje tradiční systém motivace, podle kterého se ctnosti jako pracovitost, kázeň a vzdělání odměňují úspěchem a bohatstvím, kdežto nedostatek těchto vlastností se trestá nezdarem a bídou. Politická korektnost naopak odměňuje status oběti a tím podněcuje lidi, aby se ho snažili získat, opovrhne úspěšnými, dělá z nich utiskovatele a někdy přímo vyvolá jejich diskriminaci. Tím, že podněcuje lidi, aby se snažili dostat na dno a ne na vrchol, politická korektnost podkopává jednu z hlavních hnacích sil vývoje společnosti – individuální snahu o sebezdokonalení. Politická korektnost tak může být doslova nepokroková.

Politická korektnost říká slabým a zranitelným, že společnost chybí a potřebuje změnit, nikoliv oni. Někdy je to pravda, ale často ne.

Je-li někdo chudý, protože ho bohatí systematicky utiskují a dokonce si přizpůsobují zákony tak, aby upevnili své

bohatství a chudým k němu odepřeli přístup, pak je politicky korektní smýšlení zcela namístě: chudí mají být podporováni proti bohatým a špatné zákony je nutné změnit.

Ale povzbuzovat někoho, kdo je chudý, protože je líný, nedisciplinovaný, navyklý na podporu a naštvaný na každého, kdo chudý není, aby to ostatním vyčítal, a ještě ho štědře podporovat, ve skutečnosti znamená jen udržovat ho nadále v bídě. Politická korektnost může bídu jen upevnit, nemůže z ní poskytnout cestu. Budou-li chudí svádět vinu na ostatní a nezmění-li svůj přístup a chování, nikdy se ze své bezmocnosti nedostanou. Politická korektnost tím, že zamezuje nepohodlnému sebezpytování a ospravedlňuje sebedestruktivní chování poškozují ty, kterým má pomáhat.

Kdo je chudý vlastní vinou, potřebuje pravý opak politické korektnosti: potřebuje být veden k tomu, aby druhé napodoboval, ne aby je obviňoval. A jeho chování, kvůli kterému je na tom špatně, je třeba odsoudit, ne ho podporovat.

Extrémním případem toho, kam může vést opačný postup, jsou původní obyvatelé Austrálie. Kompenzace za ukradenou zemi ve formě štědrých sociálních příspěvků, kterými je zahrnula australská bělošská společnost, v nich úplně zlomila jakoukoliv iniciativu, smysl pro zodpovědnost a spoléhání se na sebe. Ať už domorodci utrpěli jakkoliv velké historické bezpráví, nedávná politika, která z nich udělala trosky závislé na sociálních dávkách a vedla k vysoké nezaměstnanosti a alkoholismu, způsobila daleko víc škody než užitku. Tato politika, podporovaná politickou korektností, se udržela dlouhou dobu a její oponenti byli běžně odsuzováni za rasismus. Teprve nedávno bylo její selhání přiznáno, v neposlední řadě samotnými domorodými vůdci – jenže to už byly napáchány těžké škody.

Politická korektnost podporuje černošskou komunitu v tom, aby sváděla nedostatečný školní prospěch černoš-

ských žáků na rasismus učitelů, místo aby odsoudila široce rozšířený postoj „zlatý řetěz místo mozku“ (jak ho nazval Trevor Phillips, předseda Komise pro rasovou rovnoprávnost), který se vyznačuje nedostatečným nasazením jak ve škole, tak v životě, a mnozí vedoucí černošští pedagogové jej považují za pravou příčinu problémů. Je zajímavé, že mnozí z nejúspěšnějších černochoů v Británii pochází z ghanských rodin, jež kladou důraz na tradiční hodnoty, jako je vzdělání, úspěch a sebeúcta, a kde se dětem nevštěpuje pocit ublíženosti. Condoleezza Riceová se nedostala z bídy segregované Alabamy a nestala se nejmocnější černošskou političkou na světě tím, že by obviňovala za své problémy ostatní (ačkoliv by na to bývala měla plné právo), ale cílevědomou prací, disciplínou a převzetím zodpovědnosti za svůj vlastní život. Kdyby místo toho všem vyprávěla, jak těžké je být černoškou, asi by neskončila jako první černošská ministryně zahraničí USA.

To, že mnozí afričtí Američané svádí svůj životní neúspěch na dějiny otroctví v USA, jim snad může krátkodobě ulevit, ale nepomůže jim to podniknout kroky potřebné pro zlepšení jejich života. Jak mi řekl jeden černošský newyorský komik: „Nenávidím lidi, kteří používají otroctví jako berličku.“

Nejúspěšnější slepec v Británii, bývalý ministr vnitra David Blunkett, dosáhl svého postavení ve vládě tím, že svou slepotu překonal, ne tím, že by vzbuzoval soucit.

Neustálé obviňování Západu za problémy třetího světa odrazuje tamější země od snahy vyrovnat se s faktem, že mnoho, možná dokonce většinu svých problémů si zavini-ly samy. Jak ukázaly Čína, Indie, Jižní Korea, Tchaj-wan, Thajsko a Malajsie, klíč k rozvoji má každá země z větší části ve svých rukou. Nejchudší země v arabském světě

a v Africe jsou ty, které se nejkřiklavěji vyhýbají odpovědnosti za svou situaci a svádí ji na Západ.

Pokud jde o podporu ekonomického rozvoje třetího světa, má západní pomoc špatné výsledky a často vede ke korupci a závislosti. A odpouštění dluhů třetímu světu svádí tamní vlády k nadměrným a nezodpovědným půjčkám. Ti, kdo zdůrazňují, jak je důležitá rozvojová pomoc a oddlužení, možná ulevují západnímu pocitu viny, současně ale odvádí pozornost od zásadnějších překážek rozvoje, jako je špatné řízení státu, nezákonnost, korupce, nedostatečné vzdělání, chabá zdravotní péče, nadměrná byrokracie, socialismus a nerovná pravidla mezinárodního obchodu.

Válka proti svobodě slova

Nejznepokojivějším aspektem politické korektnosti je její úspěch v umlčování odlišných názorů.

Základní formou cenzury politické korektnosti je autocenzura. Politická korektnost na tomto poli snadno vítězí, protože si přivlastňuje pocit morální nadřazenosti a těm, kdo s ní nesouhlasí, sugeruje, že dělají něco nemorálního. Lidé se proto za své politicky nekorektní názory stydí a veřejně se k nim nehlásí, přestože jsou o nich přesvědčeni.

V duchu stejné logiky se lidé cítí morálně na výši, jestliže se staví proti politické nekorektnosti, a snahu umlčet politicky nekorektní názory považují za oprávněnou. Zatímco politicky nekorektní mluvčí se uvádí slovy „Vím, že bych to neměl říkat, ale...“, politicky korektní odpověď zní: „To byste neměl říkat!“ Politicky korektní mluvčí si vynucuje cenzuru nařčením oponenta ze „sexismu“, „homofobie“, „rasismu“ a „fašismu“. Tyto nálepky jsou používány zcela neadekvátně – jejich cílem také není analýza protivníka, ale umlčení odlišného názoru.

Politicky korektní lidé dlouhodobě provozují politiku „nedat prostor“ těm, s nimiž nesouhlasí – univerzitami počínaje, státní televizí konče. Došlo to tak daleko, že pro státní úředníky, policisty a novináře byly zavedeny směrnice, které mají odstranit nežádoucí způsob řeči a používání jazyka.

Ti, kteří udělují stipendia na univerzitách, jmenovitě Rada pro ekonomický a sociální výzkum (Economic and Social Research Council), podporují téměř výlučně politicky korektní projekty a vytvářejí tak celý systém vědeckých prací, které potvrzují politicky korektní víru. Je daleko snazší získat finance na studium pozitivních dopadů přistěhovalectví, než když má někdo z vědců v úmyslu nestranně zkoumat jeho problémy.

Rada pro ekonomický a sociální výzkum téměř výlučně financovala studie, které zkoumaly problémy žen, přestože muži na všech úrovních vzdělávacího systému dosahovali jednoznačně horších výsledků než ženy, byla u nich dvakrát vyšší pravděpodobnost, že zůstanou bez práce, třikrát vyšší pravděpodobnost, že spáchají sebevraždu, třikrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou obětí násilného zločinu, čtyřikrát vyšší pravděpodobnost, že se stanou narkomany, třikrát vyšší pravděpodobnost, že propadnou alkoholismu a devětkrát vyšší pravděpodobnost, že skončí jako bezdomovci. Ačkoliv muži trpěli téměř všemi formami společenského ohrožení více než ženy, připustit, že také oni mají vážné problémy, se jednoduše nehodilo do politicky korektního vzorce a jakýkoliv výzkum této problematiky byl odmítán až do chvíle, kdy „krizi mužství“ nebylo možné dál popírat. Univerzity a výzkumné instituce, které by měly rozšiřovat lidské poznání, však končí u toho, že pouze potvrzují předem vytvořené názory.

Další z taktik politické korektnosti je využívání postupů orwellovského *newspeaku* – snahy odstranit věc (a aso-

ciace s ní spojené) tím, že odstraníme její pojmenování. Postižený se změní v handicapovaného, černý trh v šedou ekonomiku. K mnohým z těchto „politicky korektních“ jazykových posunů dochází v důsledku změn ve společnosti. Jiné ale odrážejí odhodlání najít urážku i tam, kde žádná není, což vede k jazykovému třesťení, které z černochoha udělá Američana afrického původu, posléze osobu jiné barvy pleti, a tak dál až do nekonečna.

I společenských konvencí je používáno k podpoře politicky korektních názorů. Noviny nesmí uvádět rasu zločince, protože je to „nerrelevantní“, ačkoliv nemají zakázáno zmiňovat se o stejně nerelevantních faktech, jako je věk, výška nebo záliby. Za to když jde o Cenu asijských podnikatelů, Britský měsíc černošské historie, udělení Oscara herečce Halle Berryové nebo jmenování Paula Boatenga kabinetním ministrem, tak se rasa aktérů uvádí téměř povinně.

Zásady politické korektnosti jsou udržovány při životě také tak, že když je někdo nedodrhuje, jednoduše přijde o práci. Případů je nespočetně, zmiňme alespoň dva nejznámější: Ray Honeyford, ředitel školy v Bradfordu, který byl propuštěn za vyslovení názoru, že britské děti asijského původu by se měly učit anglicky (což je v současnosti oficiální vládní stanovisko) – a televizní moderátor Robert Kilroy-Silk. [Jeho program *Kilroy* zrušila BBC v lednu 2004 poté, co publikoval článek s názvem „Arabům nedlužíme nic“.] Propouštění politicky nekorektních lidí prochází tak snadno, protože ostatní mají strach, aby nebyli obviněni z „viny z důvodu spoluúčasti“, a neodvážejí se propouštěných veřejně zastat, i když s nimi souhlasí.

Politicky korektní lidé jsou natolik posedlí myšlenkou, že některé věci se prostě nesmí říkat, že jsou schopni ospravedlnovat i vraždu a podněcování k ní. Mnozí na britské

levici podporovali výzvu iránského ajatolláha k vraždě Salmana Rushdieho za urážku islámu a někteří naznačovali, že holandský filmař Theo van Gogh si vlastně koledoval o to, aby ho zabil islámský radikál, když urážel islám.

I v západních zemích s tradicí svobody slova byly zavedeny zákony omezující politicky nekorektní vyjadřování. V Nizozemsku byl člověk uvězněn za výrok „Nizozemsko je plné“ (což je jednoznačně rozumné konstatování v nejhustěji osídlené evropské zemi, která nemá ani kousek volné přírody) – s odůvodněním, že podněcoval rasovou nenávist. Francie má zákony kriminalizující urážku znevýhodněných menšin, jako jsou homosexuálové a muslimové (které vedly k žalobě na spisovatele Michela Houellebecqa, když v interview označil islám za „hloupý“). V Británii existují zákony proti podněcování rasové nenávisti (z jakéhosi důvodu se nevztahují na knihu Michaela Moorea *Hloupí běloši*, přestože vyvolává nenávist proti bělochům) a ve chvíli, kdy toto píšu, kopíruje labouristická vláda australský zákon proti podněcování náboženské nenávisti s nadějí, že tím omezí kritiku islámu.

Svoboda slova nikdy není absolutní. Nezabývá zodpovědnosti za následky vůdce gangu, když zařve „zabij ho“, ani cestujícího v letadle, který křičí „mám bombu“. Nicméně projev by měl být omezen jen tehdy, jestliže je jeho cílem vyvolat fyzické násilí a současně je pravděpodobné, že se mu to podaří, nebo když vážně ohrožuje bezpečnost státu. Ale politická korektnost zašla mnohem dál. Začala kriminalizovat i projevy, které jen uráží nebo podněcují nikoliv násilí, ale pouhou emoci – nenávist.

Výsledkem je omezení diskusí na citlivá témata a velký počet policejně vyšetřovaných komentátorů. Ann Robinsonovou [moderátorku britské verze pořadu „Máte padá-

ka“] vyšetřovali za to, že se zeptala, k čemu jsou na světě Welšani, Robin Page (bývalý moderátor pořadu „Jeden muž a jeho pes“) strávil noc ve vazbě, protože řekl, že si myslí, že venkovani by měli mít stejná práva jako ostatní menšiny, a Takiho vyslychala Metropolitní policie kvůli tomu, že se v týdeníku *Spectator* navážel do černošských zločinců.

Zemi, která bývala hrdá na svou úroveň svobody projevu, změnila politická korektnost ve stát, kde policie tráví čas stíháním předních spisovatelů a novinářů, místo aby se plně věnovala vyšetřování násilných trestných činů, jejichž počet je obrovský.

Politická korektnost však neskončila u „zločinů projevu“, které je možné nalézt téměř ve všem, dospěla až k orwellovskému „zločinu myšlení“. Členové Britské národní strany, legální, demokratické politické strany, nesmějí pracovat ve státní správě a mohou být vyloučeni z odborových organizací. BNP je odporná (a mnohokrát jsem to o ní napsal), ale propustit státního úředníka za členství v ní, znamená propustit ho ne za něco, co udělal nebo řekl, nýbrž za to, co se předpokládá, že si myslí.

Absurdita „zločinu myšlení“ se plně projevila, když *Guardian* vyhlásil, že existuje stroj, který dokáže odhalit, jestli policejní nováčci mají rasistické smýšlení. Rasistická policie škodí jednotlivcům i společnosti, ale bránit lidem ve vstupu do policejních útvarů ne proto, co řekli nebo udělali, ale kvůli tomu, co si podle nějakého přístroje myslí, to je opravdu jak z Orwella.

Navzdory tomu, že historie jednoznačně ukázala, že úspěšnou moderní demokratickou společnost lze budovat pouze jako společnost, ve které se odlišným názorům čelí slovy, nikoli policejním stíháním, jsou politicky korektní lidé velmi úspěšní v omezování svobody projevu. Tak se

však sami usvědčují: kdyby si byli svým názorem jisti, nemuseli by se tolik bát diskuse.

Strach z otevřené debaty na téma, které politicky korektní instituce považují za vlastní „výsostné území“, lze nejlépe ukázat na způsobu, jakým list *Independent* zareagoval na založení organizace Migrationwatch (Imigrační hlídka). Místo, aby přivítal skupinu, která by pomohla vyvážit jednostrannou veřejnou debatu, označil ji *Independent* za ohavnou a dodal, že „by měla být zrušena“.

Blairova vláda se pokusila získat muslimské hlasy tím, že prohlásila, že bude podněcování náboženské nenávisti stíhat jako trestný čin. A muslimští vůdcové si od toho slibovali, že veškerá kritika islámu bude postavena mimo zákon. Salman Rushdie k tomu napsal:

Připadá mi to pouze jako další důkaz toho, že v Británii, stejně jako ve Spojených státech, budeme muset vybojovat bitvu za osvícenství ještě jednou. Jak si možná vzpomínáte, v té bitvě šlo o touhu církve omezit svobodu myšlení. Diderotův román *Jeptiška* vykresluje řeholnice a jejich chování úmyslně rouhačsky: byla to zkouška církevní moci se všemi jejími indexy a inkvizicí – co všechno se ještě smělo říkat, a co už ne. Většinu našich současných názorů na svobodu slova a uměleckého projevu jsme převzali z osvícenství. A i když jsme mohli tuto bitvu považovat za dávno vyhranou, když si nedáme pozor, může se brzy stát „nevítěznou“.⁴

Jak moc upadla samozřejmost svobody slova v zapomnění ukazují také slova Johna Stuarta Milla stará sto padesát let:

Doufejme, že už je pryč doba, kdy bylo nutné „svobodu tisku“ bránit jako jednu z pojistek proti zkorumpované nebo tyranské vládě. Lze předpokládat, že už není zapotřebí dalších argumentů proti tomu, aby legislativa nebo výkonná moc, jejíž zájmy nejsou totožné se zájmy lidu, mohla lidem zakazovat jejich názory a určovat, kterým doktrínám nebo argumentům směji naslouchat.⁵

Neschopnost řešit problémy

Potlačení veřejné debaty, preferování emocionálního pohodlí před rozumem a politické korektnosti před faktickou správností politickým činitelům často znesnadňuje řešení problémů. Mafie převaděčů dlouhodobě a systematicky zneužívá azylový systém v Británii, jenže kvůli politické korektnosti o tom politici dlouho nemohli mluvit otevřeně. A místo pomoci etnickým menšinám přinesla politická korektnost výrazné zhoršení vztahů mezi jednotlivými skupinami.

Totéž platí o epidemii HIV mezi heterosexuály, kterou v Británii rozšiřují afričtí imigranti a zvyšují tím počet případů HIV na trojnásobek. Po dlouhou dobu se tento problém neřešil, protože pro lékaře bylo obtížné o něm mluvit. Vláda angažovala jako svého mluvčího keňského epidemiologa, aby předešla obvinění z rasismu, nicméně její poradci a ministři strkali hlavy do písku, jak dlouho to jen bylo možné. Přes důrazné varování vládní komise, že problém prudce narůstá, rozhodla se vláda nedbat na její doporučení zavést zdravotní prohlídky imigrantů podle amerického nebo australského vzoru a nedělat nic, protože jak se vyjádřil jeden z ministrů, „s tímhle jsem do politiky nešel“.

Další otázky, které je vzhledem k politické korektnosti obtížné řešit, zahrnují špatný prospěch chlapců (zejména černošských), pohlavní mrzačení žen, vynucená manželství, růst naprosto neintegrovaných etnicky odlišných komunit, závislost na sociálních dávkách, kázeň ve škole, reformu státní zdravotní péče, hájení národních zájmů v Evropské unii a stoupající kriminalitu, zejména pouliční.

Jedním z největších problémů, kterým Británie v současnosti čelí, je šíření radikálního islámu v místní rostoucí muslimské komunitě. Politicky korektní politika britské vlády sází na další ústupky islámské militantnosti, prosazuje například omezování svobodné diskuse o islámu, zakládání islámských škol z daní poplatníků a propaguje přijetí muslimského Turecka, jakožto budoucího největšího člena, do EU. Jediný účinný prostředek proti islámskému extremismu – svobodu projevu – politická korektnost systematicky podkopává.

Politická korektnost ještě žádnou zemi nezničila, i když Nizozemsko k tomu nemá moc daleko, ale je toho schopna.

Podkopávání demokracie

Jakmile politická korektnost začne ovládat společnost, pak platí, že čím výš někdo stojí na mocenském a společenském žebříčku, tím je pod větším tlakem, aby zachovával politicky korektní tabu, a tím víc se ho budou kolegové stranit, jestliže je poruší.

Politická korektnost tak otvírá hlubokou propast mezi elitami a prostými občany, mezi těmi, kteří vládou, a těmi, co jsou ovládáni.

Ačkoliv téměř polovina Britů chce vystoupit z Evropské unie, strach z nálepky „omezený Angličan“ nedovoluje žádnému členovi parlamentu vystoupení veřejně prosazo-

vat (i když soukromě se k němu někteří hlásí). Navzdory oficiální vládní politice a neoficiální politice BBC, které propagují masovou imigraci, se podle průzkumů veřejného mínění 80 % Britů domnívá, že přistěhovalců je příliš mnoho. Politická korektnost téměř ve všech západních zemích veřejnosti znemožňuje demokraticky vyjádřit znepokojení nad tímto problémem.

Britská veřejnost je také obecně proti multikulturalismu, protože pevně věří, že nově příchozí se mají snažit integrovat do britské společnosti a kultury, ne vytvářet do sebe uzavřené paralelní komunity. Na rozdíl od politiků, kteří začali propagovat výhody soudržné společnosti, až když se ukázalo, že neintegrované přistěhovalecké komunity produkují teroristy, kteří usilují o zničení celé země.

Můžeme také konstatovat, že navzdory všem siláckým řečem prosazovaly vlády v uplynulých desetiletích ve skutečnosti politiku, která posílila práva zločinců: díky ní je mnohem snazší vyhnout se usvědčení, navíc se neustále zdůrazňuje, že je nutná náprava zločince, ne trest. Jen velmi nízké procento pachatelů je tedy možné odsoudit a narůstá počet trestných činů, ke kterým dochází opakovaně. Úplnou absurditou je pak právo pachatele žalovat majitele domu, když se při vloupání poraní.

Práva zločinců přitom politická elita prosazuje naprosto bez ohledu na názor veřejnosti, která je zločinem znechucená a v drtivé většině žádá pro pachatele trest. Když měli posluchači pořadu *Today* na BBC možnost zvolit jednu věc, kterou by labouristický poslanec Stephen Pound měl prosazovat v parlamentu, vybrali si právo majitele domu použít jakékoliv prostředky při obraně domova před lupiči. Tváří v tvář takové politické nekorektnosti stáhl poslanec Pound svou původní nabídku, že vypracuje návrh zákona podle toho, co si posluchači odhlasují, se slovy: „Lid promluvil, ty burani!“⁶

Veřejnost je politickou korektností zasažena méně, a je proto schopna přemýšlet poněkud logičtěji a v mnoha otázkách dochází k daleko soudnějším závěrům než její vůdcové. Intelektuálové často nejsou o nic moudřejší než nevzdělanci, jen se lépe vyznají v sofistice, takže dokážou přesvědčit sami sebe, že černé je vlastně bílé.

Částečné výhrady ke svobodě projevu mohou přejít v úplnou cenzuru stejně nenápadně, jako mohou námitky proti některým principům demokracie vyústit v postavení určitých politických stran mimo zákon.

Jak už jsem napsal, labouristická vláda zakazuje určité skupině lidí (státním úředníkům) členství v legální demokratické straně (BNP), a je mnoho takových na levici, kteří by tuto stranu nejradši zakázali úplně. Vůdce BNP Nick Griffin byl v brzkých ranních hodinách zatčen na své welšské farmě na základě obvinění, že pronesl nenávistný projev.

V Belgii byla politická strana Vlaams Blok postavena Nejvyšším soudem mimo zákon kvůli překračování zákonů proti rasismu navzdory faktu, že je to nejpopulárnější politická strana ve vlámské části země. V Austrálii byla zase vůdčí politička vystupující proti multikulturalismu, Pauline Hansonová, za své veřejné projevy uvězněna.

Když si Rakušané zvolili do vlády Jörga Haidera, vůdce krajně pravicové Strany svobody, uvalila Evropská unie na Rakousko sankce, čímž ho vlastně vyloučila z účasti na evropské politice. Ve svém úsilí obejít demokracii se politicky korektní levice někdy uchyluje k mnohem extrémnějším krokům, jako tomu bylo v případě, kdy levicový aktivista bojující za práva zvířat zavraždil protiimigračního politika Pima Fortuyna, aby mu zabránil stát se předsedou vlády.

Lidem už se demokracie musela hodně omrzet, když jim ani trochu nevádí, že v Evropě 21. století nesmějí vládní zaměstnanci vstupovat do některých legálních politických

stran, ale do jiných ano, představitelé demokratických stran jsou při ranních raziích zatýkáni za to, co řekli, a politické strany s největším počtem hlasů soudy zakazují.

Jak napsal James C. Bennett, autor a člen Hudsonova institutu, „z trojice demokracie, imigrace a multikulturalismus si vždy můžeme vybrat jen dvě věci“.⁷ Které dvě byste si vybrali vy?

Politická nestabilita

Politická korektnost tím, že potlačuje svobodu slova, prohlubuje propast mezi vládnoucími a ovládanými, čímž oslabuje demokracii, a tím, že není schopna čelit vznikajícím problémům, vytváří mocnou směs, která může destabilizovat i nejstabilnější země.

Problémy nezmizí, když se o nich přestane diskutovat, naopak budou dále hnisat a růst. Autocenzura médií lidem nezabrání, aby viděli věci vlastníma očima a mluvili o nich doma. Jestliže strany hlavního proudu k problematickým otázkám nezaujmou žádný postoj, vyplní politické vakuum mezi občany a politickou reprezentací extremistické strany, kterým vyvrhelské postavení politicky nekorektních nevadí. Zákaz extremistických politických stran znepokojení veřejnosti neutiší, jen potlačuje jeho politický výraz.

Uzavřeme-li přirozené ventily tlaků ve společnosti, může to vést k výbušnému napětí, což se nejnápadněji projevilo v Nizozemsku nejdříve fenomenálním vzestupem Pima Fortuyna a následným atentátem na něj. Po jeho smrti strana Fortuynův seznam úplně skoncovala s opatrnickou politikou země, která do té doby zarytě blokovala veškerou diskusi o následcích masového přistěhovalectví, a Fortuynovu politiku záhy přejaly téměř všechny strany hlavního proudu, včetně levice. Dva roky poté zavraždil islámský

extremista nizozemského filmaře a kritika islámu Theo van Gogha, což v zemi rozpoutalo vlnu náboženského násilí, při níž došlo k vypalování mešit, kostelů a škol. Nizozemsko, které patřilo k sociálně nejstabilnějším zemím světa, kde mohl předseda vlády jezdit po ulici na kole, se změnilo v zemi, v níž muslimská a nemuslimská komunita žijí ve vzájemném strachu.

Politická korektnost narušila fungování liberální demokracie v Nizozemsku do té míry, že tento systém nebyl nadále schopen řešit zásadní problémy. Napětí ve společnosti stále rostlo, až nakonec došlo k explozi. Kdyby bylo možné o problémech otevřeně diskutovat a řešit je, když se objeví, napětí by se nekumulovalo, ale rozptýlilo.

A Nizozemsko zdaleka není samo. Jiné země, např. Dánsko, prošly podobnými, i když menšími politickými zemětřeseními. Belgie zřejmě stojí na pokraji podobného společenského výbuchu – a tamější strana Vlaams Berlang (která je následnicí zrušeného Vlaams Bloku) sbírá politické body prosazováním nezávislosti vlámské oblasti a nesmlouvavým postojem k imigrantům.

Jak politická korektnost ovlivňuje politiku

Jen odvážný člověk je ochoten upřímně připustit to, k čemu dojde ryzí a logická mysl, a neohroženě tomu čelit.

Rodan z Alexandrie

Protože politická korektnost je spíše způsobem myšlení o politice než politikou samotnou, zasahují její chapadla široké pole problémů od financování zdravotní péče po prosazování zákona a pořádku a od Evropské unie po lov velryb. Politická korektnost některé názory instinktivně šíří a jiné umlčuje. Toto jsou jen některé příklady:

Platy žen

Jedním z bojových hesel politické korektnosti je „nepřijatelný“ rozdíl mezi platy mužů a žen: hodinová mzda ženy pracující na plný úvazek je v průměru o 20 % nižší než mzda muže. Odbory a Komise pro rovné příležitosti (Equal Opportunities Commission) na to v pravidelných intervalech halasně upozorňují a vyvozují z této statistiky, že na pracovištích stále vládne diskriminace. Jen málokdo si položí otázku, zda rozdíl v platech nemůže být způsoben i jinými faktory, protože takový člověk by vypadal, jako že rozdíl v platech (a tím pádem i diskriminaci žen) obhajuje.

Za stejnou práci, odvedenou v rámci rovných podmínek, by všichni měli dostávat stejnou mzdu. Není to jen spravedlivé, ale také nutné pro to, aby se optimálně využilo

schopností a dovedností všech pracovníků a ekonomika mohla správně fungovat. Dostávají-li ženy za stejnou práci nižší mzdu než muži jen proto, že jsou jiného pohlaví, je to nesmyslné, předpojaté a nespravedlivé.

Ale i na absolutně nediskriminačním pracovišti může existovat rozdíl mezi platy mužů a žen. Předpokládáme-li, že jakoukoliv nerovnost v příjmech mužů a žen lze vysvětlit pouze pohlavní diskriminací, tvrdíme tím současně, že muži a ženy mají identický životní styl a zákonem stanovená stejná práva, zatímco tomu tak není.

Muži odcházejí do důchodu o pět let později než ženy, čímž se prodlužuje jejich pracovní kariéra a zvedá průměrná mzda. Ženy si naopak v mnohem větší míře vybírají rodičovskou dovolenou, čímž se jim snižuje celkový počet odpracovaných let a jejich průměrná mzda klesá. V průměru stráví muži v zaměstnání téměř dvakrát více hodin týdně než ženy, a za svou kariéru tak získají podstatně víc zkušeností – v meritokracii by se to mělo projevit na výšce jejich platu. Navíc výzkumy ukázaly, že ženy si daleko častěji vybírají povolání podle toho, zda je společensky prospěšné nebo je nějakým způsobem naplňuje, zatímco pro muže je rozhodující finanční ohodnocení.

Jestliže se bude nadále tvrdit, že rozdíly v příjmech mužů a žen jsou způsobeny diskriminací, hrozí nebezpečí, že budou přijata opatření, která buď budou úplně neúčinná, nebo nakonec diskriminaci žen vyvolají. Politika, která otevřeně favorizuje ženy na úkor mužů, je nejen neférová, ale navíc poškozují trh práce. Veškerá opatření zavedená v tomto ohledu – např. právo zaměstnanců znát platy svých kolegů – budou mít naprosto minimální žádoucí účinek, pouze rozšíří byrokracii, sníží ekonomickou výkonnost a zamezí vzniku nových pracovních příležitostí.

Evropa

Ti, kteří nesouhlasí s dalším předáváním pravomocí státu Evropské unii nebo se vstupem do systému společné evropské měny, jsou často odsuzováni jako „omezení Angličani“. Ministr financí Gordon Brown napsal článek, ve kterém vyjmenoval celou řadu problémů evropské ekonomiky a vysvětlil, proč by se Británie neměla připojovat k euru, a pak bez jakékoliv stopy ironie dodal, že „proevropsky smýšlející lidé“ jako on musí překonávat protievropské „předsudky“. Z toho jasně vyplývá, že nesouhlas s další evropskou integrací se dá vysvětlit jedině předsudky – nejspíše odporem k Evropanům.

V podtextu všech zpráv z politicky korektních médií, jako je BBC nebo *Guardian*, lze vždy najít pevné přesvědčení, že „proevropsky“ smýšlejí lidé moderní, světoví a pokrokoví, kdežto „proti Evropě“ se staví omezení Angličani, xenofobové a lidé posedlí minulostí, zejména druhou světovou válkou. Bývalý ministr pro evropské záležitosti Denis MacShane přímo prohlásil, že euroskeptici jsou vedeni xenofobií.

Přitom diskuse o centralizaci a decentralizaci moci probíhají ve všech politických uskupeních, Spojenými státy počínaje a Británií a Londýnem konče. Když někdo tvrdí, že rozhodování v určitých otázkách (jako je třeba délka pracovní doby) by se nemělo přesouvat z Londýna do Bruselu, neznamena to, že je omezený Angličan. Je to úplně stejné, jako když obyvatelé Kalifornie chtějí, aby se jejich záležitosti rozhodovaly v Sacramentu, ne ve Washingtonu, nebo když Skoti trvají na tom, že je lepší přijímat některá rozhodnutí v Edinburghu než ve Westminsteru. Také je nikdo neobviňuje, že si nevidí na špičku nosu.

Optimální mocenskou rovnováhu mezi centrem a regiony je třeba hledat na všech úrovních. V politicky korekt-

ním přístupu však existuje určitý rozpor: na úrovni státu má být moc postoupena směrem dolů (do regionů), ale na nadnárodní úrovni má být převedena do centra (tedy do Bruselu).

K nesouhlasu s další politickou integrací Evropy je mnoho důvodů, které vychází z vědomí odpovědnosti a ze snahy udržet demokratický rozhodovací proces a *demos* tak blízko u sebe, jak je to jen prakticky možné. Závažné ekonomické argumenty proti přijetí eura sdílí řada špičkových britských ekonomů a nemají nic společného s předsudky.

Kapitalismus

Máloco v dějinách lidstva udělalo pro zlepšení lidské existence víc než kapitalismus. Nebývalým tempem vytvořil bohatství, odstranil bídu a hlad, zlepšil bydlení a prodloužil délku života. Lidé v kapitalismu si mohou užívat dovolené, a když jsou nemocní, mají k dispozici léky. Žádná společnost na Zemi nikdy nevedla tak bezstarostnou existenci jako kapitalistický Západ – i životy nejchudší části společnosti jsou skoro v každém ohledu nesrovnatelně lepší než za kteréhokoliv jiného ekonomického systému.

Všechny alternativy ke kapitalismu skončily katastrofickým selháním a nevýslovným lidským utrpením. Komunismus ve východní Evropě, v Rusku, na Kubě, ve Vietnamu a v Severní Koreji přinesl jen bídu a kratší délku života. A když dvě nejlidnatější země světa, Indie a Čína, přešly ke kapitalismu, stamiliony lidí vybredly z bídy.

Člověk by čekal, že tento systém bude považován za jeden z nejlepších lidských vynálezů. A přesto kapitalismus nemá dobrou pověst: politická korektnost ho prohlásila za „špatný“, protože je založen na prosazování vlastního zájmu jednotlivce a bohatší v něm těží z chudších.

Ale systém se přece musí posuzovat podle výsledků. Kapitalismus dokázal, že je schopen sám potlačit některé své drsnější stránky tím, že vytváří bohatství, z kterého lze financovat státní sociální péči, bytovou výstavbu a zdravotnictví. Kapitalistické společnosti udělaly pro ochranu svých přírodních zdrojů mnohem víc než kterékoliv jiné nepřimitivní společnosti.

Kvůli politické korektnosti je kapitalismus obecně přijímán s rozpaky a vládám se příliš nechce hledat kapitalistické alternativy zavedených postupů v oblastech, jako je zdraví a vzdělání, což by jinak udělaly, kdyby jim záleželo pouze na maximálním prospěchu společnosti.

Státní zdravotní péče

Státní zdravotní péče je jedním z mála systémů, který skutečně funguje na principu politické korektnosti neboli, jak řekl její zakladatel Aneurin Bevan, na etickém principu. Až donedávna umlčovala politická korektnost jakoukoliv neakademickou debatu o možných alternativách k současnému systému, který funguje jako státní monopol financovaný z peněz daňových poplatníků a jehož služby jsou v případě potřeby každému bezplatně k dispozici. Přitom existuje drtivé množství dokladů, že tento systém je horší pro všechny typy pacientů a vede k mnohem větší nerovnosti než ostatní zdravotnické systémy, například systém zdravotního pojištění se smíšeným veřejným a soukromým financováním. Debata na toto téma se dává v Británii do pohybu a snad jednou povede k lepší státní zdravotní péči, ale prozatím je to tak, že politická korektnost lidi do slova a do písmene zabíjí.

Zločin a trest

Politicky korektní lidé mají zvláštní postoj ke zločinu. Jejich instinkt jim totiž velí podporovat zločince na úkor oběti zločinu, protože zločinci většinou pochází z chudších a méně privilegovaných vrstev než oběti.

Cílem veškerého boje proti zločinu je zajistit spravedlnost (jinak řečeno odplatu), odstrašit další možné pachatele a usilovat o nápravu zločinců. Ale jak roste politicky korektní soucit se společensky znevýhodněnými pachateli a zdůrazňuje se potřeba jejich nápravy na úkor spravedlivé odplaty, prosazují se v politice stále více opatření, která chrání práva podezřelých a usvědčených zločinců spíš než práva skutečných nebo potenciálních obětí.

Logickým důsledkem tohoto přístupu bylo to, že policie začala místo lupičů stíhat lidi, kteří proti nim bránili vlastní majetek, což vyvolalo obrovské pobouření veřejnosti.

Současná Británie vězní historicky rekordní počet osob, k nemalému zármutku politicky korektních lidí. Tento počet je ale ve skutečnosti mnohem nižší, než kdyby sledoval nárůst zločinu. Americký akademik Charles Murray spočítal, že kdyby Británie v roce 2004 věznila stejné procento pachatelů závažných zločinů jako v roce 1954, vězňů by bylo kolem 300 000, tedy nejméně o 200 000 víc.

Podle Murraye připadal v roce 1954 na každé tři usvědčené zloděje jeden, který byl uvězněn, výsledný poměr tedy byl 1:3. K roku 2002 klesl na 1:22. Co se týká pachatelů loupeží, změnil se poměr z 1:18 (1954) na 1:59 (2002), u vážných ublížení na zdraví z 1:5 (1954) na 1:12 (2002). Jinými slovy pravděpodobnost, že se člověk za spáchání zločinu dostane do vězení, se pohybuje mezi jednou polovinou a jednou sedminou stavu před padesáti lety. S poklesem pravděpodobnosti uvěznění v posledních padesáti letech ruku v ruce kráčí nárůst zločinu.

Samozřejmě že vězení není samospasitelné a nezabrání opakované trestné činnosti, jejíž míra je stále vysoká. Existuje ale dostatek důkazů, že vězení v několika směrech podstatně pomáhá snížit počet zločinů. Tím, že se riziko uvěznění zmenšilo, snížil se odstrašující účinek vězení a zločin se stal lákavějším – rovnováha se vychýlila od rizika směrem k prospěchu. Kromě toho člověk nemůže páchat zločiny, když je ve vězení. Politická korektnost vychýlila rovnováhu směrem k pachatelům trestné činnosti a společnost za to nevyhnutelně musela zaplatit – nárůstem zločinu. Zaplatili i mnozí z těch, kteří se dali na zločineckou dráhu. V rámci politicky nekorektního systému by se totiž neodvážili zákon překročit a žili by jako spořádaní občané.

Ochrana životního prostředí

Ekologické hnutí je jedním z nejúspěšnějších masových hnutí všech dob, snad jen s výjimkou hnutí za práva žen. Od 70. let ekologové oprávněně upozorňovali na devastaci životního prostředí, až se jim podařilo protlačit ekologické otázky na politickou scénu. Úspěšně se postavili různým privátním zájmům, získali na svou stranu veřejnost a přinejmenším v západním průmyslovém světě způsobili dramatickou změnu v celkovém přístupu k životnímu prostředí, včetně zákonů.

Vznikla tak ale politicky korektní šablona, podle které je celá planeta na cestě do pekel – bezprostředně hrozí zánik deštných pralesů, vyhubení mnoha, ne-li většiny druhů živočichů, kyselý déšť a zničení ozonové vrstvy. Země měla nejdříve zmrznout, potom se zase začalo věřit, že se brzy uvaří. Média potlačovala pozitivní zprávy o životním prostředí, protože do této šablony nepasovaly, kdežto

špatné zprávy se hlasitě vytrubovaly do světa bez dalšího ověřování, a když se je někdo snažil zpochybnit, hned byl napaden. V takové atmosféře většině politiků na Západě (a v Británii zvláště) pochopitelně nezbylo než prohlašovat, že s ekology souhlasí, a slibovat důslednější ochranu.

Ekologické hnutí na Západě se tak stává obětí vlastního úspěchu. Britské řeky jsou čistší, než byly v době před průmyslovou revolucí, vzduch v Londýně je nejčistší za posledních 300 let a zalesnění pokrývá největší plochu za posledních 200 let, i když odečteme plantáže jehličnatých monokultur. Druhy, které byly v rámci Británie vyhubeny, byly doplněny z jiných částí světa a stavy dříve ohrožených živočichů, jako jsou vydry a divocí kanci, rostou. Přijatá opatření zamezila kyselým dešťům a ozonová vrstva se obnovuje vlastně sama. Už zbývá jen to globální oteplování.

Porušování lidských práv

Politická korektnost se postarala o to, aby se na Západě porušování lidských práv posuzovalo zejména podle toho, kdo je porušuje a čí práva jsou poškozována. Západní vlády sklízí ostrou kritiku za jakýkoliv přečin v tomto směru na rozdíl od vlád zemí třetího světa, které přitom mají na svědomí naprostou většinu extrémních případů porušování lidských práv na světě. Ve své výroční zprávě za rok 2004 prokázala Amnesty International, že i ona zcela podlehla politicky korektní módě, když uvedla, že Spojené státy za posledních 50 let poškodily lidská práva víc než kterákoliv jiná země. Kde zůstala při tomto srovnání Pol Potova Kambodža, Mao Ce-tungova Čína, Kim Ir-senova Severní Korea, nemluvě o extrémních případech poškozování lidských práv, k nimž dochází v zemích, jako je Saúdská Arábie, Alžírsko, Barma, Rwanda nebo Súdán?

Porušování lidských práv je nepřijatelné bez ohledu na to, kdo se ho dopouští, a ochránci lidských práv musí jednoznačně a nezáujatě každý takový čin odsoudit. Nestačí jen napadat západní vlády za poměrně malé přečiny a před nesrovnatelně většími zločiny nezápadních vlád zavírat oči. Jinak totiž hrozí nebezpečí, že porušování lidských práv, ke kterému dochází v rozvojových zemích, bude jaksi tiše tolerováno.

Rasové profilování

V současné Británii je rasové profilování (používání etnických charakteristik při odhalování zločinců) úplné tabu, ovšem je to spíš následek politické korektnosti než racionální úvahy.

Když se slavného amerického kriminologa Jamese Q. Wilsona zeptali, zda se rasové profilování dá vůbec nějak ospravedlnit, řekl:

Jestli rasovým profilováním míníte to, že by policie mohla někoho zastavit nebo zatknout čistě kvůli jeho rasové příslušnosti, pak odpověď zní ne – to by mělo být nelegální. Ptáte-li se však, jestli rasa může hrát nějakou roli při rozhodování, zda je daná osoba podezřelá, pak odpověď zní – v mnoha situacích je oprávněné vzít rasu v úvahu. Procházíte-li ve 2 hodiny ráno bělošským sídlištěm, kde byla nahlášena loupež, a uvidíte jít po ulici mladého černocho, je pravděpodobnější, že ho zadržíte, než když potkáte mladého bělocha? Samozřejmě. Protože si řeknete, že u toho prvního je méně pravděpodobné, že sem patří, než u druhého. Myslím, že při policejním vyšetřování nemůžete rasovou příslušnost zcela pominout, stejně jako nemůžete pominout

pohlaví. Násilí a zločinu se mnohem častěji dopouštějí muži než ženy. Když tedy pátráte po lupiči a ve 2 ráno uvidíte na ulici muže a ženu, zadržíte toho muže nebo tu ženu? S největší pravděpodobností toho muže.¹

Kromě rasového a pohlavního profilování existuje také profilování na základě věku. Je daleko pravděpodobnější, že policie zadrží kvůli loupeži někoho, komu je pod 30 let, než někoho, komu je přes 60 let – podle jednoduché zásady, že některé delikty páchají mladí daleko častěji než staří. Jestliže jsou podle statistiky ministerstva vnitra afrokaribští muži několikrát více náchylní k násilným pouličním zločinům než běloši, je logické, že jsou za ně úměrně častěji vyšetřováni. To není žádný projev policejní zaujatosti.

Extrémním příkladem policejního profilování je postup v boji proti masovému terorismu. Muslimské skupiny v Británii si stěžovaly, že celá řada protiteroristických zákonů, zavedených po útocích na New York 11. září 2001, je nespravedlivě zacílena na ně. Představitelé těchto skupin podložili své stížnosti statistikami, které prokázaly, že téměř všichni lidé vyšetřovaní na základě těchto zákonů byli muslimové. Máloco jasněji ukazuje nesoudnost politicky korektního myšlení než fakt, že list *Guardian* tyto stížnosti úplně nekriticky publikoval na titulní straně.

Jednoduchým faktem, ať už je pro politicky korektní lidi jakkoliv nepříjemný, je to, že Británii nehrozí masový terorismus ze strany militantních hinduistů. Británie čelí velmi reálnému nebezpečí rozsáhlého teroristického útoku ze strany muslimů, kdežto zanedbatelnému nebezpečí terorismu ze strany kterékoli jiné náboženské skupiny (včetně severoirských katolíků).

Požadavek, aby policie bojující proti terorismu vyšetřovala všechny náboženské skupiny stejně, je ve skutečnosti

požadavkem, aby vyšetřovala tisíce lidí, o nichž ví, že jsou nevinní, jen proto, aby si to muslimové nevzali osobně. Nejen že by se tak mimořádně plýtvalo policejními silami určenými k potírání terorismu, ale poškodilo by se tím také právo ostatních náboženských skupin nebýt vyšetřován bez pádného důvodu k podezření.

To, že rasové profilování je tabu, zatímco profilování podle pohlaví a věku je obecně přijímáno, nemá nic společného s racionální snahou o posílení práva. Souvisí to pouze s politickou korektností, pro kterou je nepřijatelné zaměřit se na slabší skupiny, jako jsou afrokaribští občané nebo muslimové, ale zcela přijatelné zaměřovat se na ne tak slabé skupiny, jako jsou muži.

Přílišné rasové profilování – které vede až k zadržování lidí jen pro jejich etnický původ, jak se o něm zmínil James Q. Wilson – skutečně může v některých komunitách způsobit důvodné rozhořčení a pocit odcizení, což může mít negativní účinky. Policie proto musí najít rovnováhu mezi efektivním vyšetřováním a šikanováním menšin.

Potíže s diskriminací

„Diskriminace“ (tedy rozlišování) – která je tak zásadní pro politickou korektnost, že stojí za samostatnou úvahu – bývala kdysi považována za pozitivní schopnost rozlišovat mezi dobrem a zlem. Rozumní lidé se ve skutečnosti cvičili v tom, aby byli schopni diskriminovat (rozlišovat), neboli aby získali správný úsudek.

V současnosti se však „diskriminace“ používá jako vágně definovaný, všezahrnující výraz, který znamená neodpustitelný hřích, věc, ke které se nikdo nemůže hlásit a jež se za žádných okolností nedá omluvit. Jakmile je něco označeno jako „diskriminující“, stává se to automaticky nepřijatelným.

Boj proti diskriminaci je jedním ze základních kamenů politické korektnosti, z větší části ji podpírá a motivuje. Například Shami Chakrabarti, ředitelka levicové nátlakové skupiny Liberty, prohlásila, že věří v „nulovou toleranci jakékoli formy diskriminace“. Evropská Listina základních práv se svým závazkem postavit veškerou diskriminaci mimo zákon tak dělá z politicky korektních hesel celoevropsky platný zákon, který vymáhá soud v Lucembursku.

Jakákoliv diskriminace, jakkoliv založená, např. na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém či sociálním původu, genetických rysech, řeči, náboženství nebo přesvědčení, politickém nebo jiném názoru, příslušnosti

k národní menšině, majetku, původu, věku nebo sexuální orientaci, je zakázána.

Za těmito prohlášeními stojí vznešené úmysly, s nimiž by jen málo civilizovaných lidí nesouhlasilo, a ti, kteří je deklarují, jsou odměněni pocitem mravnosti (jak mi řekl jeden vládní právník). Boj proti diskriminaci napravil mnohá nepřijatelná příkoří jako odpírání služeb etnickým menšinám a neuznávání práv žen. Ale poté, co politická korektnost zvítězila v těchto očividně spravedlivých bitvách, začala ztrácet ze zřetele své původní cíle. To se stává často, jsou-li vznešené úmysly postaveny na chybném, pokryteckém a většinou netolerantním myšlení.

Politická korektnost omezuje rozsah lidského myšlení do té míry, že racionální veřejná diskuse o diskriminaci je téměř nemožná a obvykle klesá na úroveň rituálního urážení každého, kdo by se postavil proti ní. Každý, kdo podporuje diskriminaci, ať už zřejmou nebo skrytou, je napadán. Koneckonců jak by vůbec nějaký slušný člověk mohl obhajovat diskriminaci.

A co například přívrženci pozitivní diskriminace?

Diskriminace je vysoce komplexní jev, který má pozitivní a negativní stránky, a zatímco její negativní projevy mohou být velmi škodlivé a je třeba proti nim bojovat, některé druhy diskriminace jsou pro fungování společnosti nutné. Mnohé formy diskriminace jsou široce akceptovány a nikdo se nad nimi nepozastavuje, protože přinášejí užitek. Silnice by zřejmě byly ještě nebezpečnější, než jsou, kdyby úřady nesměly používat věkové diskriminace při vydávání řidičských průkazů a také při rozhodování, kdo se na základě pokročilého věku musí dostavit na přezkoušení.

Je důležité rozlišovat mezi dvěma typy diskriminace, kterým můžeme říkat racionální a iracionální. Racionálně

diskriminovat znamená přisuzovat jednotlivcům všeobecně známé průměrné rysy skupiny, do níž patří. Mladí muži platí za pojištění auta vyšší sazby než mladé ženy nebo starší muži, protože mladí muži v průměru řídí nebezpečněji než mladé ženy a starší muži. Mladý muž, který řídí bezpečně, je tedy diskriminován na základě charakteristických vlastností ostatních příslušníků jeho pohlaví a věkové skupiny.

Naproti tomu iracionální diskriminace je nepodložený předsudek. Donedávna se ženám nedoporučovalo, aby studovaly medicínu, protože se věřilo, že ženy nemohou být dobré lékařky, ačkoliv toto povolání vykonávají stejně dobře (a v některých ohledech možná lépe) než muži. Podobně když někdo nepřijme do zaměstnání účetního s odpovídající kvalifikací jen proto, že je homosexuál nebo černoš, jedná se o iracionální, předpojatou diskriminaci.

Někdy je diskriminace směsí racionálního a iracionálního postoje. Požadavek některých feministek, aby se všem mužům zakázalo pracovat s dětmi školního věku, je částečně založen na faktu, že u mužů je větší pravděpodobnost, že se dopustí sexuálního zneužívání, a částečně na předsudcích vůči mužům.

Iracionální, předpojatá diskriminace je nespravedlivá a škodí jak společnosti, tak jednotlivcům, nicméně s racionální diskriminací je to daleko složitější. Přestože racionální diskriminace může být nespravedlivá vůči některým jednotlivcům, často se nejen toleruje, ale tvoří samotný základ některých opatření, protože přináší široký společenský prospěch a všechny ostatní alternativy mají daleko horší následky.

Ti, kteří brojí proti diskriminaci na základě věku, by asi neprosazovali zrušení pojmu „zletilost“, protože diskriminuje děti a jen kvůli jejich věku jim znemožňuje legálně si

užívat sexu. Někteří patnáctiletí jsou dostatečně vyspělí na to, aby byli schopni zdravých sexuálních vztahů, ale pro zákon je téměř nemožné rozlišovat, kdo je dostatečně vyspělý a kdo ne, proto používá hromadnou diskriminaci.

Když někdo prohlašuje, že všechny formy diskriminace jsou nepřijatelné, asi tím nemyslí, že dvanáctileté děti by měly mít právo volit nebo nakupovat cigarety a alkohol. Asi také nebude požadovat, aby se penzijním fondům a zdravotním pojišťovnám zakázalo brát v úvahu věk, když stanovují výši pojistného a pravidelných splátek (což by paralyzovalo celé odvětví). A pravděpodobně nepovede kampaň proti tomu, že důchodci mají městskou dopravu zdarma. Přitom chudý 59letý muž potřebuje dopravu zdarma daleko víc než 70letý milionář, a přesto je diskriminován.

Bojovníci proti diskriminaci možná veřejně prohlašují, že veškerá diskriminace na základě pohlaví je proti zákonu, ale asi by nesouhlasili s tím, že všichni muži mají mít právo používat dámské záchody, že smějí chodit do tělocvičen pro ženy nebo že je třeba zrušit právo obchodů s dámskými oděvy nezaměstnávat muže.

Listina základních práv Evropské unie zakazuje diskriminaci na základě „jazyka“. Nicméně požadavek, že zdravotní sestry, které žádají o zaměstnání v Británii, musí být schopné domluvit se anglicky bez tlumočnicka, se připouští, i když jde o jednoznačnou diskriminaci na základě jazyka. Každý jiný postup by byl totiž dost nepraktický a drahý.

Všechny země praktikují diskriminaci na základě státní příslušnosti v otázkách imigrace, protože jinak to nejde. Všichni občané zemí EU mají automatické právo žít a pracovat v Británii, přestože občané amerických, asijských a afrických států takové právo nemají. Občané USA mohou navštívit Británii bez víza, ale Nigerijci a Indové ne. Důvod je prostý: procento Američanů, kteří se z Británie nevrátí

a poruší tak imigrační zákon, je velmi nízké, zatímco procento Nigerijců a Indů vysoké. Vláda eviduje případy porušování přistěhovaleckých zákonů a na státy, jejichž občané tyto zákony často překračují, uvalí povinnost vstupního víza. Bohatý indický podnikatel musí mít vízum, i když je méně pravděpodobné, že bude stát zatěžovat nebo že poruší imigrační zákony než chudý Američan, který vízum nepotřebuje. Tento Ind je diskriminován na základě své státní příslušnosti – je nespravedlivě postižen kvůli tomu, že vysoké procento jeho spoluobčanů porušuje imigrační zákony. Jedná se o jasnou diskriminaci, na které se podílí všechny země na světě, protože přijatelný nediskriminační systém ještě nikdo nevymyslel.

Racionální diskriminace skutečně vytváří oběti, a když je to možné, je třeba se jí vyhnout. V jednotlivých případech je nutné najít rovnováhu mezi rozdělením společnosti, ke kterému racionální diskriminace vede, a negativními dopady, které vyvolá její odstranění.

Muži jsou v průměru lepší hasiči než ženy, protože v tomto povolání je zapotřebí fyzické síly a muži jsou v průměru silnější než ženy. Ale paušální předpis, který ženám toto zaměstnání dříve zakazoval, byl hrubou a zdaleka ne nutnou formou racionální diskriminace. Při přijímacích zkouškách je poměrně snadné zjistit, jak je který uchazeč silný, a není nutné se opírat o pohlaví, které nemusí být relevantní.

V mnoha jiných případech je ale téměř nemožné se racionální diskriminaci vyhnout. Některé šestnáctileté dívky mohou být od přírody lepší řidičky než jiné dívky, kterým bylo osmnáct, řidičský průkaz ale stejně nedostanou. Systém vydávání řidičských průkazů, který by nepoužíval diskriminaci podle věku, by musel nějakým jiným způsobem prověřit, zda lze danou osobu pustit za volant, což by bylo nákladnější a méně účinné.

Penzijní fondy a pojišťovací společnosti všude na světě diskriminují na základě věku a pohlaví, dokonce na to mají tabulky. Při dané výši důchodového pojištění platí muži menší částky než ženy z jednoduchého důvodu, že žijí v průměru kratší dobu, takže v průměru uplatňují nižší finanční nároky. Starší lidé platí za soukromé zdravotní pojištění víc než mladí, protože z něj v průměru čerpají vyšší částky. Taková forma racionální diskriminace se akceptuje, protože společnost tolik nerozděluje.

Pojišťovny by navíc mohly vypočítávat výši splátek i podle rasy – potřebné statistické informace k tomu mají. Etnické menšiny ve Spojeném království mají mnohem kratší předpokládanou délku života než běloši, a jejich příslušníci by proto podle pojistných tabulek měli platit méně za životní pojištění. Protože však často bydlí na sídlištích s vyšší kriminalitou a stávají se častěji oběťmi zločejů aut, podle chladné aritmetiky pojistných tabulek by se toto riziko mělo odrazit ve vyšších splátkách na pojištění auta. Nicméně ačkoliv věková a pohlavní diskriminace se v rámci poskytování finančních služeb připouští, rasová ne. Protože i když by ji pojistné tabulky opravňovaly, mohla by způsobit společenský rozvrat. Ptát se někoho na rasu za účelem stanovení výše jeho pojišťovacího příspěvku, to už by zavánělo apartheidem. (Kdyby politická korektnost připustila, aby pojišťovna použila kratší předpokládanou délku života k tomu, aby černochem nabídla nižší příspěvky na důchodové zabezpečení, vznikl by strašný precedens.)

Různé formy racionální diskriminace, které se běžně používají, se většinou za diskriminaci nepovažují, protože připustit, že některý druh diskriminace je ve skutečnosti pro fungování společnosti nezbytný, by znamenalo zpochybnit pravidlo „nulové tolerance všech forem diskri-

minace“. Válka proti diskriminaci by ztratila smysl, kdyby si veřejnost uvědomila, že některé formy diskriminace jsou nutné.

Diskriminace měřená dvojím metrem

Pro různé typy diskriminace se používá dvojí metr. Obecně platí, že diskriminace – včetně té iracionální, předpojaté – se buď toleruje, nebo dokonce propaguje, pokud je uplatňována proti mocným, kdežto má-li dopadnout na ty, kteří jsou pokládáni za zranitelné, stává se nepřijatelnou. Když policie „pohlavně profiluje“ muže, je to zcela v pořádku, zatímco „rasově profilovat“ černochoy nesmí (viz kapitola 7).

Lidé, kteří vedou válku proti „všem formám diskriminace“, často propagují takzvanou „pozitivní diskriminaci“, což je přece také diskriminace, která si zaslouží „nulovou toleranci“.

To, že ženy mohou odejít do důchodu dříve než muži, je iracionální, předpojatá diskriminace, jejíž přetrvávání (přínejmenším do roku 2020) se dá vysvětlit jen tím, že diskriminováni jsou muži (kteří jsou vnímáni jako privilegovaná skupina). Je nepředstavitelné, že by takto mohly být diskriminovány ženy, přestože by to bylo poněkud spravedlivější, protože ženy se v průměru dožívají vyššího věku.

V Oxfordu a Cambridgi už nejsou fakulty určené jen pro muže – tak dlouho se na ně tlačilo, až svá pravidla změnily. Ale výlučně ženské fakulty, úplně stejně sexistické, vytrvale ospravedlňují svou existenci tím, že podporují ženy, i když ženy v průměru dosahují lepších výsledků na všech úrovních vzdělávacího systému, včetně studia na špičkových univerzitách.

Britským ženám je také přiznána podstatně velkorysejší rodičovská dovolená než mužům, což je pohlavní diskriminace dokonce zakotvená v zákoně. A jak naznačuje vývoj

ve Skandinávii, nelze ji zcela ospravedlnit biologií. V těchto zemích se totiž ženy s adoptovaným nemluvnětem začaly dožadovat stejných mateřských práv jako ženy, které porodily vlastní dítě. Argumentovaly při tom tím, že se adoptované děti nemají diskriminovat. To by ale znamenalo, že není žádný důvod, kromě pohlavní diskriminace, odeprít mužům s adoptovaným nemluvnětem stejnou rodičovskou dovolenou, jakou mají ženy s adoptovaným dítětem. Jestli ale muži s adoptovaným dítětem získají stejná práva jako ženy s adoptovaným dítětem (které mají stejná práva jako ženy s vlastním dítětem), dostaneme se do absurdní situace, kdy muži s adoptovaným dítětem budou mít daleko větší rodičovská práva než muži, kteří zplodí vlastní dítě.

Diskriminace na základě náboženského přesvědčení je zakázána. Přesto existuje řada charitativních organizací, které nabízejí pomoc výhradně lidem, kteří se hlásí k určitému náboženství – jedná se zejména o Židy a muslimy. Na druhé straně organizace jako Christian Aid (Křesťanská pomoc) směřují většinu svých prostředků do mimokřesťanských komunit.

Rasová diskriminace je nemyslitelná. Alespoň do chvíle, než se začne mluvit o speciálních vzdělávacích programech pro etnické menšiny nebo o přijímacích zkouškách na univerzitách v USA, při kterých jsou běloši – i ti chudí a sociálně znevýhodnění – otevřeně diskriminováni výhradně na základě barvy své pleti, protože automaticky dostávají méně bodů než černoši.

Black Police Association (Černošská policejní asociace) hájí svá rasistická přijímací kritéria tvrzením, že je otevřená všem, kdo mají s rasismem zkušenost, ať už je jejich etnický původ jakýkoliv. Je sice pravda, že mnozí členové této asociace, kteří pochází ze severní Afriky, jsou etnicky úplně identičtí s evropskými bělochy, nicméně Židy nebo

Iry tato asociace nepřijímá, přestože antisemitské a protiirské předsudky také existují. (Tato instituce má tedy vlastně na dveřích nápis „Židům a Irům vstup zakázán“.)

Imigrační program „bílá Austrálie“ vyhlášený v 60. letech byl tak dlouho mezinárodně kritizován, až se od něj ustoupilo. Nikdo ale neprotestuje proti Indii, že nabízí občanství všem 20 milionům etnických Indů po celém světě, bez ohledu na to, jestli mají indické rodiče, jestli byli někdy v životě v Indii, zda praktikují nějaké indické náboženství nebo mluví některým z indických jazyků. Ani proti Gháně, která automaticky nabízí občanství všem černochům žijícím na Západě, ať už jejich předkové pocházeli z Ghany nebo ne. Nikdo neříká, že je to diskriminace bělochů a Asiátů. Rozdílné reakce na politiku Austrálie na jedné straně a Indie a Ghany na straně druhé se dají vysvětlit jediné politickou korektností.

Také různé druhy sportovních utkání (např. tenisový turnaj ve Wimbledonu) jsou často kritizovány za to, že při nich muži vyhrávají více peněz než ženy. Požadavek „pohlavní slepoty“ se ale nevztahuje na turnaje jako celek – nikomu třeba nevadí, že muži a ženy soutěží v oddělených kategoriích. Přitom jestliže má být cena za sportovní výkon stejná pro muže i ženy, bylo by jen logické, aby se o ni soutěžilo v rámci jedné společné soutěže pro všechny. Ale jen nápadně málo hlasů se dožaduje toho, aby se ženy směly účastnit mužských soutěží a naopak (aby zvítězil nejlepší, bez ohledu na pohlaví), poněvadž pak by pro ženy bylo téměř nemožné vyhrát. Z toho je jasně vidět, že požadavek rovnoprávného zacházení trvá vždy jen do té doby, dokud zvýhodňuje pohlaví, které je považováno za méně privilegované. Ti, kteří trvají na stejných cenách a všechno ostatní je podle nich diskriminace, by měli vysvětlit, proč se muži nemohou přihlásit do ženských soutěží. Kdyby totiž

ve sportu skutečně existovala nulová tolerance pohlavní diskriminace a ne výběrová diskriminace, které jsme svědky, nevyhrály by ženy nikdy nic.

Oddělené ženské turnaje, na kterých mohou tenistky vyhrát skoro stejné peníze jako tenisté, jsou vlastně formou pozitivní diskriminace, která jim umožňuje vyhrát vůbec něco.

Připadá nám správné, že ženy soutěží zvlášť, protože jinak by nemohly vyhrát. Co kdyby ale někdo přišel s tím, aby se v atletice vytvořila „kategorie pro bělochy“? Běloši například velmi zřídka vyhrávají olympijský běh na 100 m. V dané chvíli má tedy běloch v „barvoslepém“ závodě na 100 m stejnou šanci, jakou by měla žena ve smíšené, „pohlavně slepé“ běžecké kategorii.

Z toho plyne, že problémem většinou není diskriminace jako taková, záleží na tom, jaké má důsledky. Tažení proti diskriminaci často není ničím víc než bojem proti různým výsadám (ať už zaslouženým nebo ne), jen se mu tak neříká: boj proti výsadám by totiž nikdy nezískal tak ohromnou podporu veřejnosti. Lidé většinou nepodporují útoky na privilegia a výsady, protože po nich sami touží, kdežto zásady „fair play“ prosazuje každý.

Disidenti politické korektnosti

Pro štěstí člověka je nezbytné, aby byl věrný sám sobě.

Thomas Paine, *Věk rozumu*

Můj vzkaz médiím zní: Probudte se! Umlčování autentické diskuse v rámci feministického hnutí jen pomáhá vzestupu krajní pravice. Jestli se média uzavřou do svého severovýchodního ghetta a dostanou se do vleku fanatických feministických skupin, americká veřejnost začne hledat zdravý rozum u konzervativců. Jako svobodomyšlná členka Demokratické strany protestuji proti této sebepotírající diktatuře politické korektnosti.

Camille Paglia, *Vamps and Tramps*

Politická korektnost funguje na podobném paradoxním principu jako reklama: všichni popírají, že by je ovlivňovala, ale ve skutečnosti se jí řídí úplně každý.

Politická korektnost je způsob myšlení – nebo spíš cítění – který člověka tak pohltí, že si to většinou ani neuvědomuje. Nosíte-li růžové brýle dostatečně dlouho, přijde vám nakonec normální, že je celý svět růžový.

Někteří lidé se politickou korektností ještě nenakazili, například většina světové populace, která žije mimo západní civilizaci. Jiní za celý život nedohlédnou za její hranice.

I na Západě se však objevují lidé, kteří jsou politickou korektností postiženi jen trochu. Takoví lidé jsou trnem v oku levicových mocenských struktur, které na ně kvůli

jejich odlišným názorům útočí. Mezi významné osobnosti tohoto druhu patří filozof Roger Scruton (který dlouhodobě varuje před multikulturalismem a nahlodáváním národního státu), americký vědec Charles Murray (jenž se zabývá vlivem různých skupin v politice a také systémem spravedlnosti založeným na odplatě), autoři Frederick Forsyth a V. S. Naipaul (kteří se staví proti multikulturalismu) a bývalý vrchní školní inspektor Chris Woodhead (jenž hlasitě kritizoval politicky korektní recepty pro oblast školství).

Proti politické korektnosti se obvykle nejhrolivěji staví ti, kteří jí nejdříve podlehli a posléze se od ní oprostili. Jak to známe z Orwellova románu *1984* pochybnosti většinou přicházejí zvolna, jak si lidé postupně uvědomují některé malé lži a deformace. Nejdřív si je vysvětlují jako „milo-srdné lži“, které slouží dobru. Ale jakmile o nich začnou přemýšlet a všímat si, co všechno se na ně nabaluje, začnou pátrat po pravdě, která se za nimi skrývá. Nakonec dojdou k tomu, že lži k pravdě nevedou a že „pravda osvobozuje“, jak se píše už v Bibli v poněkud jiné souvislosti.

Najednou do sebe vše zapadne a vynoří se nový obraz světa. Člověk přestane myslet politicky korektně a začne myslet jinak, vlastně se spíš vrátí k tomu, jak uvažoval dřív. Začne znovu klást důraz na faktickou správnost a na rozum spíš než na emoce. Podle klasické definice neokonzervativců jsou tito lidé „liberálové zaskočení skutečností“, ale často zůstávají liberály v klasickém smyslu.

Ti, kteří se vydají na cestu od politické korektnosti k pravdě, sice většinou riskují odpor veřejnosti, ale většina z nich nikdy neztratí svou toleranci a lidskost a uchová si základní hodnoty. Tito lidé možná mají své pochybnosti o rasové politice, ale nepochybují o tom, že rasismus je špatný. Mohou mít námitky proti kampaním za zvýšení

platů žen, ale nepochybují o rovnoprávnosti žen a mužů. A i když věří, že západní civilizace – se svou mimořádnou schopností vytvářet bohatství a kulturu a zároveň šířit svobodu, rovnoprávnost a demokracii – je podle všech měřítek nejlepším systémem, jaký kdy lidstvo vytvořilo, neznamená to, že trpí islamofobií.

Příběhů o tom, jak se z člověka stane v levicovém politicky korektním systému disident, bylo v USA napsáno tolik, že se z nich stal téměř samostatný literární žánr. Nesčetné knihy kritizují účinky politické korektnosti na univerzity, média a politiku.

Jedním z nejvýznamnějších přeběhlíků od politické k faktické korektnosti je David Horowitz, který byl po mnoho let předním (krajně) levicovým komentátorem, ale změnil názor, když jeho přítele zavraždili Černí panterři. Nyní je z něj postrach levicové nepoctivosti a politické korektnosti. Jedna z jeho knih, *Left Illusions: An Intellectual Odyssey* (Levicové iluze: Intelektuální odysea), obsahuje esej „Éra pokrokového honu na čarodějnice“, ve které tvrdí, že politicky korektní hony na čarodějnice pořádané v posledních letech společně s ostatními druhy dozoru „mají daleko horší... následky pro jednotlivce a svobodu projevu než McCarthyho éra“.¹ Popsal také, proč je politická korektnost tak přitažlivá: „Byli jsme přívrženci věci, která sice potvrzovala naši lidskost, ale upírala lidskost těm, kdo byli proti nám“,² a vysvětlil, že „kořenem tohoto radikálního hnutí je nenávisť sebe sama a vlastní země“.³

Dalším úspěšným žurnalistou, kterého unavilo politicky korektní zkreslování, byl Bernard Goldberg, laureát ceny Emmy. Celých 28 let pracoval pro televizní zpravodajství CBS, ale jakmile z redakce odešel, odsoudil CBS i jejího slavného levicového moderátora Dana Rathera v knize *Bias: A CBS Insider Exposes How the Media Distort the News*

(česky Jak novináři manipulují: Stanice CBS očima svého reportéra; Praha, Ideál, 2005). Podrobně v ní popisuje nejen liberální zaujatost, která prostupuje celou CBS, ale také to, jak jsou novináři poplatní nátlakovým skupinám obětí, jak dávají přednost „citlivosti“ před „fakty“, odmítají pravdu a vyžívají se v nenávislných liberálních projevech, v nichž pranýřují jako „pravičáka“ každého napravo od Lenina.

Je také pozoruhodné, kolik aktivistů, kteří se původně silně angažovali v hnutí za životní prostředí, postupně ztratilo víru v hlavní principy moderní ekologie, jež v mnoha směrech připomíná sekulární náboženství.

Kanaďan Patrick Moore, jeden ze zakladatelů Greenpeace, se dožil toho, že ho ekologické hnutí demonizovalo jako „jidáše“, protože se z něj postupně stal ekologický optimista a hlasitý kritik nevědecké a nelidské zstrašovací taktiky organizace, kterou pomohl vytvořit. Gregga Easterbrooka, bývalého ekologického komentátora listu *Washington Post*, tak znechutilo, že se publikují téměř výhradně negativní ekologické zprávy, že v roce 1995 napsal knihu *A Moment on the Earth: the Coming Age of Environmental Optimism* (Chvilé na Zemi: Nastupující věk ekologického optimismu) o tom, že světové prostředí se ve skutečnosti zlepšuje.

O několik let později začal dánský statistik Bjørn Lomborg (bývalý člen Greenpeace) se svou třídou sbírat data, která by potvrdila to, co každý ví, totiž že stav životního prostředí se zhoršuje. Když zjistil, že velká většina statistických údajů ukazuje opačným směrem a vyvrací jeho předchozí politicky korektní jistoty, napsal o tom knihu *The Sceptical Environmentalist* (česky Skeptický ekolog, Praha, Dokořán 2006). Za to, že se postavil proti politicky korektním dogmatům, ho ekologické hnutí odměnilo dobře organizovanou kampaní urážek, veřejného ostouzení a pronásledování na akademické půdě, kde byl neúspěš-

ně obviňován z vědeckého podvodu. Ekologický válečník Mark Lynas po něm dokonce v knihkupectví hodil dortem a ukázal tak svou nechuť k odlišným názorům.

Proti politické korektnosti se někdy obrací i sami političtí aktivisté. Například lesbicky orientovaná aktivistka Tammy Bruceová, která bývala jako prezidentka losangeleské pobočky National Organization for Women (Národní organizace žen), oceňována jako „dokonalá feministka, aktivistka a bořitelka mýtů“, úplně změnila své přesvědčení a ostře napadla politickou korektnost a destruktivní program levicových elit ve dvou knihách: *The New Thought Police: Inside the Left's Assault on Free Speech and Free Minds* (Nová policie myšlení: Exkluzivně o levicovém útoku na svobodný projev a svobodnou mysl) a *The Death of Right and Wrong: Exposing the Left's Assault on Our Culture and Values* (Smrt dobra a zla: Odhalení levicového útoku na naši kulturu a hodnoty). V nich se rozepisuje o vzestupu „levicového mccarthismu“, kterým se „levicové elity“ zoufale snaží umlčet své kritiky a vyhnout se diskusi. Ostře napadá feministickou nenávist vůči mužům a manželství, kritizuje černošské elity za to, že propagují násilnickou rapovou hudbu, a antiamerikanismus všeobecně rozšířený v akademickém světě. Tvrdí, že multikulturalismus, politika skupinových identit a „relativismus“ vytvořil v americké společnosti „morální vakuum“, v němž není možné rozlišit dobro od zla. Navzdory tomu všemu se nadále považuje za lesbickou feministickou liberálku.

Kapitola 10

Jak by se dala politická korektnost porazit

Velká je pravda a nejmocnější ze všech věcí.

Kniha Esdras

Nesouhlasím s tím, co říkáte, ale až do smrti budu hájit vaše právo to říkat.

výrok přičítaný Voltairovi

Vzestup ideologie politické korektnosti v žádném případě není nevyhnutelný, však už se také v jejím pancíři ukazují trhliny. Největší je asi ta, kterou už jsem popsal: politická korektnost se sama stala téměř politicky nekorektní – málokdo ji brání z principu, i když v praxi má mnoho zastánců. Nepopularita politické korektnosti zřetelně signalizuje odpor k ní – lidé nechtějí přijmout způsob, jakým jsou jejich myšlenkové procesy formovány zvnějšku.

Naprostá nedůslednost politické korektnosti a její nesoulad s fakty navíc vedou seriózní komentátory v USA čím dál víc k tomu, aby ji napadali.

Politická korektnost, jak jsem uvedl v kapitole 4, je v zásadě produktem mocné, ale dekadentní civilizace, která se cítí dostatečně bezpečně a klidně se vzdá myšlení ve prospěch cítění a pravdu podřídí dobrotivosti. Ale teroristické útoky 11. září 2001 a další, které následovaly na Bali, v Madridu a Londýně, vyvolaly v lidech pocit zranitelnosti, takže si znovu začali uvědomovat skutečné výhody a nevýhody západní civilizace.

V Nizozemsku, kde multikulturalismus skončil až u pálení mešit a kostelů, v současnosti i ministři připouštějí, že „byli naivní“. Obrat zašel až tak daleko, že se holandské děti dokonce zase učí holandské dějiny (které byly předtím zavrhované jako příliš etnocentrické). V Británii a ve větší části Evropy je multikulturalismus ostře kritizován za to, že ohrožuje sociální soudržnost, a jeho politicky korektní zastánci jsou v defenzivě.

Strach z islámského terorismu vedl k politickému posunu doprava také v USA – v roce 2004 se znovu stal prezidentem Bush a mnohé politicky korektní zázračné recepty byly odmítnuty.

Většina médií hlavního proudu, jako jsou *New York Times* a CBS, se sice od politické korektnosti ještě neoprostila, ale čím dál víc se prosazuje vliv tzv. nových médií. Různé diskusní rozhlasové stanice a zejména internet dává prostor podvratným, politicky nekorektním názorům, mnohé blogy se dokonce specializují na to, že uvádějí na pravou míru politicky korektní omyly.

I hollywoodští filmaři, svého času neschopní povznést se nad převádění politicky korektních postulátů do formy příjemných obrazů, si začali rozšiřovat obzory. Už dříve si sice kultovní filmy jako *South Park* dělaly z politické korektnosti legraci, ale teď se k nim přidaly také velkorozpočtové hollywoodské snímky, které vysílají do světa neslýchaně politicky nekorektní poselství. *Spiderman II*, jehož hrdina názorně předvádí, že jste-li si jist svou počestností a máte moc, máte zároveň právo a povinnost ji používat, vyznívá mimořádně nekorektně (a velmi neokonzervativně). Film *Úžasňákovi* zase kritizuje netolerantní rovnostářství politické korektnosti (která nepřeje dokonalosti) a vyzývá diváky, aby se snažili vyniknout a přestali za svá selhání vinit ostatní.

V Británii lidé znovu objevují jedinečné dějiny své země a zjišťují, že na jejich velkou část mohou být právem hrdí. Tyto malé promoklé ostrovy na západním pobřeží Evropy daly světu nepoměrně mnoho, například parlamentní demokracii, industrializaci a fotbal, a Britové konečně setřásají politicky korektní pocit viny. Dokonce i britské impérium začínají lidé vnímat jako ne tak úplně špatnou věc.

Ale všechny tyto trhliny v politicky korektní konstrukci se záhy mohou opět zacelit. Jak to udělat, aby ústup politické korektnosti nebyl jen dočasnou odchylkou v prvních několika letech 21. století? Politická korektnost je pevně zabudovaná v samotné struktuře státu, disponuje armádami nátlakových skupin, nevládních organizací, zákonů a mezinárodních dohod, které ji chrání. Existuje vůbec něco, co by ji mohlo přitlačit ke zdi?

Svobodu projevu v Británii by mohl zajistit zákon obdobný prvnímu dodatku ústavy USA. Stát se nemá snažit cenzurovat nebo postihovat žádný projev s výjimkou těch, které přímo vyzývají k násilí a mají potenciál ho skutečně vyvolat. Podobně by demokracie mohla být chráněna zákonem, jenž by vládnoucí straně nedovolil omezovat činnost a členskou základnu ostatních legálních demokratických politických stran.

Oligarchii politických korektorů může omezit zavedení přímé demokracie v podobě občanských iniciativ, které jsou tak rozšířené v USA. Tam platí, že o jakémkoliv návrhu, který podporuje určité procento lidí, musí být vyhlášeno závazné referendum za předpokladu, že tento návrh nezasahuje do základních svobod jednotlivců a je daňově neutrální (jinak by lidé vždy podpořili opatření vedoucí ke snížení daní).

Tyto iniciativy vrací moc zpět do rukou lidí a chrání je před tím, aby je převálcovaly elity, které jsou ve vleku poli-

tické korektnosti, zejména v otázkách, jako je právo bránit se lupičům ve vlastním domě nebo omezování masového přistěhovalectví. Těchto iniciativ se účastní velké množství občanů a většinou podporují politicky nekorektní snahy (jako je omezování práva nelegálních přistěhovalců na sociální zabezpečení), kterých se žádá z velkých amerických stran neodvážít dotknout.

Kdyby se takové akce rozšířily a praktikovaly po několik let, mohly by občany vytrhnout z pasivity a motivovat je k většímu zájmu o politiku. Pro budoucí politicky korektní vlády by pak bylo jen velmi obtížné nastolovat jiný kurs, protože by se bály, že jim to voliči při volbách spočítají.

Zájmy obyčejných občanů by měly prosazovat politicky nekorektní skupiny – stejným způsobem, jakým různé levicové charitativní organizace propagují politicky korektní hodnoty, které vyznávají. Zájmy daňových poplatníků by měly zastupovat poplatnické svazy, které by měly usilovat o snížení daní (ve Spojeném království jeden takový je, malý a velmi neúčinný, v USA mají daleko úspěšnější model, který nabízí i finanční služby apod.). Zájmy majitelů domů by měla prosazovat asociace, která by nabízela svým členům pomoc a vedla by kampaně za věci, které se jich dotýkají – od místních poplatků po právní otázky.

A nakonec je nutné vypořádat se s emocionálními kořeny politické korektnosti. Politická korektnost je založena na západním pocitu viny a sebenenávisti, proti kterému lze postavit objektivnější výuku dějin a západních hodnot. Mohly by také vzniknout nadace na ochranu a podporu západního dědictví.

Vzestup východních mocností – Číny a Indie – do určité míry zaručuje, že v průběhu příštích desetiletí se západní pocit provinění vytratí: když bude Západ konečně mít rovnocenné partnery, s kterými se bude moci srovnávat,

přestane si libovat v sebenenávisti a začne znovu usilovat o potvrzení vlastní identity.

Věštění z křišťálové koule bývá ošidné, ale existuje reálná šance, že z pohledu dějin se jednou politická korektnost bude jevit jako přechodná úchylka západního myšlení. Politická korektnost je důsledek jedinečné pozice Západu a jeho ohromného bohatství, které v podstatě nemá konkurenci. Až tedy Východ začne Západ dohánět, bude to znamenat její konec. Nakonec se západní myšlení osvobodí a bude zase schopné uvažovat, ne se jen vcíťovat, a hledat objektivní pravdu, ne jen subjektivní ctnost.

Jak se očistit od politické korektnosti

Nikdo a nic nemá být ušetřeno kritiky.

Sidney Hook

Politicky korektní revolucionáři nás učili, že osobní je politické. Teď, když se politická korektnost stala dominantní ideologií ve společnosti, je třeba zdůrazňovat opak. Je možné oddělit liberalismus od dogmatismu, oprostít se od politické korektnosti a zabývat se faktickou skutečností, ale vyžaduje to osobní úsilí:

1. Říkáte-li něco na veřejnosti, ptejte se sami sebe, zda to říkáte proto, že to je politicky korektní, nebo proto, že víte, že je to fakticky korektní. Nebo je vám příjemnější nepřemýšlet, abyste se vyhnuli špatnému pocitu?
2. Buďte přístupní sebekritice a kritice ostatních.
3. Nepsychologizujte ty, s nimiž nesouhlasíte: berte jejich slova v běžném, normálním smyslu a nehledejte za nimi skryté temné motivy, které by vám umožnily pustit z hlavy to, co říkají, aniž byste to vzali v úvahu.
4. Držte se racionálních argumentů založených na důkazech a nenechte se strhnout případy, které vyvolávají silné emoce.

5. Mějte s „oběťmi“ soucit, ale neustupujte jim. Jestliže si své utrpení způsobily sami, ustupování jim nepomůže, jen zesílí jejich poráženecký postoj.
6. Nepochybnějte kulturnímu relativismu: jednejte se všemi stejně a na všechny používejte stejná morální měřítka. To, že je někdo „oběť“ nebo „menšina“, neomlouvá neetické chování, které by bylo nepřijatelné u „utlačovatele“ nebo „většiny“.
7. Neobviňujte se za věci, které jste nezpůsobili: to, co jste nezavinili, nemůže být vaše vina. Přenášení hříchů otců na syny je proti Konvenci lidských práv OSN.
8. Neodsuzujte lidi podle toho, s kým se stýkají. Podstatné je, jací jsou, ne jejich vágní spojení s ostatními.
9. Neprosazujte nulovou toleranci. Lidstvo není černé nebo bílé, má mnoho odstínů šedé. Přemýšlení v absolutních hodnotách není žádné přemýšlení.
10. Nevyžívejte se v sebenávisti. Jestli máte pocit, že můžete být na sebe a na svou kulturu hrdí, buďte rádi. To, že pocházíte z dominantní kultury, ještě neznamena, že jste špatní.

Mnohé z těchto bodů daleko výstižněji zformuloval americký filozof Sidney Hook ve svém eseji *Etika polemiky*. Jeho deset pravidel zahrnuje mimo jiné zásadu, že nic a nikdo nemá mít automatickou imunitu vůči kritice a že na argumenty oponentů se má odpovídat před tím, než začneme

napadat jejich motivy. Ale poslední bod je nejpriléhavější a shrnuje poselství celé této knihy:

Největší chybou při hledání faktické pravdy nebo moudré politiky je odmítnout diskusi nebo udělat něco, co ji znemožní.¹

Doslov

Bylo jasné, že kniha, která útočí na vládní ideologii, bude napadena hned, jak vyjde. Překvapilo mě ale, kolik zájmu moje publikace vyvolala a kolik podpory se jí dostalo. A také jsem neočekával, že veškeré útoky na to, co jsem napsal, tak jednoznačně ukáží, že je to pravda. Reakce někdy potvrdí původní tvrzení přesvědčivěji než co jiného – příkladem mohou být násilné demonstrace a vyhrůžky smrtí, které v muslimském světě následovaly po otištění karikatury Mohameda.

Základní tón celé diskuse udala moje rozprava se sloupkařkou listu *Independent* Yasmin Alibhai-Brownovou, s níž jsem byl pozván do rozhlasového pořadu *Today*. Nutno však říct, že ve věci udělala spíš dusno než jasno. Paní Alibhai-Brownová soptila, že moje kniha nestojí za nic, a chtěla vědět, proč jsem nepsal o spikleneckém mlčení obklopujícím fakt, že drtivá většina těch, kdo v Británii zneužívají děti, jsou běloši. (Poznámka pro Yasmin: Možná že to má něco společného s tím, že drtivou většinu těchto pachatelů tvoří muži a drtivá většina mužů v Británii jsou běloši. Za povšimnutí by stálo jedině to, kdyby drtivá většina britských zneuživatelů dětí nebyli běloši.) Před pořadem i po něm se mnou moje kritička odmítla mluvit, jen vyštěkla, že jsem hysterický a jedovatý. Pracovníci, kteří pořad připravovali, byli v šoku a říkali, že to jen dokazuje moji pravdu. Také mnozí posluchači emailovali, že na postoji této novinářky je dobře vidět, co jsem se snažil popsat.

Náš spor vyvolal tak mimořádnou vlnu mediálního zájmu, že jsem měl rázem před domem kolonu rozhlasových

a televizních vozů a v domě půl tuctu komentátorů. Ukázalo se, že na politickou korektnost má názor každý, a většinou dost jednoznačný. Pracovníci rozhlasového štábu mě například povzbuzovali voláním, že „pravda nemůže být rasistická“. Ke cti BBC je třeba dodat, že ke knize, která ji v mnoha bodech kritizovala, přistoupila velmi poctivě (v článku věnovaném mému pamfletu na to upozornil *Daily Mail*).

Nejzuřivější reakce přišla z listu *Independent*, který na knihu reagoval hned třemi texty: novinovou zprávou, která oznamovala, že pamflet vyvolal pobouření, úvodníkem, který knihu strhal, a ovšem sloupkem paní Alibhai-Brownové, jež neodolala příležitosti znovu se do mě pustit.

Independent tak z velké části ilustroval to, co jsem napsal o politicky korektním stylu diskuse. Protože když stačí na novinovou zprávu pouhý fakt, že někdo kritizuje zázračné recepty politické korektnosti, jasně to ukazuje, jak moc politická korektnost definuje, co do zpráv patří a co ne. Poznámka, že sám jsem v zajetí „politické nekorektnosti, která se zbláznila“, byla alespoň vtipná.

Úvodník *Independentu* by se nemohl víc řídit metodologií politické korektnosti, ani kdyby chtěl – samé osobní útoky („reakční žvásty“ apod.), obviňování ze spoluviny a pohrdání faktickou pravdou. Stálo v něm například:

Tyto noviny nevěří v potlačování svobodného projevu. Pan Browne má plné právo hledat spojení mezi nárůstem počtu případů HIV ve Spojeném království a africkou imigrací, stejně jako jiní lidé mají právo popírat holocaust. Ale my si ponecháme právo s nimi silně nesouhlasit.¹

Na pomoc mi přispěchal lékař, který upozornil na to, že ve skutečném světě je hlavní příčinou nárůstu případů

HIV v Británii africká imigrace, ať už si o tom politicky korektní *Independent* myslí, co chce. A vytkl tomuto listu „popírání vědeckých poznatků“:

Popírání epidemiologických dat nám znemožňuje využít je při plánování zdravotní péče, která by odpovídala potřebám nakažených. Popírání vědeckých poznatků neusnadní Afričanům nakaženým HIV/AIDS, kteří žijí v Británii, přístup ke službám, jež potřebují. A jestli někdo srovnává tato tvrzení s hanebnou praxí popírání holocaustu, dopouští se tak stejně nebezpečného popírání vědy, které vede k nevhodnému přerozdělování veřejných prostředků ve zdravotnictví.²

Ani paní Alibhai-Brownová si ve svém sloupku neodpustila osvědčené osobní útoky. Napsala, že si věci vymýšlím, že jsem „neupřímný“, „šílený“, „paranoidní“, že mám „rohy a ocas“ atd. (z uvedených invektiv jsem si vymyslel jen jednu), aniž by cítila sebemenší potřebu vyvrátit mé argumenty, když jsou tak evidentně falešné. Ve světě, ve kterém se pohybuje, si každý myslí to, co ona, tak proč by se měla snažit? Když měla něčím doložit své výpady, vůbec se nenamáhala s nějakými argumenty, prostě mě jen citovala:

Zde jsou jeho vlastní slova, příšerné fantazie politicky antikorektního chlapíka, který se úplně zbláznil a kterého všichni ostatní paranoici považují za odvážného proroka: „Od té doby, co se dostali k moci labouristé, se nakazilo od přistěhovalců nemocných AIDS téměř 1 000 lidí, což vládě poskytlo dost absurdní důvod pro její tažení za bezpečný sex. Tedy 1 000 životů zruinovaných politickou korektností... Politicky ko-

rektní pravdu veřejně hlásají politici, celebrity a BBC, i když neplatí, zatímco fakticky korektní pravdu odsoudí jako mylnou, i když platí.“³

Absurdnější odpověď, která by tak krásně popírala sama sebe, bych nevymyslel. I když odhlédnu od toho, že mě moje oponentka cituje nepřesně (plete si AIDS s HIV), zůstává její text názornou ukázkou taktiky politické korektnosti. K obvinění protivníka stačí uvést jeho politicky nekorektní názor, s pravdou se nikdo neobtěžuje. Zavedené ideologie není třeba nijak ospravedlňovat, protože z nich všichni názorově vychází.

A to se přitom ukázalo, že jsem statistické údaje celého případu spíše podhodnotil. Asi po dvou týdnech (a po troše pobízení) *Independent* nakonec uveřejnil můj dopis:

Yasmin Alibhai-Brownová mě cituje nepřesně, když tvrdí, že jsem napsal, že „od té doby, co se dostali k moci labouristé, se od přistěhovalců nemocných AIDS nakazilo téměř 1 000 lidí“. Ve skutečnosti jsem napsal „nemocných HIV“, což je pro ty, kterých se to týká, dost podstatný rozdíl. Napadá moje tvrzení jako „příšernou fantazii“, ale poslední statistiky Úřadu pro ochranu zdraví ukazují, že počet těchto případů je dokonce vyšší. Od roku 1998 do současnosti se v Británii eviduje 1 468 lidí, jež se virem HIV nakazili při heterosexuálním styku s partnery, kteří se sami nakazili mimo Evropu a z nichž převážná většina (předpokládá se, že něco přes tři čtvrtiny) jsou přistěhovalci. Zejména tyto případy způsobily strmý nárůst počtu případů nákazy HIV mezi heterosexuály v Británii – z 88 případů v roce 1996 na 466 případů v roce 2004, tedy na pětinasobek.⁴

V odstavci, který list neotiskl, jsem také upozornil na to, že nejvíce jsou touto importovanou epidemií zasaženi příslušníci africké komunity, kteří už v Británii žijí. To oni stojí v první linii a právě jim vláda, která odmítá problému čelit, nejvíc škodí.

Jiný výhonek politicky korektních struktur, Will Hutton, mě odsoudil takto:

Pamflet uvádí obvyklý protiargument: žijeme pod liberálním jhem, cenzurujeme si vlastní myšlenky, omezujeme svobodu projevu, zvýhodňujeme menšiny, které si to nezaslouží atd. Všechno jsou to paranoidní nesmysly.⁵

Už několik dní poté, co to napsal, jsme se ale opět mohli přesvědčit o pravém opaku. Metropolitní policie tehdy zahájila vyšetřování sira Iqbala Sacranieho, hlavy Muslimské rady Británie, za to, že v pořadu BBC vyjádřil svůj ortodoxní muslimský postoj k homosexuálům (nemá je rád). V jistém smyslu to vlastně bylo spravedlivé, protože čtrnáct dní před tím policie vyšetřovala propagátora křesťanských rodinných hodnot, který se v jiném rozhlasovém pořadu BBC vyjádřil podobně.

Ironie celého případu spočívá v tom, že sir Iqbal je jedním z iniciátorů vládní kampaně, která si klade za cíl důsledně postihovat podněcování náboženské nenávisti (pod které v praxi spadá veškerá kritika islámu) a trestat ho až sedmi lety vězení.

Takže tu máme politicky korektní paradox: na jedné straně vláda chce, aby policie vyšetřovala útoky na islám, když se ale někdo ve státním rozhlase přihlásí k ortodoxním muslimským postojům, stíhá ho také. Policejní dohled nad názory, které zazní ve vysílání, je absurdita, nevábná

realita v zemi, která se hlásí ke svobodě projevu, žádný „paranoidní nesmysl“. Jako liberál ve věcech sexuálních se sirem Iqbalem nesouhlasím, ale zároveň absolutně hájím jeho právo vyslovit svůj názor, aniž by mu hrozilo policejní vyšetřování. Historik David Starkey ostatně v dopise pro list *The Times* na paradoxní situaci upozornil s jízlivostí sobě vlastní.

Sire, píše vám dvacet sedm muslimských vůdců, kteří se jako muslimové dožadují práva kritizovat a odsuzovat homosexualitu (dopis ze 14. ledna). Jako věřící ve svobodu slova s nimi souhlasím. Budou ale oni stejně schvalovat mé právo homosexuála a ateisty kritizovat a odsuzovat islám?

A jestli ne, ptám se proč?⁶

Můj bývalý kolega Nick Cohen se pečlivě vyhnul všem nástrahám politické korektnosti a ve večerníku *Evening Standard* uveřejnil asi nejcivilizovanější kritiku tohoto pamfletu. Připustil, že „jsme všichni politicky korektní“ a je to tak lepší. Ale jinak mi v podstatě dal za pravdu – prohlásil, stejně jako já, že politická korektnost pomohla omezit nejhorší fanatismus a diskriminaci. Současně se ale podivil nad tím, jak se BBC vyhýbá některým nepohodlným názorům. Jako příklad uvedl vyjádření některých afrických intelektuálů, kteří nesouhlasí s tím, aby Západ nadále pomáhal Africe tak, že bude uplácet tamní zkorumpované vládcy (tedy poskytovat jim další rozvojovou pomoc).

Tento pamflet obecně vyvolal ohromné množství souhlasných reakcí, které ukazují, že ačkoliv je politická korektnost teď možná vládnoucí ideologií, existuje spousta lidí připravených ji zpochybnit. Ve stejný den, kdy mě ve

svém sloupku napadla Yasmin Alibhai-Brownová, publikovala Melanie Philipsová v listu *Daily Mail* sloupek, který vyzníval úplně opačně. Prohlásila v něm, že můj text je „jeden z nejdůležitějších pamfletů poslední doby“ a dodala:

Anthony Browne na rozdíl od jiných jasně pochopil, že „politická korektnost“ není jen legrační absurdita, které se stačí vysmát.⁷

Roger Alton, nástupce Willa Huttona ve vedení *Observeru*, se pro list *Independent on Sunday* vyjádřil jako vždy naprosto otevřeně a nezávisle:

Anthony Browne zcela správně upozorňuje na to, že o některých aspektech naší společnosti je snadnější diskutovat než o jiných. Je to škoda a mělo by se to změnit.⁸

Peter Horrocks, šéf televizního zpravodajství BBC, projevil překvapující otevřenost, když se zřetelným poukazem k vlastní instituci připustil:

S vysíláním názorů, které jsou považovány za scestné, jsou potíže. Obecně sdílené postoje totiž některé myšlenky vlastně nepřipouštějí. Nejde tedy o to, že by existovalo nějaké omezování zvnějšku, spíš si myslím, že lidé možná někdy vyloučí určité názory z diskuse, aby v nich nevyvolávaly špatný pocit, a sami si tak stanoví určité hranice.⁹

A podpořilo mě i mnoho dalších. Rod Little z listu *Spectator* prohlásil, že tento pamflet „polemizuje se způsobem, jakým politická korektnost dusí inteligentní a pocti-

vou diskusi“. Cituje některé příklady, o kterých se zmiňuji, a dochází k názoru, že „jeho závěr, že jde o případy zcela pozoruhodného, vědomě pomýleného stavu myslí, se mi zdá zcela přesný“.

Komentátorský veterán Martin Wolf, který se vyjadřuje vždy rozumně a uvážlivě, napsal do *Financial Times* o vládním plánu stíhat podněcování náboženské nenávisti:

Jestli se k ochraně před urážkou bude používat zákon, zcela určitě to povede k úplným absurditám. Navíc britský novinář Anthony Browne nedávno ve svém pamfletu ukázal, že to, čemu oponenti říkají „politická korektnost“, může přes veškeré vznešené cíle příliš snadno vést k potlačení nepohodlných pravd. To raději tisíc urážek a lidé ať si mezi nimi svobodně vyberou.¹⁰

Ale největší pocta přišla od známého bořitele mýtů, filozofa A. C. Graylinga, který tuto knížku recenzoval v levicovém listě *New Statesman* jako „v podstatě přesvědčivou“. Napsal také, že politická korektnost je postavena na shovívavosti a snaze vidět v těch, kteří se od nás liší, to nejlepší. K tomu ale dodal:

Je škoda, že se z tohoto záměru vyklubalo nesnesitelné dohlížení a kontrolování, které otrávil veřejnou diskusi a udělalo z nás blázny. Vždyť naší největší starostí je, aby průzračné vody naší blahosklonnosti nekalila žádná nepříjemná fakta a hlavně aby si snad někdo nemyslel, že si ho nevážíme.¹¹

Sám bych to nenapsal lépe.

Doklady k Browneově tabulce pravd potlačených politickou korektností

1. Nedávný prudký nárůst HIV mezi heterosexuály ve Spojeném království způsobuje v první řadě imigrace z Afriky, nikoliv nechráněný pohlavní styk mezi mladými Brity.

Ve zprávě časopisu *Eurosurveillance* uveřejněné na konci ledna 2006 uvedl G. Elam z Centra ochrany zdraví před infekcemi: „Víc než 90 % heterosexuálně přenesených případů infekce HIV, které byly diagnostikovány ve Spojeném království během roku 2004, pravděpodobně pochází ze zemí původu s velkým rozšířením HIV, zejména ze zemí subsaharské Afriky.“ Zpráva pokračuje:

Roční počet infekcí nově diagnostikovaných mezi heterosexuálními muži a ženami narozenými v subsaharské Africe zůstává na vysokém čísle 3 136 případů za rok 2004. V posledních letech též pomalu ale trvale roste počet heterosexuálních infekcí HIV přenesených pravděpodobně na území Británie – z 227 v roce 2000 na 498 v roce 2004. Většina z těchto osob byla pravděpodobně nakažena partnery, o nichž se předpokládá, že se sami nakazili mimo Evropu, zejména v Africe. S nárůstem počtu černošských a etnicky menšinových heterosexuálů žijících v Británii s HIV (ať už diagnostikovaným či ne) se současně bude zvyšovat pravděpodobnost heterosexuálního přenosu HIV v této zemi.¹

2. Příčinou rozdílu mezi platy mužů a žen v Británii není pohlavní diskriminace žen na pracovišti, ale odlišný životní styl.

Průměrný příjem britských žen je o 20 % nižší než příjem mužů. Catherine Hakimová, ekonomka práce na London School of Economics vytvořila takzvanou „teorii preference“, která tento rozdíl nepřipisuje diskriminaci žen, ale jejich odlišným životním prioritám.

Tato teorie vychází z toho, že pracovní diskriminace žen byla vymýcena už v 70. letech, kdy byly zavedeny antidiskriminační zákony a rovné platové podmínky. Rozdíl ve mzdách podle teorie Hakimové ve skutečnosti způsobuje fakt, že mnoho žen poté, co se jim narodí dítě, svou kariéru plně nebo částečně podřídí svým rodičovským a domácím povinnostem. Výsledkem je, že mnohem více žen než mužů dočasně opouští trh práce nebo práci omezí na částečný úvazek, aby se mohly starat o děti.

Doklady toho, že rozdílné priority mužů a žen ve vztahu k zaměstnání, které jsou přímou příčinou mzdového rozdílu mezi nimi, vyplývají z jejich rozdílné volby, nikoliv z praxe nepřátelské vůči ženám, můžeme pozorovat ve Švédsku. Rozdíl mezi příjmy mužů a žen přetrvává i tam, ačkoliv švédský zákon nařizuje zaměstnavatelům, aby všem rodičům (bez ohledu na pohlaví) nabídli stejnou, štědře placenou otcovskou a mateřskou dovolenou. Zjistilo se však, že švédští muži nevyužívají rodičovské dovolené zdaleka tolik jako švédské ženy. Patricia Morganová k tomu uvádí:

V roce 1995 byl ve Švédsku jeden měsíc rodičovské dovolené vyčleněn speciálně pro otce, protože do té doby si většinu dní vybíraly matky (90 % nebo víc v období 1993–96). Navzdory vší propagandě a různým tlakům na rodičovské dovolené obvykle nebývají

muži... A většina matek se v péči o novorozeně nerada střídá s otcem. Tak byli muži přinuceni „pečovat“, ať chtějí či ne... Nový zákon toho mnoho nezměnil. Koncem 90. let si otci vybírali jen 11 % přidělených dní a polovina z nich si dovolenou nevzala vůbec. Většina mužů, kteří si dovolenou vzali, pracovala ve veřejném sektoru a měla manželky ve vysokém postavení. Přes veškeré nadšení britského tisku švédské obrácení rolí neexistuje ani ve Švédsku, je to jen řečnická figura.²

Všeobecně o mzdovém rozdílu Hakimová poznamenala: „Nejde tu o pohlavní diskriminaci, ale o vědomí, že nelze mít dvě hlavní životní náplně – práci a rodinu – a věnovat jim oběma tolik pozornosti, kolik si zaslouží.“³ Její průzkum postojů evropských mužů a žen jasně ukázal, že většina žen si cení času stráveného doma péčí o děti víc než dobře placené práce. Dále Hakimová zjistila, že „celkově dvoutřetinová většina evropských žen a mužů zastává názor, že vdané ženy mají chodit do práce, a stejná část je pro to, aby si vdané ženy udržely svou domácí roli nebo její podstatnou část“.⁴

Mzdový rozdíl mezi pohlavími lze plně vysvětlit rozdíly v jejich vztahu k placené práci a k rodinným a domácím povinnostem. Jak už Hakimová uvedla:

Rozhodujícím faktorem, pokud jde o kariéru..., je to, že hlavní potřebná investice je energie a čas. Jestliže vám jde o kariéru, nemáte čas na děti, a když se vážně zabýváte výchovou řekněme více než jednoho dítěte, pak vám nezbývá čas, energie a představitivost na to dostat se na vrchol kariéry. Děti jsou projekt na 20 let a kariéra na 20–40 let, což nejde skloubit... Můžete mít jedno dítě a být nominálně matkou,... [a zároveň se] soustředit na svou kariéru. Ale jakmile máte dvě nebo

více dětí, daleko víc oceníte práci, která je sice zajímavá a náročná, ale hodí se k dětem – to znamená třeba, že má pevnou pracovní dobu a že vás šéf neotravuje v kteroukoliv denní nebo noční hodinu.⁵

Stručně řečeno, ženy jsou víc orientované na děti než muži a tento rozdíl plně stačí k vysvětlení mzdového rozdílu mezi nimi.

3. Politika multikulturalismu ve Spojeném království nepřímo přispěla k vyprodukování domácích sebevražděných atentátníků.

Málokteré tvrzení je obtížnější empiricky ověřit než to, které předpokládá příčinný vztah mezi určitým společenským jevem, jako byly například londýnské teroristické útoky, na jedné straně, a jiným sociálním jevem nebo množinou jevů, jako byla vládní politika multikulturalismu, na straně druhé. Existuje tedy jen málo dat, která by jednoznačně dokládala, že kdyby politika multikulturalismu v posledních řekněme 30 letech neměla v Británii tak nadšenou podporu vlády a ostatních úřadů, k londýnským sebevražděným útokům by nedošlo.

Přesto však několik „zasvěcených“ komentátorů menšinových komunit, z nichž londýnští útočníci povstali, tvrdí, že multikulturalismus ty hrůzy do značné míry zapříčinil. Tato politika totiž pomohla vytvořit společenské podmínky, v nichž vyrostla celá jedna generace v Británii narozených muslimů, kteří se úplně odcizili svým nemuslimským spoluobčanům. Segregovaná výchova, ke které multikulturalismus přispěl, natolik mnohé z nich odtrhla od většinového proudu britské společnosti, že se snadno nechali zfanatizovat islamisty k tomu, aby „se obětovali“ za své náboženství jako sebevraždění atentátníci.

Po několik let před pumovými útoky 7. července někteří lidé upozorňovali na to, že multikulturalismus vytváří sociální podmínky obzvláště vhodné pro radikalizaci muslimských mladistvých, což povede k hrozným následkům. Po muslimských nepokojích v létě 2001 v městech Oldham, Burnley a Bradford si ministerstvo vnitra vyžádalo od odborné komise pod vedením Teda Cantlea zprávu o jejich příčinách. Cantleova zpráva, vydaná v prosinci toho roku, došla k závěru, že rebelové cítili ke svým nemuslimským spoluobčanům nepřátelství, protože od nich byli fyzicky a kulturně segregováni následkem oficiální politiky multikulturalismu předešlých 20 let.

Politika multikulturalismu byla v Británii poprvé přijata jako reakce na předchozí vlnu etnických bouří, k nimž docházelo od počátku 70. let. V článku „Potíže s multikulturalismem“, zveřejněném v prosinci 2001, Kenan Malik shrnul, jak úřady reagovaly na tyto události:

Místní úřady v městských centrech... začaly razit novou strategii, která měla [menšiny] vést k pocitu souměřitelnosti s britskou společností... Jádrem této strategie byla nová definice rasismu. Jako rasismus už nebylo chápáno jen odepření stejných práv, ale také odpírání práva být jiný. Mnozí tvrdili, že černochoy nemůže nikdo nutit, aby přijali britské hodnoty nebo britskou identitu. Různé národnosti mají mít právo na vlastní identitu, mají se zabývat vlastními dějinami, formulovat své vlastní hodnoty a pěstovat vlastní životní styl.⁶

Typickou ukázkou zavádění multikulturalismu je podle Malika město Bradford, kde se úřady k této politice přiklonily po bouřích asijské mládeže v 70. letech:

Podle dvanáctibodového plánu rasového soužití byl Bradford vyhlášen za „multietnické, multikulturní město“, ve kterém má každá část komunity „stejné právo udržovat si svou vlastní identitu, kulturu, řeč, náboženství a zvyky“.⁷

Následkem této politiky bylo to, že se v polovině 80. let Bradford segregoval podle náboženství. Tamní asijské komunity – hindská, sikhská a muslimská – se navzájem od sebe oddělily a dostaly se do vzájemných sporů mezi sebou a také do konfliktu s původním obyvatelstvem města. Všichni začali soupeřit o veřejné dotace, přičemž nejúspěšnější byli většinou nejkonzervativnější vůdci náboženských skupin, kteří tím více zdůrazňovali odlišnost své komunity, a segregace se dál prohlubovala.

V článku z roku 2001 došel Malik k závěru, že multikulturalismus nepřinesl „větší citlivost ke kulturním rozdílům, nýbrž necitlivost k životům druhých lidí“.

Kolem roku 2004 začali i další naznačovat, že politika multikulturalismu soužití různých skupin spíš rozvrací. V dubnu toho roku prohlásila Munira Mirzová, že tím, že krédo multikulturalismu vypudilo z pojmu britskosti jakýkoliv hodnotový obsah kromě metahodnoty tolerance, „odradilo celou generaci britských muslimů a dovedlo je k sympatizování s náboženským fundamentalismem“.⁸

Extrémní forma odcizení vedla čtyři mladé muslimské muže, kteří se narodili v Británii, jednoho rána v červenci 2005 k tomu, že se všichni ve stejný okamžik vyhodili do vzduchu ve třech různých londýnských podzemních vlačích a v jednom autobusu a spolu s vlastními životy obětovali životy 53 svých spolucestujících. Ať už byly jejich motivy jakékoliv, brzy vyšlo najevo, že právě multikulturalismem vyvolaná segregace od většinové britské společnos-

ti přispěla k jejich odcizení a radikalizaci, která skončila pumovým útokem.

V článku publikovaném v listu *The Times* 16. července 2005 pod titulem „Multikulturalismus rozdmýchává plameny islámského extremismu“ napsal Kenan Malik, že multikulturalismus „pomohl vytvořit kmenově rozdrobenou Británii bez politického nebo morálního středu“, která nenabídla generaci mladých muslimů narozených v Británii nic, s čím by se mohli ztotožnit, kromě jejich náboženství:

Politiku ideologie nahradila politika identity a vznikla ještě fragmentovanější Británie..., kde mnohé skupiny upevňují svou identitu prostřednictvím pocitu, že jsou pronásledováni a že se jim křivdí. To platí zvláště o muslimských komunitách... Mnoho muslimských vůdců používá přehnaný pocit křivdy pro vlastní politické účely. Výsledkem je, že hněv a zášť rostou a vytvářejí mentalitu obležení, která... pomohla udělat z malé skupiny mladých mužů barbarské teroristy.⁹

Také Munira Mirzová vyjádřila názor, že multikulturalismus svým způsobem přispěl k londýnským pumovým útokům:

Myslím, že 7. 7. probudilo mnoho lidí, kteří si uvědomili jeden velký nedostatek multikulturalismu, totiž že ve skutečnosti nehájí nic. Teroristé zřejmě také hledali nějaký smysl, ale v britské společnosti ho našli. Vše britské je v Británii tak zdiskreditováno, že začali hledat identitu jinde. A jako nejlákavější se nakonec ukázala al-Káida se svým postavením ukřiv-

děného – to je konečný důsledek logiky multikulturalismu a jeho tvrzení, že zastupuje utlačovanou menšinu.¹⁰

4. Nárůst počtu antisemitských incidentů, ke kterým v poslední době dochází po celé Evropě, má na svědomí muslimská mládež útočící na Židy, ne bílí neonacisté.

Od roku 2000 v Evropě výrazně vzrostl počet rasově nebo nábožensky motivovaných útoků na Židy, přičemž se zdá, že za těmito útoky stojí většinou muslimská mládež. Bílí neonacisté útočí převážně na židovský majetek, jako jsou synagogy a hřbitovy. K tomuto závěru dospělo jak Ministerstvo zahraničí USA, tak Institut Stephena Rotha pro výzkum antisemitismu a rasismu, který sídlí ve Velké Británii.

Na začátku roku 2005 předložilo Ministerstvo zahraničí USA americké kongresové Komisi pro zahraniční vztahy a Komisi pro mezinárodní vztahy zprávu o globálním antisemitismu za období od července 2003 do konce roku 2004. Zpráva začínala konstatováním „vzrůstající frekvence a závažnosti antisemitských útoků na počátku 21. století, obzvláště v Evropě“.¹¹ Dále pokračovala:

Ke znepokojujícímu vzestupu antisemitských incidentů dochází po celé Evropě... Evropské monitorovací centrum se sídlem ve Vídni zaznamenalo, že v letech 2002 a 2003 význačně vzrostl počet incidentů v členských zemích EU, jako je Francie, Německo, Spojené království, Belgie a Nizozemsko...

V západní Evropě se nadále jedná o tradiční krajně pravicové skupiny, které stojí za značnou částí útoků na židovský majetek, za většinu ostatních incidentů

pak ve stále větší míře zodpovídá znevýhodněná, nepřátelsky naladěná muslimská mládež.¹²

Zpráva také dala do souvislosti nárůst počtu antisemitských incidentů v evropských zemích a sílící konflikt na Blízkém východě. Uvedla že v Belgii „vzrostl mezi léty 2000 a 2003 roční počet trestních oznámení na 30, zatímco před rokem 1999 byly v průměru registrovány 4 antisemitské incidenty za rok. A za prvních 11 měsíců roku 2004 bylo podáno 40 trestních oznámení.“¹³

Ve Francii bylo nahlášeno 510 antisemitských incidentů za prvních šest měsíců roku 2004, zatímco za celý rok 2003 jich bylo jen 593. Podle francouzské Národní poradní komise pro lidská práva „za mnohé z těch incidentů nese zodpovědnost nepřátelsky naladěná francouzská severoafrická mládež... Menší množství incidentů lze rovněž připisat extrémně pravicovým a extrémně levicovým organizacím.“¹⁴

Co se týká Německa, zpráva uvedla, že zatímco v roce 2003 „se celkový počet registrovaných antisemitských zločinů snížil na 1 199 (z 1 515 v roce 2002), ...počet násilných zločinů vzrostl z 28 na 35 a počet případů znesvěcení židovských hřbitovů, synagog nebo památníků stoupl ze 78 na 115... Vedoucí politici všech větších stran vytrvale upozorňovali na vážnou hrozbu, kterou pro veřejný pořádek představují neonacistické skupiny. Někteří pozorovatelé ale přičítají rostoucí antisemitismus událostem na Blízkém východě.“¹⁵

Statistiky amerického ministerstva zahraničí, které se týkají Británie, neumožňují mezičasové srovnání. Zpráva pouze zaznamenala, že mezi červencem 2003 a červnem 2004 došlo k 511 antisemitským incidentům. Vycházela přitom z údajů Community Security Trust (Společnost

pro bezpečnost obce), britské organizace, která analyzuje možná ohrožení britské židovské komunity a ve spolupráci s policií poskytuje ochranu židovským institucím.¹⁶

Naproti tomu Institut Stephen Rotha uvádí ve své výroční zprávě o antisemitismu za rok 2004 statistické údaje o antisemitských incidentech v Británii, z kterých lze poměrně spolehlivě usuzovat na identitu pachatelů. Zpráva hodnotí rok 2004 jako „nejhorší, pokud jde o počet, frekvenci a povahu antisemitských projevů, od října 2000, kdy propukla současná nová vlna antisemitismu“.¹⁷ Za rok 2004 zaznamenává výrazný nárůst počtu „spontánních, neorganizovaných útoků na osoby židovského původu“ a pokračuje zjištěním, že tyto útoky „obvykle páchají mladí, politicky neorganizovaní přistěhovalci většinou (ale nikoliv výhradně) původem z muslimských zemí. Naopak vandalismu na židovském majetku a společenských institucích... se zpravidla dopouštěly extrémně pravicové skupiny“.¹⁸

Ve zprávě se dále uvádí:

Ve Spojeném království vzrostl počet závažných násilných incidentů z 50 v roce 2003 na 84 v roce 2004. Community Security Trust celkově zaznamenala 532 antisemitských projevů, což představuje nejvyšší počet od roku 1984 a současně 42% vzestup mezi lety 2003–2004 (v porovnání s 15 % v letech 2002–2003). Nejčastěji byly zaznamenány projevy fyzického násilí, což je změna oproti období 2001–2003, které poznamenalo zejména zapalování synagog.¹⁹

Pokud jde o identitu pachatelů antisemitských incidentů, které se šíří po celé Evropě, zpráva Institutu Stephen Rotha předložila tři důvody pro předpoklad, že za jejich nárůstem v roce 2004 stojí muslimská mládež, ne bílí neo-

nacisté. Zaprvé: při identifikaci měly oběti tendenci útočníky „popisovat jako ‚mladé muslimy‘, ‚mladé Asiaty‘ nebo ‚mladé Severoaafričany‘. ... Je nepravděpodobné, že by si je spletli s ‚bělošskými mladíky‘“. ²⁰ Zadruhé: procento fyzických útoků na osoby židovského původu dramaticky vzrostlo ve srovnání s útoky na židovské hřbitovy nebo s případy znesvěcování synagog. Zpráva uvádí, že „i když počet případů, ve kterých se policii podařilo zjistit identitu pachatelů, je značně nízký, podíl Arabů, muslimů nebo členů jiných etnických menšin na těchto činech je výrazně vyšší než podíl příznivců krajní pravice“. ²¹ Třetím dokladem tvrzení, že za nárůstem útoků na Židy v Evropě stojí muslimové, je zjištění, že „během posledních několika let se stejně jako v 90. letech objevily zřetelné známky souvislosti mezi napětím na Blízkém východě a vzestupem antisemitských projevů v západní Evropě“. ²²

To, že za nedávný nárůst antisemitských incidentů v Evropě byli a jsou zodpovědní spíše muslimové než neonacisté, prohlašuje také Robert Wistrich, profesor moderních evropských a židovských dějin na Hebrew University of Jerusalem a ředitel Mezinárodního centra pro výzkum antisemitismu v Jeruzalémě. V rozhovoru publikovaném jeruzalémským Centrem pro veřejné záležitosti v říjnu 2004 profesor Wistrich poznamenal:

Všichni výzkumníci vědí, že v několika západoevropských zemích jsou hlavními pachateli antisemitských činů mladí radikalizovaní muslimové. Není to jen případ Francie, ale také Belgie, Nizozemska, Švédska a čím dál tím častěji i Velké Británie... V Německu zůstává významným faktorem krajně pravicový radikalismus a celkové rozložení antisemitismu je [tam] jiné. ²³

5. Nedostatečný školní prospěch černošských chlapců v Británii pramení z jejich obdivu k asociálnímu životnímu stylu, ne z rasové diskriminace.

Když v roce 2002 srovnával pedagogický expert BBC Mike Baker školní prospěch žáků náležících k různým britským etnickým menšinám, došel k následujícím závěrům:

Pravděpodobně největší problémy jsou se žáky, zejména chlapci, afrického a karibského původu. Jejich potíže zahrnují nejen nedostatečné výsledky u zkoušek, ale také otázky disciplíny a motivace.

Procento afrokaribských studentů, kteří mají na závěrečném vysvědčení ze střední školy pět dobrých známek, je silně pod státním průměrem... [Navíc] žákům afrokaribského původu několikanásobně častěji hrozí vyloučení ze školy než bělochům.²⁴

O příčinách relativně špatného prospěchu afrokaribských žáků se neustále diskutuje. Někteří lidé naznačují, že špatný prospěch těchto chlapců je důsledkem diskriminace, jíž trpí kvůli barvě své pleti. Tato teorie ale nepůsobí příliš věrohodně od té doby, co se zjistilo, že děti indického a čínského původu a dokonce i afrokaribské dívky, které navštěvují britské školy, své bělošské protějšky výrazně předčí.

Dva prominentní levicově orientovaní představitelé černošské komunity v Británii nabídli alternativní vysvětlení poměrně špatného prospěchu britských černošských žáků. Za klíčový považují obdiv černošské mládeže k asociálnímu stylu života. Ve zvláštní zprávě na toto téma, zveřejněné 20. srpna 2000 v listě *Observer*, prohlásil Trevor Phillips, předseda Komise pro rasovou rovnoprávnost, že

afrokaribská komunita v Británii se sice úspěšně zbavila okovů otroctví, ale teď je v nebezpečí, že na počátku 21. století „podlehne pokušení dobrovolně se přihlásit k novému typu nevolnictví, kterému nebožtík Bob Marley říkal „mentální otroctví“. Phillips pokračuje:

Pocházet „z ulice“ je náš nejnovější test autentičnosti. Opravdoví černoši jsme jedině tehdy, mluvíme-li jamajsky, nosíme drahé značkové oblečení a odmítáme cokoliv, co by připomínalo formální vědomosti nebo vzdělání... Pro mnohé černošské mladíky je snadnější zvolit cestu „zlatý řetěz místo mozku“ než se prát s předsudky školy, ulice a pracoviště.²⁵

Phillips zopakoval svůj názor v televizním pořadu BBC na toto téma, vysílaném v březnu 2005. Navrhl také, aby se černoští chlapci učili odděleně od bělošských hochů za účelem „snížení kulturního tlaku a tlaku vrstevníků, který je přesvědčuje, že být chytrý je nmoderní“.²⁶

K názoru, že příčinou špatného školního prospěchu britských černochoů je jejich dobrovolné přijetí asociální kultury, se připojil také Lee Jasper, předseda Národního shromáždění proti rasismu (National Assembly Against Racism) a poradce londýnského primátora. V článku zveřejněném v únoru 2002 v *Observeru* Jasper vylíčil trudnou situaci černošské komunity následovně:

Asi 45 % londýnských nezaměstnaných tvoří černoši. Množství černošských dětí, které ve škole propadají, je němou katastrofou Londýna. Počet černochoů v britských vězeních se od roku 1994 zdvojnásobil... Mladí černoši obývají 40 % lůžek v londýnských psychiatrických léčebnách. Množství těhotných mladistvých

je nejvyšší v Evropě a počet neúplných rodin láme všechny rekordy... Sexuálně přenosné choroby, zejména HIV, jsou v černošské komunitě také nepřiměřeně rozšířené.²⁷

Pokud jde o pojmenování příčiny těchto problémů, vyjádřil se Jasper podobně jasně:

Mladí černoši si našli alternativní ocenění a podporu mezi svými vrstevníky a řídí se krédem „užívej si co nejvíc, a pokud možno hned, a na společnost se vykašli“. Projevy tohoto postoje můžeme pozorovat v pouličních „gangsterských“ nápisech a symbolech na školních hřištích. V extrémním případě však toto krédo vede až k nelegálnímu obchodu se zbraněmi a drogami, který se nezadržitelně šíří.²⁸

6. Příčinou africké bídy je špatný způsob řízení tamních států, nikoliv nedostatečná západní pomoc.

Pokud jde o pomoc Africe, existuje jeden nesporný, leč zarážející fakt. Navzdory tomu, že Afrika za poslední půlstoletí obdržela poměrně značné množství pomoci, bída na tomto kontinentu se nejen nezmenšila, ale naopak prohloubila. Jak se nedávno zjistilo, „v posledních 30 letech se procento zahraniční pomoci v rámci afrického hrubého domácího produktu ztrojnásobilo, zatímco hospodářský růst ve stejném období spadl z dvou procent na nulu“.²⁹

Pomoc, kterou v tomto období Afrika přijala, by teoreticky měla stačit na to, aby se rozsah bídy v Africe zmenšil, ale to se prokazatelně nestalo. Vzhledem k tomu, že žádné jiné vysvětlení se nenabízí, nezbývá než připustit, že bída v Africe se navzdory vší zahraniční pomoci nezmenšila, protože vládcí mnohých zemí odklonili tok finanční po-

moci od zamýšlených příjemců k sobě. V mnoha afrických zemích přetrvává korupce a špatné řízení státu, přestože tyto země dávno získaly nezávislost, což více než dostačujícím způsobem vysvětluje, proč je v tolika částech afrického kontinentu taková bída.

Není to tak dlouho, co se prezidenti Nigérie, Zambie a Malawi pokusili ve svých zemích potlačit korupci, ale narazili na velké potíže. Jak poznamenal Jeremy Pope, první ředitel protikorupční organizace Transparency International: „Vyšlo najevo, že politická elita je zoufale zkorumpovaná a politiku vnímá jako prostředek k vlastnímu obohacení.“³⁰

Relativní ekonomický a politický úspěch Botswany potvrzuje, že hlavním důvodem široce rozšířené bídy v Africe je právě korupce a špatná domácí vláda a ne nedostatečná zahraniční pomoc. Jeremy Pope si povšiml, že tamější vládnoucí elita „se o své peníze stará, moudře investuje a řídí slušnou zemi, která má velmi dobré výsledky na poli lidských práv“.³¹

Názor, že pokusy zredukovat bídu v Africe selhaly kvůli tamějším špatným vládám a korupci, veřejně zastávají dva afričtí ekonomové: James Shikwati z Keni a Thompson Ayo-dele, ředitel Institutu pro analýzu veřejné politiky se sídlem v nigerijském Lagosu.

V rozhovoru pro *Der Spiegel* v červenci 2005 Shikwati vyzval Západ, aby pomoc Africe zastavil, protože podle jeho názoru situaci jen zhoršuje:

Země, které obdržely největší část rozvojové pomoci, jsou na tom nejhůř. Navzdory miliardám, které do Afriky proudí, zůstává tento kontinent chudý. [Je to proto, že] z prostředků pomoci se financuje rozbujelá byrokracie, podporuje se korupce a samolibost [a] z Afriča-

nů se tak stávají žebráci, kteří nedokážou fungovat nezávisle. Navíc rozvojová pomoc všude oslabuje místní trhy a utlumuje smysl pro podnikání, který tak zoufale potřebujeme. Ať to zní jakkoliv absurdně, rozvojová pomoc je jednou z příčin afrických problémů.³²

Shikwatovy názory zopakoval Ayodele. Ve stejný den, kdy byly na summitu v Gleneagles v červenci 2005 odepsány dluhy afrických zemí, vydal Ayodele prostřednictvím svého institutu tiskové prohlášení o pomoci Africe. V něm uvedl:

Nedostatečný rozvoj Afriky... není zapříčiněn nedostatkem financí. Více zahraniční pomoci neodstraní bídu a nenastartuje africké země na dráhu produktivity a růstu... pomoc se nedostane k ubohým lidem, které denně vidáme v televizi a kteří ji opravdu potřebují; naopak bude nadále udržovat špatné vlády a diktátory u moci, povzbuzovat korupci, financovat projekty, které nemají pro obyčejné lidi žádný význam, a povede k investicím, které stojí další miliardy finanční pomoci... Zahraniční pomoc ani zdaleka neodstraní africké problémy, naopak je zhorší. Ekonomický růst nezávisí na množství pomoci, kterou země dostane, ale na podmínkách, které mohou vytvořit jedině africké vlády. K těmto podmínkám patří dostatečná ochrana majetkových práv, výkonné instituce, jasná a vynutitelná pravidla, která lze předvídat, výkonný a pohotový systém justice a především svobodné podnikání.³³

Poznámky

KAPITOLA 1: CO JE POLITICKÁ KOREKTNOST?

- 1 Coleman, P., What is Political Correctness? The Pros and Cons, *Quadrant Magazine*, Austrálie, duben 2000.
- 2 Coleman, P., What is Political Correctness? The Pros and Cons, 2000.
- 3 Weyrich, P., otevřený dopis Free Congress Foundation, 16. února 1999. Washington Post o dopisu referoval 18. února 1999 v článku nazvaném „Key Conservative Surrenders in Culture War“.
- 4 Lind, W. S., „The Origins of Political Correctness“ – projev k 13. konferenci Accuracy in Academia na Univerzitě George Washingtona 10. července 1998.
- 5 Lind, W. S., „The Origins of Political Correctness“, 1998.
- 6 Bernstein, R., „The Rising hegemony of the politically correct“, *New York Times*, 29. října 1990.
- 7 Safire, W., *Safire's New Political Dictionary*, Random House, 1993.
- 8 Komentář Wall Street Journalu z 31. prosince 1993.
- 9 Ibsen, H., *The Master Builder*, 3. jednání, 1892.
- 10 *Independent*, 1. dubna 2004.
- 11 *Daily Telegraph*, 1. dubna 2004.

KAPITOLA 2: CHARAKTERISTICKÉ ZNAKY POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Sowell, T., *A Conflict of Visions*, Basic Books, 2002, str. 10.
- 2 Forsyth, F., „Why political correctness is the enemy of people“, *Daily Express*, 6. února 2004.
- 3 Aitkenhead, D., „Their homophobia is our fault: real liberals would realise it is meaningless to vilify Jamaicans for attitudes that Britain created“, *Guardian*, 5. ledna 2005.
- 4 Berkeley, R., „We won't desert them: Jamaica must take responsibility for its homophobia“, *Guardian*, 11. ledna 2005.
- 5 Tatchell, P., „An embrace that shames London“, *New Statesman*, 24. ledna 2005.

KAPITOLA 3: POČÁTKY POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Lind, W. S., *Political Correctness: A Short History of an Ideology*, Free Congress Foundation, listopad 2004.
- 2 Coleman, P., „What is Political Correctness? The Pros and Cons“, *Quadrant Magazine*, Austrálie, březen 2000.
- 3 Forsyth, F., „Why political correctness is the enemy of the people“, *Daily Express*, 6. února 2004.
- 4 Ellis, J., *Literature Lost: Social Agendas and the Corruption of Humanities*, Yale University Press, 1997, str. 15.
- 5 Schwartz, H., „The Psychodynamics of Political Correctness“, *Journal of Applied Behavioral Science*, 33 (2), 1997.

KAPITOLA 4: TRIUMF POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Weyrich, P., *Letter to Conservatives*, Free Congress Foundation, 1999.
- 2 D'Souza, D., *Illiberal Education: The Politics of Race and Sex on Campus*, The Free Press, 1991, str. 2.
- 3 Coleman, P., „What is Political Correctness? The Pros and Cons“, *Quadrant Magazine*, Austrálie, březen 2000.
- 4 Lind, W. S., *Political Correctness: A Short History of an Ideology*, Free Congress Foundation, 2004, str. 5.
- 5 Shapiro, H., University of Cincinnati, prezentace na 18. mezinárodním kongresu historických věd, Montreal, srpen 1995.
- 6 Ellis, J., *Literature Lost: Social Agendas and the Corruption of Humanities*, Yale University Press, 1997.

KAPITOLA 5: VÝHODY POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Roxburgh, A., *Preachers of Hate*, Gibson Square Books, 2002, str. 302.

KAPITOLA 6: NEVÝHODY POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Alibhai-Brownová, Y., *Evening Standard*, 24. června 2002.
- 2 Browne, A., „‘Myth’ of Chernobyl suffering exposed“, *Observer*, 6. ledna 2002.
- 3 Schwartz, H., „The Psychodynamics of Political Correctness“, *Journal of Applied Behavioral Science*, 33 (2), 1997.
- 4 Rushdie, S., „Democracy is no polite tea party“, *Los Angeles Times*, 7. února 2005.
- 5 Mill, J. S., *On Liberty* (1859), Oxford University Press, 1991, str. 20., česky *O svobodě* (1913).

- 6 Stanice BBC Radio 4, pořad *Today*, zpráva na webových stránkách z 1. ledna 2004.
- 7 Bennett, J. C., United Press International Column, 5. dubna 2002.

KAPITOLA 7: JAK POLITICKÁ KOREKTNOST OVLIVŇUJE POLITIKU

- 1 Wilson, J. Q., rozhovor pro *American Enterprise Online*, červen 2001.

KAPITOLA 9: DISIDENTI POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Horowitz, D., „The Era of Progressive Witch-Hunts“, in *Left Illusions: An Intellectual Odyssey*, Spence Publishing, říjen 2003, str. 230.
- 2 Horowitz, D., „The Road to Nowhere“, in *Left Illusions: An Intellectual Odyssey*, 1990, str. 126.
- 3 Horowitz, D., „Nicaragua: A Speech to My Former Comrades on the Left“, in *Commentary Magazine*, červen 1986, str. 27.

EPILOG: JAK SE OČISTIT OD POLITICKÉ KOREKTNOSTI

- 1 Hook, S., „The Ethics of Controversy“, zahrnuto do *Philosophy and Public Policy*, Southern Illinois University Press, 1980.

DOSLOV

- 1 *Independent*, úvodník, 4. ledna 2006.
- 2 Harding, R. (přednášející na katedře paliativní péče na fakultě medicíny King's College v Londýně), *Independent* 6. ledna 2006.
- 3 Alibhai-Brownová, Y., *Independent*, 9. ledna 2006.
- 4 Browne, A., *Independent*, 21. ledna 2006.
- 5 Hutton, W., *Observer*, 8. ledna 2006.
- 6 Starkey, D., *The Times*, 16. ledna 2006.
- 7 Philips, M., *Daily Mail*, 9. ledna 2006.
- 8 Alton, R., *Independent on Sunday*, 8. ledna 2006.
- 9 Horrocks, P., *Independent on Sunday*, 8. ledna 2006.
- 10 Wolf, M., *Financial Times*, 8. února 2006.
- 11 Grayling, A. C., *New Statesman*, 23. ledna 2006.

- 1 Elam, G., „HIV and AIDS in the United Kingdom African communities: guidelines produced for prevention and care“, Eurosurveillance Weekly Release, ročník 11, číslo 1, 28. ledna 2006. <http://www.eurosurveillance.org/ew/2006/060126.asp#5>
- 2 Morgan, P., *Family Policy, Family Changes: Sweden, Italy and Britain Compared*, Londýn: Civitas, 2006, str. 33.
- 3 McFadden, J., „The perils of having it all“, *The Scotsman*, 2. února 2005. <http://living.scotsman.com/index.cfm?id=122492005>
- 4 Hakim, C., „The Sexual Division of Labour and Women’s Heterogeneity“, *British Journal of Sociology*, ročník 47, č. 1, březen 1996, 178–88, 181.
- 5 Citováno v Moorhead, J., „For decades we’ve been told Sweden is a great place to be a working parent. But we’ve been duped“, *Guardian*, 22. září 2004. <http://www.guardian.co.uk/g2/story/0,,1309724,00.html>
- 6 Malik, K., „The trouble with multiculturalism“, *Spiked Online*, 18. prosince 2001, str. 3. <http://www.spiked-online.com/Articles/00000002D35E.htm>
- 7 Malik, K., „The trouble with multiculturalism“, 2001, str. 3.
- 8 Mirza, M., „Backlash against multiculturalism“, *Spiked Online*, 7. dubna 2004. <http://www.spiked-online.com/Articles/0000000CA4C4.htm>
- 9 Malik, K., „Multiculturalism has fanned the flames of Islamic extremism“, *The Times*, 16. července 2005. <http://www.timesonline.co.uk/article/,,1072-1695604,00.html>
- 10 Quoted in Therisa, A., „Multi what?“ *Total: Spec Magazine*, duben 2006, str. 92.
- 11 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 15 December 2004*, vypracováno americkým Ministerstvem zahraničí na žádost Komise pro zahraniční vztahy a Komise pro mezinárodní vztahy, vydal Bureau of Democracy, Human Rights and Labour, 5. ledna 2005, str. 1. <http://www.state.gov/g/drl/rls/40258.htm>
- 12 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 15 December 2004*, 2005, str. 2.
- 13 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 15 December 2004*, 2005, str. 9.
- 14 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 16 December 2004*, 2005, str. 13.
- 15 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 16 December 2004*, 2005, str. 15–16.

- 16 *Report on Global Anti-Semitism between 1 July 2003 and 16 December 2004*, 2005, str. 35
- 17 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004, str. 1. <http://www.tau.ac.il/Anti-Semitism/asw2004/general-analysis.htm>
- 18 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004.
- 19 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004, str. 2.
- 20 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004, str. 8.
- 21 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004, str. 8–9.
- 22 Stephen Roth Institute for the Study of Antisemitism and Racism, Annual Report for 2004.
- 23 „Something is Rotten in the State of Europe: Anti-Semitism as a Civilizational Pathology: An interview with Robert Wistrich“, *Jerusalem Centre for Public Affairs*, č. 25, 1. října 2004, 1–10, str. 7. http://goldwater.mideastreality.com/2004/sep/27_06.html
- 24 Baker, M., „Educational achievement“, *BBC News*, Race UK 2002. http://news.bbc.c.uk/hi/english/static/in_depth/uk/2002/race/educational_achi...
- 25 Phillips, T., „The myth of gold chains and no brains“, *Observer*, 20. října 2000. <http://www.guardian.co.uk/racism/Story/0,2763,356554,00.html>
- 26 „Segregation in UK Schools“, *Raising Kids*, 7. března 2005. http://www.raisingkids.co.uk/todaysnews_070305_01.asp
- 27 Jasper, L., „Breaking out of the black ‘gangsta’ ghetto“, *Observer* 17. února 2002. <http://observer.guardian.co.uk/race/story/0,11255,651769,00.html>
- 28 Jasper, „Breaking out of the black ‘gangsta’ ghetto“, 2002.
- 29 Ruddock, A., „Waving chequebooks won’t do anything to end poverty“, *Sunday Times*, 19. června 2005. <http://www.timesonline.co.uk/article/0,,2091/1660070,00.html>
- 30 Gidley-Kitchen, V., „Is corruption getting worse in Africa?“, *BBC News*, 2. listopadu 2005. <http://news.bbc.co.uk/go/em/fr/-/2/hi/africa/4254845.stm>
- 31 Gidley/Kitchen, „Is corruption getting worse in Africa?“, 2005.
- 32 „For God’s Sake, Please Stop the Aid!“, *Der Spiegel*, 4. července 2005. <http://www.spiegel.de/international/spiegel/0,151'8,363663,00.html>
- 33 Ayodele, T., „Doubling of Foreign Aid to Africa will not lead to a Take-off into Self-sustained Growth“ prohlášení pro tisk,

Institute of Public Policy Analysis, Nigérie, 6. července 2005.
http://ippanigeria.org/page.php?instructions=page&page_id=534&nav_id=87

edice **PNK**

svazek 3

Anthony Browne

Úprk rozumu

Politická korektnost a smrt veřejné rozpravy v moderní Británii

První vydání v českém jazyce.

Z anglického originálu *The Retreat of Reason. Political correctness and the corruption of public debate in modern Britain.*

přeložila Milena Turner.

Odpovědný redaktor Zdeněk Kárník.

Redakce Adéla Sušická.

Obálka, grafická úprava a sazba Michaela Procházková.

Vydalo nakladatelství Dokořán, s. r. o., Zborovská 40,
150 00 Praha 5, dokoran@dokoran.cz, www.dokoran.cz,
v roce 2009 jako svou 311. publikaci.

Vytiskla Akcent tiskárna Vimperk, s. r. o.,
Špidrova 117, 385 01 Vimperk.

Doporučená cena 250 Kč (včetně DPH)

ISBN 978-80-7363-240-3

Anthony Browne Úprk rozumu

Anthony Browne se narodil a vyrostl v Cambridgi, kde rovněž vystudoval matematiku. V minulosti pracoval jako ekonomický zpravodaj BBC a listu *The Observer*, kde se specializoval na ekologii a zdravotnictví. Dnes píše pro deník *The Times* – nejdříve se věnoval životnímu prostředí, nyní je evropským dopisovatelem tohoto listu. Mezi jeho další knihy patří *The Euro: should Britain join?* (Má Británie přistoupit k euru?) a *Do We Need Mass Immigration?* (Potřebujeme masové přistěhovalectví?), kterou časopis *Prospect* označil za „nejlepší think tankovou publikaci roku 2003“. Napsal též několik pojednání o zdravotní a spotřebitelské politice. Se svou kanadskou ženou a dvojčaty žije v Belgii.

David Conway je vedoucím vědeckým pracovníkem nadace Civitas a emeritním profesorem filozofie na Middlesex University. Mezi jeho publikace patří *Classical Liberalism: The Unvanquished Ideal* (Klasický liberalismus: Nepřekonaný ideál) a *In Defence of the Realm: The Place of Nations in Classical Liberalism* (Na obranu státu: Místo národů v klasickém liberalismu).

Martin Weiss je komentátorem *Lidových novin*.

Výraz „politicky korektní“ vyvolává různé představy: horliví obecní radní prosazují zákaz černých igelitových pytlů na odpadky, Červený kříž lidem před Vánoci brání postavit betlém a invalidům se musí říkat „lidé s pozměněnými schopnostmi“. Někdy jen odráží měnící se skutečnost, třeba když se hasiči přejmenovali na požárníky, jindy jde o krystalické symptomy politické korektnosti, z nichž se snadno dělá legrace: nesmí se říkat „mrtvola“, ale „člověk s pozměněným metabolismem“.

Úprk rozumu

Anthony Browne

Ve Spojených státech přišli konzervativní studenti na to, že jedinou účinnou obranou proti pozitivní diskriminaci – v jejímž rámci jsou studenti přijímáni na univerzitu na základě barvy pleti jako za apartheidu – je satira. Tak jako programy afirmativní akce, které automaticky snižují přijímací požadavky pro příslušníky etnických menšin nebo ženy, i konzervativní studenti otevřeli stánky, kde prodávali čajové pečivo za 1 dolar mužům, 50 centů ženám a 25 centů Afroameričanům.

ISBN 978-80-7363-240-3

Doporučená cena 250 Kč
(včetně DPH)

K